

Українське Козацтво

Рік XIII

КВІТЕНЬ — ЧЕРВЕНЬ 1976

Ч. 2-3 (36-37)

О. АГАПІЙ ГОНЧАРЕНКО

1832 — 1916

Козак з Київщини — перший український поселенець в Америці
в січні 1865 р.

Основоположник Православної Церкви в Америці 6 січня 1865 року

Видавець газети «Аляска Геральд» «Свобода» 1869-1873

(Патрон Юнацького Куреня УВК ч. 26 при Святотроїцькій УАПЦеркві
в Чікаго, Ілліной, ЗСА)

«УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО» «UKRAINSKE KOZATSTVO»
квартильний Veterans' Brochure
Українського Вільного Козацтва Ukrainian Cossack Brotherhood
Редагує колегія:

Головний редактор і адміністратор — Антін Кущинський
 Співредактори: Петро Федоренко, Павло Бабяк, Михайло Петруняк,
 Євген Курилюк і Володимир Засадний

Address:

«UKRAINSKE KOZATSTVO»
2100 W. Chicago Ave.
Chicago, Ill. 60622 — U.S.A.

З М І С Т ч. 2-3 (35-36)

Олесь Бердник — Легенда про Січ (вірш)	Стор. 1
о. Ілля Нагірняк — Великдень	2
о. Микола Литваківський Символічне значення хреста	4
Інж. Євген Курилюк — Московські методи не міняються	9
о. Агапій Гончаренко — Про козаків	10
Ф. Луців — о. А. Гончаренко основоположник Прав. Церкви в ЗСА	11
Д-р Юліян Рабій — Українські козаки в історії Самбора	14
Антін Кущинський — Свято Покрови в історії козацьких народів	17
Павло Конопленко-Запорожець — Про кобзу, кобзарів, бандуристів	21
М-гр Володимир Савицький — Автентичний портрет І. Мазепи	23
Генерал Петро Самутин — Коротка історія Штабової сотні	27
Осип Семотюк — Зустріч УСС з УВК	32
М. Я. — Козачка Ніна Янова	33
Мирон Лепак — Уривки споминів	34
Текля Мосора — Згадування над Карпатськими Січовиками	37
Роман Завадович — Молода Січ (вірш)	40
Для Козацького юнацтва	41
Гаврило Гордієнко — Культ калини	46
На 59-му році існування УВК	51
Відійшли у вічність	66
Положення про хрест Українського Козацтва	78
Хто помагає видавати наш квартильний	80

— X —

Чергове число нашого журналу вишлемо тільки точним передплатникам. Тому закликаємо тих, що ще не прислали передплати на 1976 рік, зробити це чим скорше.

За ласкаву увагу до цього заклику щиро дякуємо!

Адміністрація «УК»

— X —

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА НА 1976 РІК:

для ЗСА, КАНАДИ і ЄВРОПИ 7.00 доларів американських, а для
 АВСТРАЛІЇ 5.00 доларів австралійських.

ЦІНА ОКРЕМОГО ЧИСЛА 2.00 доларя

— X —

На 1-й сторінці обкладинки: о. А. Гончаренко — копія портрету
 пензля мистця В. Петрука, з Українського Музею в Чикаго.

— X —

Передрук дозволено з поданням джерела

Українське Козацтво

Рік XIII

КВІТЕНЬ — ЧЕРВЕНЬ 1976

Ч. 2-3 (36-37)

Олесь Бердник

ЛЕГЕНДА ПРО СІЧ

Хто там базіка, що Січ зруйнували,
Що розгромили козацьку потугу,
Що катеринині пси-генерали
Волю навіки припнули до плуга?

Хто там доводить, що казки Твердиня
То сміховинна луна історична,
То лише запахи степу полинні
Та сентименти народу незвичні?

Хто запевняє, що диво-герої
Закам'яніли у скитській подобі,
Й стала їх слава дитячою грою
На архаїчному спогадів гробі?

Все то неправда, кохані братове,
Я розкажу вам правду велику, —
Тільки не слухайте підлогого слова
Від звироднілих, од без'язиких!

Сталося так... Генерал Текелія
Взяв у облогу притулок орлиний...
Та отамани в останній надії
Раду зібрали у ніч горобину.

Палахкотіла козацька колиска...
Та характерник — мудрий, старенький
У ореолі перунових блисків
В душу братерства дивився столезну.

Правда проста, як щоденне світання,
Правда гірка, ніби путо в неволі:
Киньте, братове, пусті сподівання —
Одвоювати полегкість у долі!

Є дві дороги — одна до покори,
Друга — у Божі Олвічні Храми.
Перша — то муки, зневага і горе,
Друга — стежина небесного грому;

Ось — вибирайте, діти кохані:
Долю приземлену, долю крилату!
Ці — хай ідуть у одвічне блукання,
Ці — вирушають до Нової Хати!

Гей, запаліте вогнище яре!
Так, мої лицарі! Станьте у коло!
Хай нині вражої сили примара
Нас пожене у небесному полі!

Бачили ті, що лишалося жити,
Бачили ніби й солдати ворожі
Як у вінку із волошок і жита
З неба спустилася Матінка Божа.

Прямо до Неї з племінної Січі
Йшли непокірні, йшли вогнеликі,
Ніжно дивились у Зоряні Вічі,
І... пропадали в безмір'ї великім...

Так промайнули віки невимірні.
Хортиця нижня в тумані пропала...
Лицарі ж Волі у Краї Зазірнім
Січ Небувалу вже збудували!

Гляньте ночами на ясне склепіння —
То палять вогнища лицарські лави,
То племенистих шабель миготіння,
То мерехтіння грядущої слави.

Чудо зростає у серці Народу,
З неба злітає незриме насіння...
Будьте готові до Нових Походів —
Довбиші б'ють у литаври сумління!

І не зупиняють звитягу небесну
Інші Потьомкіни і Текелії!
Браття виходьте з полонів облесних
В Січ подум'яну Великої Мрії!

† о. Ілля Нагірняк

ВЕЛИКДЕНЬ.

*"Цей день створив Господь —
возрадуймося і возвеселімося у
цей день".*

Радісно заграли сьогодні воскресні дзвони, а воскресні пісні небесним чаром і великою радістю сповняють нашу душу, бо ця радість випливає з Воскресіння Христового, яка завжди зміцнювала віру всіх християн усіх часів. Ця радість сповняє і сьогодні наші зболілі серця, коли ми згадуємо, як величаво й святочно зустрічали ми колись цей празник "свято із свят і торжество із торжеств" на Рідних Землях. Ще й сьогодні немов причувається нам голос великодніх дзвонів з нашого рідного села чи міста, що широкими полями, темними лісами, — з села до села з міста до міста несли чарівну пісню «Христос Воскрес».

Український народ, що як не багато народів у світі, глибоко релігійний і ідейний, прийняв істину воскресіння не тільки задля своєї християнської віри, але ця істина вкорінилася підсвідомо в його вічне почуття справедливості і в його тугу до неї й стала невідмінною частиною його самого. Бо разом з Воскресінням Христовим воскресла в пам'яті наше невмируще національне минуле, що не сміє вмерти, а тому й звичай, що ще й досі живе й щорічно повторяється, звичай з нагоди Воскресіння Христового — висловлювати нашу непереможну віру у воскресіння української Правди, що не зважаючи на переслідування різних окупантів з матеріальною руйною, — все встає з під руїн і спустошень та здійснює героїчну боротьбу за ідеали Світла, Краси і Справедливості. Тому нігде у світі не святковано Великодня так урочисто як у нашій Батьківщині — Україні. А ця велика віра — це основний двигун нашого існування, як народу.

Великдень це свято, в якому наш народ серед відродженої природи прощає брат братаві цілорічні провини вносить в українську родину, в українську громаду нові надії й побажання всенароднього воскресіння.

Хоч в історії нашого українського народу стрічаємо багато різних сумних картин, а всеж таки Господь завжди давав нам відчутти радість Великодня навіть у часах найбільших загальних терпінь і смутку. Ось пригадаймо собі кілька прикладів безмежної радості з приводу Воскресіння Христового:

У сильній кріпості — в'язниці над Чорним Морем, у турецькій неволі, заковані в тяжкі кайдани мучаться довгі роки сім сот козаків. Їх обличчя пожовклі від тяжкої праці й туги за Рідним Краєм, руки й ноги покарбовані залізними кайданами, очі глибоко запалися від смутку і горя. З великою тугою до волі глядять вони через маленьке віконце в'язниці, що кидає крихітку Божого світу до них. І от один із старших козаків кидає запит до своїх бідних товаришів надолі:

"Браття! А ви знаєте, що за день сьогодні? Чи знаєте, яка радість сьогодні в Україні. Там сонечко ясно сяє, там люд хрещений Пасху зустрічає!"

"Ой горе нам! Пощо ж згадав ти, брате, цей День Великий? В кайданах наші руки, в кайданах наші ноги . . . Поможі нам Межигірський Спасе, звільни нас із тюрми, з кайданів, дай подивитися, як сонечко сяє у нашій Україні . . ."

Аж нараз почулися кроки біля дверей в'язниці. Двері відкрилися, а в них появилася Маруся Богуславка,

Султанова жінка. Вона також згадала цей Великий Радісний День і прийшла поздоровити козаків з цим великим Святком.

"Гей козаки, бідні невольники! Це радість приношу вам сьогодні, велику радість Воскресіння. Султан, мій пан, поїхав на молитву до мечету, а я згадала вас, бідних невольників! Ось вам ключі, кайдани скидайте, в Україну повертайте і мене, нещасну, в Ріднім Краю згадайте . . ."

І заплакала гіркими сльозами українська полівна. І так, несподівано в день Христового Воскресіння смуток козаків перемінився у велику радість.

А ось картина "Великдень на волі". Під Великдень 1848-го року Австрія знесла панщину для тих українців, що жили під її окупацією. Цей "Великдень на волі" наш поет Іван Франко оспівує так:

**"Великдень! Боже мій Великий!
Ще як світ світом, не було
Для нас Великодня такого!
Від — досвіта шум гамір крики,
Мов муравлисько, все село
Людьми кишить. Всі до одного
До церкви пруть. Як перший раз
"Христос воскрес" заспівали,
То всі, мов діти, заридали,
Аж плач той церквою потряс . . .
Так бачилось, що вік ми ждали,
Аж дотерпілись, достраждали,
Що Він воскрес — посеред нас.
І якось так зробилось нам
У душах легко, ясно, тихо,
Що бачилось, готов був всякий
Цілій землі і небесам
Кричать, співають: минуло лихо!
Найзліші вороги прощались,
Всі обіймались, цілувались...
А дзвони дзвонять, не стають!
А молодь бігає мов п'яна,
Кричить що сили в кожній кут-
"Нема вже панщини, ні пана,
Ми вольні, вольні всі!"**

— X —

**А як скінчилась Божя хвала,
На цвинтар вийшов весь народ,
І як було нас стільки сот, —**

**Відразу ниць на землю впала
Ціла громада й заспівала
Величний той, хвалебний гимн:
"Тебе, о Господи, хвалим".**

А щодіється сьогодні на нашій любій Україні.?

Сьогодні не сім сот козаків, а весь весь наш український народ тяжко страждає в неволі безбожного окупанта, без свободи, без жодного права. Сьогодні не якась область поневолена кріпацтвом, а цілий наш народ відбуває багато тяжчу панщину, як відбували колись наші предки, бо наші предки все ж таки мали трохи своєї землі і часом могли й кілька днів в тиждень працювати на своїм полі, — а сьогодні наш народ на Рідних Землях закутий в кайдани кріпацтва і тяжко працює на своїх панів — окупантів.

Пригадаймо собі сумні кріпацькі часи, коли то пани навіть церкви замикали і виаредовували їх жидам — орендарам, а ці відчиняли церкву для громади тільки за певною заплатою. Ось зійшлася громада коло замкненого Храму Божого з пасками в кишенях і чекають посвячення, а господарі пішли до орендаря, щоб йому заплатити за відчинення церкви. Побачивши жида, що йде з ключами, щоб розімкнути церкву, громада зраділа, а молодь заспівала: «Йде, їде Зельман. . .»

А сьогодні. Сьогодні широкий антирелігійний фронт, за яким криється знищення всього, що має зв'язок з українською духовістю, покриває цілу нашу Батьківщину. Безбожний окупант найбільш жорстокими засобами і методами намагається вбити в українському народі віру в Бога і в цьому намаганні багато Храмів Божих поруйновано, або перетворено на безбожницькі клуби, музеї, тощо. Отже вже навіть за заплатою нема що відчиняти.

Тому вітаюди себе сьогодні привітом "Христос воскрес", ми звернімося думками туди, де наші земля і небо,

де наші живі і мертві у гробах. Ми хотіли б повернутись на наші Рідні Землі не тільки до наших живих, але й до гробів наших предків, помолились над бурянами зарослими могилами і привітати їх словами "Христос воскрес". Іми віримо, що скоро прийде і для нас той Величавий Великдень, той благословенний День В о л і, коли наш народ позбудеться панщини,

позбудеться поневолення безбожним окупантом і разом у своїх Храмах Божих заспіває: "І один одного обіймим, скажімо "браття" і тим, що ненавидять нас, простім задля Воскресіння, і так заспіваймо: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував».

**о. Протопресвітер
Микола Литваківський
Генеральний Капелан УВК.**

СИМВОЛІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ХРЕСТА

В перших віках християнства, коли віра Христова була переслідувана і християни не могли будувати храмів Божих, Богослуження відправлялись більше в потаємних місцях.

Від часів же імператора Константина Великого (306-337), коли християнська віра стала державною, почали множитись храми, часто величні своєю красою.

В них зосереджувалось церковно-релігійне життя християнських громад упродовж віків; такими ці храми є і тепер у тих краях, де не запанував комуністично-безбожний режим.

В тісному звязку з почитанням Храму є і побожне відношення до всіх його святинь і ХРЕСТА Господнього. Сам Господь наш Ісус Христос назвав земну путь християнина хрестом: «Хто хоче йти за мною, нехай відречеться себе, візьме ХРЕСТ свій та йде за Мною» (Мар. 8,34). Господь кличе своїх послідовників бути «ХРЕСТО-НОСЦЯМИ». І в первісній Церкві Христовій було виразне почитання Хреста і зображень Його, як символа нової релігії. Для Ап. Павла слово про Хрест є «силою Божою» (І Кор. I, 18). Він хоче хвалитися, -тільки Хрестом Господа нашого Ісуса Христа» (Гал. 6,14).

Св. Ігнатій Богоносець каже: «Хрест вічний символ сили і влади Христової.

Мій дух упокорюється перед ХРЕСТОМ, який для невіруючих спокуса, а для нас спасіння і життя вічне.

Що таке був ХРЕСТ в очах людей перед ХРИСТОМ?

Це було знаряддя найбільш жахливої й ганебної смертної кари; на хресті розпинали найтяжчих злочинців і тільки рабів і низького стану людей. Тут людська жорстокість вжила свою мудрість на те, щоб придумати таке знаряддя, що спричиняло б чоловікові найтяжчі муки і давало б йому найгірші моральні страждання. Розпятий на хресті з прибитими до нього руками й ногами, повільно вмирав у тяжких муках перед очима всіх, виставлений на всенародній глум. Про це жахливе знаряддя смерті напевно боялись люди й думати, а не то що говорити, а слово про ХРЕСТ, як прапор спасіння, це в очах людей було якось божевільям, безумством.

Але саме це жахливе знаряддя смерті БОГ обрав за ознаку виявлення своєї могутності, для спасіння Світу. На Хресті зі Своєї волі смерть прийняв за спасіння людей — ХРИСТОС — СИН БОЖИЙ. Своєю смертю на Хресті Христос знищив рукопис гріхів наших (Кол. 2,14), кров'ю хреста свого ввів замирення земного з небесним (Кол. 1,20), переміг усі князівства диявольські (Кол. 2,15), переміг і са-

му смерть (Рим. 6,4). Отже, коли для тих, що не вірують в Христа і йдуть до загибелі, слово про Хрест, як знаряддя спасіння, є божевілья, дурощі, то для тих, що прагнуть до спасіння, для християн, Хрест є виявленням великої могутності Божої й перемога всього, що стоїть на шляху до спасіння.

Історія свідчить, що часи перед Різдом Христовим були надто тяжкі для всього людства, це були часи великого морального занепаду, з якого люди напружено шукали виходу засобами своєї людської мудрости.

І от, коли життя людности спустилось до найтяжчого морального стану, а змагання й мудрування поганських мудреців і жидівських книжників досягли найбільшого напруження, в цей час сталося те «ДИВНЕ ДИВО», що про нього колись пророкував пророк Ісаїя, що докоряючи сучасних його мудреців, що й самі осліпли й інших засліпили, казав: «От Господь покаже таке «ДИВНЕ ДИВО», що мудрість у цих мудреців згине і розуму в цих розумних не стане. (Іс. 29, 9,14). І от це «диво» зробив Бог: На Голгофі, руками поганських мудреців, в особі Пилата і жидівських книжників, Він поставив Хрест, а на ньому їхніми руками розп'ятий був Благовісник щастя для всіх і перше за все для найбільш обездолених — СИН БОЖИЙ, ХРИСТОС.

І от сталося дивне диво: всі, що прагнули спасіння від морального занепаду, шукали справжнього щастя, відвертаючись від мудреців та книжників, і всю свою увагу звернули на ХРЕСТ ХРИСТОВИЙ, з Христом з'єдналися цілим своїм життям, в Ньому найшли найкраще задоволення своїх питань і шукань. І цих спасених ставало щораз більше... (Іоан. 12,33).

Як бачимо зі Св. Письма, юди розум людський довів людей до такої загибелі, Бог з любови до людей утворив свій спосіб для спасіння людства. Перед усім світом підняв на Гол-

гофі ХРЕСТ з розп'ятим на ньому СИНОМ СВОЇМ і послав Апостолів закликати всі народи до віри в Христа роз'ятого. На місце розуму Бог послав ВІРУ, змагання мудреців змінились на проповідь про те, що здавалось їм безумством.

Тому ХРЕСТ поставлений Богом на Голгофі на всі часи для всіх віруючих людей, як ознака спасіння, як прапор християнства, ніколи ніким не може бути принижений, чи закритий. Хрест Христовий це є справа віри, ВІН повинен високо стояти в серцях вірних. Про це свідчить і хрестне знамення, що християни роблять на собі, як рівнож ставлять на гробах своїх небіжчиків і в містах своєї молитви — катакомбах і на дверях своїх домів, на різних предметах і скрізь, як про це свідчать документи тодішніх християн й Хрести в катакомбах. А як тільки сталась змова, християни й Голгофський ХРЕСТ ХРИСТОВИЙ винесли з під землі в 325 р. Б. в Єрусалимі і знов урочисто поставили його перед очі цілого СВІТУ.

Свв. Апп. мали велику шану до Хреста: як знаряддя мук і смерті Ісуса Христа, як то видно зі слів Ап. Павла: «Не хочу нічим хвалитися, хіба лише Хрестом Господа нашого Ісуса Христа, через який мені розп'ятий світ, а я світові»... (Гал. 6,14).

Тепер, хрестячись один християнин виказував другому, що він теж вірить у Христа. Отже, в часі переслідувань знак хреста був ніби виказкою християнина. В 5 столітті Св. Єронім уже писав: «Нехай рука креслить знак Хреста при кожній нашій праці»...

Спочатку знак хреста роблено одним (великим) пальцем на чолі, потім устах і грудях. Цей звичай робити знак хреста великим пальцем на чолі, устах і грудях зберігся до нині в латинській Церкві. Так хрестяться в Церкві вірні латинського обряду: перед читанням Св. Євангелії. Довший час хрестилися також двома пальцями в знак боротьби проти еретиків, що за-

перечували Св. Тройцю... Потім десь у 8 столітті з'явився латинський звичай хреститися всіма пальцями (на пошану п'яти ран Христових) з покладанням їх на чолі, на грудях, лівому і правому плечі. У всій східній Церкві затримався натомість звичай хреститися трьома пальцями з покладанням їх на чолі, на грудях, на правому і потім на лівому плечі (в пам'ять Святої Тройці). У протестантських церквах нема звичаю хреститися.

Чому така честь належиться Св. Хрестові? На це відповідь: В Хресті — спасіння, в Хресті — мудрість, в Хресті — перемога, в Хресті — спасіння світу. (I Кор. 1,18).

Ворогом нашого спасіння є диявол. Ісус Христос дав нам зброю на диявола — свій Св. Хрест, що ним знищив усі наші провини: «знищивши рукописання наукою: і взяв його, прибивши на хресті» — говорить Св. Ап. Павло. (Колос. 2,14).

Св. Хрест — це учитель вічних правд, зі Св. Хреста вчимося цінити нашу безсмертну душу, бо душі куплені кров'ю Спасителя, що проливалася на Св. Хресті за багатьох на відпущення гріхів.

Св. Хрест учить нас пізнавати злобу гріха: бо Ісус Христос на свої рамена взяв всі наші гріхи, бо за наші гріхи був розп'ятий...

Св. Хрест, це школа християнських чеснот, Він вчить нас послуху Батькам, послуху Св. Церкви і послуху Богові.

Св. Хрест, це перемога над дияволом: перемога над гріхом.

Коли імператор Константин Великий вибирався на війну зі своїм противником Максентієм і перед боротьбою просив у Бога помочі, то під час молитви побачив на небозводі Св. Хрест: а під Хрестом був напис: «ЦИМ ЗНАКОМ ПОБІДИШ»... Тоді імператор наказав зробити прапори для війська зі знаком ХРЕСТА і переміг ворога!

Імператор Константин Великий (274

-337) перший християнський імператор, що медіолянським едиктом 313 р. скликав перший Вселенський Собор у Нікеї та переніс столицю імперії з Риму до Візантії, яку назвав «Новим Римом» і яка прибрала на його шану пізніше назву Константинополя. Його пам'ять, як Святої Рівноапостольної Християнська Церква шанує спеціально 3-го червня.

І до нас сьогодні кличе Спаситель наш Ісус Христос: Цим знаком переможеш спокуси злого духа: цим знаком переможеш пристрасті тіла, цим знаком переможеш гріх і цим знаком переможеш ворогів, нашої любові Батьківщини, України — безбожників...

Сказав Ісус Христос: «Хто йде за мною, не буде жити в темряві, а буде мати вічне життя. Св. Хрест — це перемога над смертю — «Смерте, твоє жало?» — питає Св. Ап. Павло.

В останній день світу заясніє на небесах у повній славі Св. Хрест і встануть усі умерші з гробів і щезне страшний жах смерті.

Св. Церква, рукою священика знаменує Христом вірних, а при освяченні й благословенні уживає цього знамені на вимодення Божої благодаті для осяби чи речі за яку молимося. Стверджуємо факт, що всі священодійства в Христовій Церкві виконуються знаменем ХРИСТА: що являється найкращим доказом того, як глибоко вкорінилось почитання Христа серед християнського світу.

Добрий християнин повинен пам'ятати, що всі терпіння всякий хрест — великий чи малий — походить від Бога. Який має вищі цілі, коли їх допускає на нас. Збагнути ті високі цілі нам не дано: але по наслідках, які спричинюють ті терпіння, ми можемо робити певні висновки. Отож: скільки грішників у важкій недужі схаменулось і навернулось до Бога, а деякі навіть осягнули вінець слави вже за життя! Біда вчить молитися. Тому і каже Тертуліян, що терпіння, хоч є дуже прикрі: однак вони ведуть найпевнішою

дорогою до Бога. Тому і записано у Св. Євангелії, що Господь не хоче смерти грішника, але щоб грішник навернувся і жив...

А тому мусимо взяти все: як вище сказано до свого серця і сумління: склонім і ми — діти — побожного нашого українського народу і послідовників Козацьких лицарів, які віддавали своє життя за Церкву Святу та Хрест Господній і віру ХРИСТИАНСЬКУ.

Бережімо ж Св. Хрест на кожному кроці нашого життя: в Церкві Його Святій: на хоругвах і прапорах військових, на нашому Державному Тризубі. Високо піднесімо ХРЕСТ не тільки в серцях своїх, а й перед очима цілого СВІТУ, як ознаку Божої сили,

Божої премудрости і як ВЕЛИЧНИЙ ПРАПОР ХРИСТИАНСТВА.

Хрест провадить боротьбу вже 13 віків з магометанством; а зараз провадиться ще більша боротьба ХРИСТИАНСТВА з прапорами безвірства, яке намагається не тільки знову ХРЕСТ в землю загнати: а й зовсім з землі знищити...

Отже, замість слів своєї премудрости нехай би всі християни, зі щирою вірою і любов'ю станули під прапор Християнства, під ХРЕСТ ХРИСТОВИЙ: щоб усі ми могли встояти від хитрощів диявольських. (Ефесян 6,11).

Так, нам Боже допоможи!

АМІНЬ!

ДО СТАТТІ «СИМВОЛІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ХРЕСТА»

Високодостойний автор вищеназваної статті Панотець Генеральний Капелян УВК Протопресвітер Микола Литваківський в кінці свого викладу зазначив, що знамено хреста має оздоблювати і наш державний герб тризуб. А св. п. кол. Генеральний Капелян УВК Архiepіскоп Іов Скакальський, також узнаючи невідемність зображення хреста на гербі християнської Української Держави, прислав нам в листі з дня 5 липня 1972 року своє благословення та просив помічати у Господа Бога для нашої дальшої праці на цю тему і ми те виконували й виконуємо.

На сторінках "У. К." було поміщено такі статті Ант. Куциньського: "Чи має бути хрест на Українському Державному гербі?" (ч. 3/17 за 1971 р.), "Тризуб — державний герб України і тризуб — символічна емблема" ч. 3/21 за 1972 р.), і "Немає діти цієї правди" (ч. 3/33 за 1975 р.). В останній статті наведено й об'єктивно скритиковано закиди проти вживання хреста на тризубі.

Тут подамо в хронологічному пор-

ядку лише список тих законів, що їх було видано Українською Державною Владою в справі герба України. 1) 18 січня 1918 р. Виконавчого Комітету Української Центральної Ради (**ТРИЗУБ З ХРЕСТОМ**)

2) 1 березня 1918 р. Української Центральної Ради. (Тримуб без хреста).

3) 22 березня 1918 р. Української Центральної Ради, в доповнення до попереднього закону. (Тризуб без хреста).

4) 18 липня 1918 р. ч. 192/44. Закон Гетьмана Павла Скоропадського (**ТРИЗУБ З ХРЕСТОМ**)

5) 17 вересня 1918 р. Закон Гетьманської Влади в доповнення до попереднього закону. (**ТРИЗУБ З ХРЕСТОМ**)

6) 3 січня 1919 р. Наказ Головного Отамана Військ УНР Симона Петлюри. Підтвердження закону Гетьмана Павла Скоропадського. (**ТРИЗУБ З ХРЕСТОМ**).

7) 25 січня 1919 р. Закон Директорії У. Н. Р. у «Віснику Державних Законів У. Н. Р.» Згідно з наказом Головного Отамана і Голови Директорії УНР

С. Петлюри. **(ТРИЗУБ З ХРЕСТОМ)**. 8) 15 березня 1939 року. Закон Сою-му Карпатської України. **(ТРИЗУБ З ХРЕСТОМ)**.

Деякі приклади — хто признавав і вживав або вживає зображення тризуба очоленого хрестом.

Українська Воєнна Флота. Українська морська піхота. Посли Української Держави. Посланники Української Держави. Надзвичайна Дипломатична Місія У.Н.Р. в Румунії. Союз бувших Українських воєнків в Канаді. Союз Запорозжів в Парижі. Т-во Запорозжів ім. Полк. П. Болбочана в Америці. Орденська Рада Залізного Хреста. Братство Карпатських Січовиків. Українське Вільне Козацтво. Воєнно-Історичне Т-во в Каліфорнії. Спілка Визволення України. Українська Громада в Берліні. Українське Т-во «Соборність» в Сан Павльо, Бразилія. «Український Осередок» в Парагваї. Організація «Провидіння» в ЗСА. Чикагський Єпископ Української Католицької Церкви Ярослав габро. Собор Свв. Володимира і Ольги УКЦ в Чикаго. Українська Православна Парафія Св. Тройці

в Чикаго. Український Козацький Клуб при американській Лейн технікал Школі в Чикаго. УГВР у «Звернені Воюючої України». Українська громадсько-професійна організація у Франції. Український Інформативно-Видарничий Інститут я Буенос Айресі. Українська Рада Європейського Руху. Фінляндська Енциклопедія при гаслі «Україна». Союз Гетьманців Державників в Європі й Канаді та Українська Гетьманська Організація Америки. «Нова Зоря» укр. кат. тижневик — Чикаго.

Просимо ВШановних Читачів «У. К.» доповнити цей неповний, список.

Але тризуб без хреста вживають не тільки деякі українські установи та організації в також найбільша політична Московська організація на еміграції "Національно-Трудовой Союз", що є під впливом комуністичної агентури. Таке ж зображення тризуба без хреста рядом з комуністичним серпом і молотом в пазурях орла є на віданці польської армії 2-го Лодського полку, як відзначення за перемогу над українцями в боях на річках Горилі і Стоході в 1918-1919 роках.

Подав Антін Кушинський

**НАДЗВИЧАЙНА ДИПЛОМАТИЧНА
МІСІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ
РЕСПУБЛІКИ**

в
КОРОЛЕВСТВІ РУМУНІЇ

481
ВІСЕСОВИМ
ВІДІЛ
М. ВУКІРЕНІТ

Інж. Євген Курилюк

МОСКОВСЬКІ МЕТОДИ НЕ МІНЯЮТЬСЯ Про молоді літа ю. Агапія Гончаренка.

Отець Агапій (світським іменем Андрій Онуфрієвич) Гончаренко походив із старого козацького роду по обох родичах. Батько його був священником на Київщині, а освіту дістав Гончаренко в київській семінарії, котре покінчив в році 1853. Вже в батьківському домі та підчас студій вкорінилися в нього свободолобні, українські ідеї Кирило-Методівського Братства, за котрі провідні члени, ще недавно перед ним, опинилися на заслання. Пізніші писання Гончаренка відзначаються великим подивом до Тараса Шевченка та до його філософії життя і він часто відкликається на нашого Великого Генія.

Вже за студій в Київській семінарії стрівся Гончаренко із декабристом, російським князем Трубецьким, котрий саме повернувся із заслання на Сибірі, та під його впливом сильно прихилився до ідеї Декабристів.

По скінченню студій вступив послушником до монастиря при Печерській Лаврі, але тодішній, занадто світський спосіб життя монахів ніяк не відповідав строгим життєвим засадам Гончаренка, тим більше, коли бачив безпросвітну долю кріпаків, при подорожах на провінцію із київським митрополитом Філаретом, у котрого він став асистентом.

Коротко по рукоположенню на дякона був Гончаренко назначений архидіаконом для православної Церкви в Атенах. З Греції він зараз-же нав'язав контакт із російськими політичними діячами на еміграції, а то із Александром Герценом та Николаєм Огарйовим, котрі видавали в Лондоні летючки, що сильно критикували царську владу та соціальні відносини в Росії. Гончаренко почав дописувати до цих публікацій, особливо до часопису «Колокол».

В лютому 1860 російські шпиги зловили його, коли подавав чергову пошту до Лондону, але не могли його в Греції арештувати.

Російський амбасадор Олександр П. Озеров вжив в цім випадку московської тактики, як колись із св. п. Косовим Кальнишевським: По Гончаренка післано карету із запрошенням ніби на бенкет на російський корабель «Русалка». На помості «Русалки» його зараз-же арештовано та відослано до Істамбулу для «репатріації» в Росію. Істамбульський російський Консул зараз-же запроторив Гончаренка, мимо його протестів, в тюрму разом із різними російським шумовинням, нім приїде корабель для відправи в Росію.

Але не так склалось, як москалям гадалось.

Завдяки дуже енергійним заходам приятелів Гончаренка та політичних емігрантів з Росії як Лазоренка, Поповиченка, Сольницева та інших, вдалось Гончаренкові втекти із тюрми 16 лютого 1860 р., а вже 14 березня бачимо його в Лондоні, після його слів: «Щоб жити оп'ять життям вільного козака».

Тут 27-ми літній Гончаренко відновляє тісну співпрацю із Герценом, Огарйовим та італійським політичним емігрантом Джюзеппе Маццінім, пише знова статті до Герценових публікацій, працює як друкар і кустош в Бритійському Музею та видає книгу «Спогадів», про греко-православне віровизнання.

Вроці 1861 повертає Гончаренко до Греції до міста Гермополіс, де працює як коректор латинсько-грецького словаря, котрий видав Петрідес.

В січні 1862 р. подався Гончаренко до «Чернеченої Республіки» на Афоні, де мав свояка. Він вже давно мріяв про висвячення на священника на горі

Атос. Цей торжественний обряд був виконаний Митрополитом Мелетієм Іовцу.

По висвяченню подорожує Гончаренко до Єрусалиму. Але і тут хотіла Москва схватити його в свої кігті. Лише рекомендаційний лист від Російського римо-католицького, Князя Гагаріна до Римо-католицького Патріярха спас його від халепи, дальшого переслідування та евентуальної депортації до Росії. На примову Князя Гагаріна дістав він місце вчителя в місцевій єзуїтській школі, але в невдовзі переходить до Александрії в Єгипті, де дістав азиль у Сера Самійла Бейкера, що поміг йому отворити малий склепик на залізничному дворці в Каїро.

Але і тут Москва не спала, Гончаренка напав якийсь чоловік та зранив його ножем. Як пізніше судова розправа показала, був він насланий місцевим російським конзулом.

По видужанню в лікарні, від'їхав Гончаренко на рекомендацію своїх приятелів оп'ять до Греції, де дістав горожанство в році 1863.

Протягом року 1864 асистував Гончаренко двом Російським вченим, незалежним від царського уряду в їх подорожах по східних містах та островах Греції в пошукуванні за слідами слав'янської культури.

Було багато часу говорити про вільну Америку, про котру Гончаренко знав ще за своїх молодих літ. Він багато дебатував ще в Лондоні про смігрантів із Росії на Алясці та в Каліфорнії як із Огарйовим так із Герценом, а також із Кельсієвом, що мав їхати як урядник до Російсько-Американського Товариства в Сітці на Алясці. Також Герцен мав приятелів в Нью-Йорку та Каліфорнії, куди приїхав також російський революціонер Бакунін по своїй втечі із заслання на Сибірі.

Ще під час свого побуту в Лондоні, а потім на Середньому Сході кореспондував Гончаренко із Огарйовим та Бакуніном про потребу зорганізування слов'янського видавництва в Сан Франціско та розпочати організацію слов'янських народів на заході Америки.

Так о. Агапій Гончаренко рішився відїхати до ЗСА та прибув кораблем «Тарінгтон» із Ізміру в Туреччині до Бостону в ЗСА дня 1, січня 1865 року, а вже дня 6 січня відправив першу греко-православну Службу Божу. Це торжество з нагоди Рождества Господнього відбулось в грецькому консуляті в резиденції грецького Консуля Кир Димитрія Ботассі.

(За «Father Agapius Honcharenko» by Theodore Luciw.)

о. Агапій Гончаренко

ПРО КОЗАКІВ

(Витинки з листа поміщеного в часописі "ОКЛЕНД", Каліфорнія 1899 року.)

«Чимало єсть ще таких людей, що козаків уважають за дикунів, розбішаків та хижих звірюк. Щоб увіковічити насильства на поляках і жидях, грізний цар Москви вживав ним найманих дикунів, називаючи їх козаками. Ті звірюки єсть в дійсності татари, калмики й москалі. Властиві козаки охотно не служили пажерливому ца-

реві, щоб поповнювати чорні вчинки; се був народ вищого полету духа й високорозвиненої моралі . . .

Москалі хотять вмовити в цілий світ, що козаки не єсть лучшими від лимати котрою обтирають ноги, але козаки, мешкальні України, мали свою маринарку перед мурами Візантії і далеко перед заняттям москалями

Аляски, козаки відвідали Сан Дієго й Мендоціно. Річковий промисл козаків становив перед тим славі століття, їх шовк і полотняні вироби звісі цілому світові. Архітектура дійшла до великої досконалости, їх міста були чисті, а їх мешканці промислові й браві. Они ніколи не uznавали іншої форми правління, лиш демократичне. Суспільне життя козаків стояло і стоїть вище від московського. В тім лежить їх сила. Як в одній з їх пісень кажеться: «Козацька сила стала мочуча, бо наші смільчаки мають одну душу й одне серце» . . .

Вигляд козаків разячо різниться від породи московської, се так як італієць від німця, їх ранішня й вечірня молитва — щоб їх визволив Господь зпід московського ярма. Козаки бились все мужньо в обороні давленої людскости, їх широкі груди були покриті численними ранами, бо повздержували азійські орди перед напливом в Європу й хоронили європейську цивілізацію перед варваретвом.

Простягаючи по-приятельськи руки до зрадливого московського царя Алексія, в ім'я релігії, але не народности, наші характер померк через московських тиранів. Ми тепер поділені й давлені, не маючи ні імені, ні краю.

Число козаків числить під ту пору 25 мільйонів. Від Уралу аж до Карпат, цілий край над берегами Чорного моря належить до них. Они се знають і чують, що та Україна, доки краплинка крові лишається в їх жилах, належить до них. Они знають і те, що москалі за розмислом грабували козацький народ і скривали від світа багаті скарби їх предків.

Ми невдоволені з московського ярма і готові повстати в обороні нашої незалежности. Наші чувства суть нестерпні. Нашою теперішньою релігією єсть релігія мучеництва; завтра буде она релігією побіди.

Я вірю, що працювати для освободження козаків значить тільки, що відкрити джерела загальної свободи і поступу. Ми поручаємось молитвам всіх народів.»

*Підписав: Агапій Гончаренко
—козак вільної України.*

Примітка Редакції "У. К."

Два останні уступи повищого листа о. Агапія Гончаренка, писаного ним в 1899 році ми самі підкреслили бо висловлені в них думки і переконання лишаються відповідними й актуальними для українських патріотів і по цей час у 100-річчя перших поселенців українців до Америки, серед яких був особливо видатною особою св. п. український православний священик о. Агапій Гончаренко.

Федір Луців

о. АГАПІЙ ГОНЧАРЕНКО-ОСНОВОПОЛОЖНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ.

Хоч о. Агапій Гончаренко (1832-1916) уродженець с. Кривин, Радомисльського повіту, Київщина, відправив перше своє Богослужіння в домі грецького консула Дмитра Ботассі в Нью Йорку дня 6-го січня 1865 р. . . проте американські історики уважають дату 2-го березня 1865 р., як дату основання Православної Церкви в Америці. Того то дня новоприбувший єромонах о. Агапій в білих (ясних) ризах відслужив св.

Службу Божу у Каплиці Свято-Троїцької Єпископальної Церкви при 23 вулиці, між 5-ою та 6-ою євєню в Нью Йорку.

Хоч цей історичний акт стався в четвер, проте, за словами "Да Нью Йорк Геральд" ч. 10,413, під титулом "Інтересна Служба Божя", говорить: "Дуже інтересна та унікальна релігійна Богослужба була відправлена у Свято-Троїцькій каплиці вчора рано, при присутності великого числа по-

важної аудієнції, переважно жінок' . . . і вона має і політичну вагу . . . Це служіння складалося з св. Літургії у східньому обряді Православних Церков Росії та Греції і було відправлено о. Агапієм Гончаренком, котрий щойно прибув сюди місіонарем для греків та слов'ян цього міста."

Дальше говориться що він прибув з монастиря на горі Пентілікус, біля Атен, що він є щиро відданий, смиренний, самопожертвувачий для своїх одновірців, котрі, по його словах, "є розсіяні на чужині, як вівці без пастиря".

Тому, що о. Агапій мав приятелів-банкирів, "Нью Йорк Геральд" додає дещо жартівливо: "Якщо о. Агапій в с п і є повернути отих воюючих буйволів та ведмедів з Валл Стріту на чесних людей, поперевертає їхні столи отих грошоміняйлів — тоді ця країна проголосить його справжнім апостолом".

У цій історичній події допоміг єпис. Поттер. Співав прекрасно хор під орудою о. Фрімонда Йонга. (Ця церква є в посіданні Сербської Православної Церкви від 1948 р. і носить назву св. Сави.)

Варто б українцям у сторіччя тієї події усім спільно відправити св. Літургію у тій же церкві та вмурувати пропам'ятну таблицю.

(Примітка редакції "У К": цю статтю написано в 1965 році.)

Тоді о. А. Гончаренко став учити грецької мови у школі св. Івана та був перекладачем св. Письма для Американського Біблійного Товариства в Нью Йорку. Першого квітня він взяв відпустку й кораблем Кромвел приїздить до греків у Нью Орлінс, де приїздив до народу, дня 16-го квітня відправляє св. Літургію для "греків і слов'ян", рівнож в єпископальній церкві. Греки беруть цю дату за своє історичне оснування їхньої Православної Церкви.

Дальша праця на церковному полі уривається в половині травня 1865 р.

Тоді то російські консули, таки в присутності самого о. А. Гончаренка, перемовили греків, щоб вони не мали жодних зв'язків з Гончаренком. В заміну за це росіяни купили грекам будинок на церкву, та навіть дали священника, якогось Б'єрінга з Нью Йорку. Про цю сумну подію, котра без сумніву зробила глибоке враження на молодого нашого емігранта-священника, а може і надала зовсім інший плян і хід життю його - Гончаренко згадує у своїх Споминах:

Мая 13 (1865 р. — Ф. Л.), вранці в десятій годині, я сиджу в канцелярії консуля Кир. Ботассі і читаю з ним Венеціанську часопис. Входить товстий, дьохтяний чоловік і дає свою карту (визитівку — Ф. Л.) писарю консула. Сей підніс її до Ботассі: "Русській Посланник Барон Стекаль . . ." Чого хоче ця свиня од мене? Я вперше його бачу! (Греки називають дьохтяних німців свинями). Консул Ботассі пішов з російським посланником в потаємну комору, і там моя спілка з греками скінчилась. Дня 18, в канцелярії Ботассі, греки нью йорські зішлись на синедріон, барон Стекаль завірів греків, що російське правительство дасть гроші на будовання церкви в Нью Йорці і священника, тільки щоб не мали ніякої слідки з Агапієм Гончаренком, бо він ворог Росії. Греки повірили його обіцянкам, російський Синод дав їм попа німця — Фадер Ніколяс Б'єрінг, котрий не знав ні російської мови, ні грецької мови. І греки сміялись над ним. Для чого вся ця кумедія? Російська Церква в Нью Йорці, Фадер Ніколяс Б'єрінг, 591 Секонд Аве. була продана шерифом, і там тепер чобітний склеп. (В 1963 р. будинок той розвалено для нової будівлі — прим. Ф. Л.). А я все таки зостав перший Пресвітер Православної Кафолічеської Церкви в Америці . . .".

о. Гончаренко, без сумніву, планував бути лише священником, черницем. І тут на вільній землі Вашингтона мос-

калі знищили його пляни. Замість служити священиком він пояснює:

"В той час в Нью Йорськїм Біблійнім Товаристві видавалась арабська Біблія і так як я знав друкарство і східні мови, то господар тої праці Ван Дике, знавши мене із Бейрута, дав мені працю в виданні арабської Біблії. В той же час приїхав другий добродій з Константинополя, Лонг, друкувати церковно-славянський Новий Завіт. І він дав мені ще працю при славянськїм друку. І я мав задоволі роботи для мого певного життя."

А як то сталося, що о. А. Гончаренко покинув своє монаше життя в Америці? Ось і його пояснення:

"Я був дуже самотній на чужій землі. Ні з ким щирої слова розмовити. І в серці все чув, щоб поступати на дорожї людства і бути чесним президентом. Апостол пише к Тимофею: подобаєт єпископу бути цілємудренну і святу, і єдиння жени мужу. Щоб бути міцним в добродітелі, я взяв підмогу — жінку, сьентябра 28, 1865 року, уродженну в Філадельфії, од італійських родителів. Її ім'я Албіна Цитті. Праця її батька: склад італійського мрамору (мармору — Ф. Л.) у Філадельфії".

Подібно як у Нью Йорку і в Сан Франциско нападали на о. А. Гончаренка російські агенти, перешкождали у його праці, били його, грозили смертю, так що о. Гончаренко продав свою газету "Аляска Геральд" — "Свободу", купив за 700 доларів недоступну гористу землю 6 миль від Гейварду, назвав її "Україною", побудував на ній свою хату "Свободу" і через якийсь час, там у лісі друкував лише свою "Свободу", по російськи та українськи. Кажуть, що розсилав її по усьому світі. Велику увагу звертав о. А. Гончаренко на Аляску й Сибір, бо він вірив, що між поселенцями Аляски були і запорожці, прогнані Катериною II в 1775 році.

Попри це о. А. Гончаренко розвів там сад, гриби, розводив ярину на

продаж плекав гарбузи та дині, мав худобу, дріб, мав ворогів і приятелів. Очищуючи свою ниву із каміння та коріння, він зломив собі руку і ногу, але вилікував себе.

Про релігійні Богослужби він не забував. У скелі видовбав він печеру, яку по англійськи назвав "Голі Плейс", де відправляв, молився, хрестив дітей.

Помимо свого скитського життя в "Україні", до нього стали приходити американські відвідувачі, священики, професори і навіть цілі школи з дітьми. Тоді коли пані Гончаренко поїхала біля прийняття, він говорив, прижмуривши очі, про Україну, про запорожців та про те, чому він мусів утікати із рідного краю. Показував усім різні пам'ятки, книжки і т.п. Кажуть, що його "книжка гостей" мала понад 15,000 підписів... Кажуть, що після трясення землі у Сан Франциско до нього прибуло до 500 душ людей і він ними опікувався. Не лише те, він приймав на свою соняшну "Україну" хворих на туберкульозу. Пацієнти жили у шатрах і він кормив їх своїм власним медом із своєї пасіки. Ще живуть люди у Гайвард та Оукленд, котрих він лікував.

Іноді священики з дооколішніх міст і містечок запрошували його до себе на церковні відправи. Отець І. Е. Томсон із методійської гейвардської церкви описує о. А. Гончаренка в "Елворт Геральд" при кінці 1914 р. так: "Одного дня о. А. Гончаренко, убраний у свої ризи, прибув до нашої церкви, вийшов на казальницю сказати декілька слів та поблагословити присутніх... "Я щасливий, що я тут з вами... " І ми були усі щасливі, бо сама присутність цього священика і слуги Божого була благословенням... Його життя — це служба для людства і з певністю, його десь чекає корона слави, десь в іншому світі, де нема ні неволі, ні переслідувань і де лише царить правда. Кожний з нас мусить почуватися більш праведним, лише будучи в контакті з такою особою".

Отець А. Гончаренко похоронив свою вірну дружину 21 березня 1915 р. на "Україні". Дня 5 травня 1916 р. не стало о. А. Гончаренка. У білій труні поховали його у приготовану могилу біля його жінки. Трираменні, похилі хрести, чотири на-пів зогнілі дошки охороняють його забуту моги-

лу, а д-ром Грицем Денисом засаджена у головах сосна сумно шумить понад його забутю "Україною", — чекають визволення, викупу із чужих рук, в яких вони тепер знаходяться.

(Календар-Альманах
Канадійського Фармера 1966 р.)

Др. Юліян Рабій.

УКРАЇНСЬКІ КОЗАКИ В ІСТОРІЇ МІСТА САМБОРА.

РІК 1604 - 5.

Виправа Поляків на Москву і участь в ній Українських Козаків.

В половині XVI століття Поляки виставили в полудневій частині Самбора над Дністром королівський замок, який в історії став відомий, що на тому замку в його сальонах, староста Єжи Мнішго (званий також Мнішко) разом зі своїм зятем князем Вісьньовецьким і з польською шляхтою випрацювали плян "походу Поляків на Москву."

В році 1604, з'явився на замку незнаний, молодий москаль, і подав себе за царевича Дмитрія, якого московські бояри хотіли вбити, але він втечею врятувався. Такі чутки і вісті кружляли загально серед московської людности. Цей молодий москаль просив Мнішга і польського короля о поміч, в ціли відобрання царського трону від бояр, які по смерті його батька Івана Лютого, зачали між собою боротьбу за трон. Мнішго повірив в це оповідання і порадив польському королеві Зигмунтові III. Старому, дати поміч "царевичові" бо це тепер є добра нагода для Польщі "стати славною в Європі і зеднати собі будучого царя, в часі коли в Москві були безпорядки і настала для них названа в історії т. зв. "московська смута".

Плян цей королеві подобався, він приобіцяв приділити на «виправу» польську тяжку кавалерію і кілька тисяч реєстрових Українських

Козаків, і велів Мнішгові випрацювати цілий плян цієї виправи. Мнішго такий плян виробив і зобов'язав Дмитрія, що він як будучий цар, ожениється з донькою Мнішга, Мариною, яка стане московською царицею.

Як місцем збірки для всіх військ і таборів призначено Самбір і його передмістя. Дня 23-го червня 1604 року вийшли в похід польські війська в силі 700 кавалеристів і кілька тисяч реєстрових Українських Козаків, а з ними великі табори та Дмитрій і Марина, шляхом через правобережну Україну, на Москву. (Енцикл. Британіка — том 19, стор. 694) По дорозі, до того походу долучилися інші полки Українських Козаків, яких число проф. І. Крип'якевич у своїй ІСТОРІЇ України подає на 13 тисяч, а проф. Володимир Кубійович в Українській Енциклопедії на 30 тисяч.

Дня 21 червня 1605, року Поляки і Українські Козаки заняли Москву і всадовили на царському троні Дмитрія, який оженився з Мариною.

Отамани Українських Козаків по нараді рішили, що їх завдання покінчене і наказали всім Козакам повернути в Україну. В міжчасі стало відомим в Москві, що Дмитрій не є сином царя, а є звичайним обманцем і називається Григор Отреп'єв, бояри лише ждали на відхід Українських Козаків, яких боялися, і підняли бунт проти Дмитрія, а в боротьбі загинули Дмитрій і Марина. Дмитрій в

історії названим зівстав як Димитрій І. Самозванець.

Мнішго попав в неласку короля і пішов в забуття.

Рік 1656.

Українські Козаки збирають податки для польських королів

По загарбленні Поляками Східньої Галичини, "Самбірщина" заселена Бойками, що була приватним майном наших галицьких князів, перейшла на власність польських королів. За австрійської займанщини- Австрія поділила Галичину, а також "Самбірщину" на повіти і кільканадцять сіл зі старої "Самбірщини", приділила до новоутвореного самбірського повіту (в розговірній мові "самбірщина") — В нових часах наші історики і етнографи називали стару княжу "Самбірщину" від племені Бойків "Бойківщиною" а стара назва "Самбірщина" перейшла до історії та, мимо цього деякі наші, ще тепер плутають стару "Самбірщину" з австрійським самбірським повітом.

Польські королі, щоби використати багату "Самбірщину" крім звичайних податків, видумували різні податки і драчки як "гіберни і донативи", щоби лише наповнити свої стало, порожні кишені- бо їм обоявне було руське населення "Самбірщини". Населення добровільно тих податків не хотіло платити, тому королі і їх старости висилали жовнірство і гайдуків для примусового збирання тих податків а жовнірство знане було зі свого свавілля і грабунків.

В самбірських архівах і хроніках вписано, що літком 1656 року король післав в "Самбірщину" полк реєстрових Українських Козаків під командою полковника Б і г у н а (а не Богуна) які увійшли до міста та розтаборилися по передмістях, а пол. Бігун зі старшиною замешкали в замку, в якому самбірські старости відступили частину кімнат. Більші з'єднання козаків розїздили по оселях і селах, а хроніки згадують, що насе-

лення дуже прихильно відносилось до козаків і добровільно приносило гроші і сільські пльони, та не було нарікань на Козаків, ні на свавілля, чи якісь грабунки.

По перезимованні, Козаки вернули до своїх Станиць.

РІК 1657.

Українські Козаки у війні польсько — шведській.

В часі польської війни за шведського короля Карла Густава, в союзі з ним були Україна, Волохи-Семигород і Угри (Венгри) які зобов'язалися післати королеві на північ свої сильні війська. Союзні Армії мали стрінутися під Самбором' в Галичині, який тоді славився, як твердиня, укріплена високими мурами, баштами і вежами та мав свою військову залогу.

В році 1657, союзні армії, а це Українські Козаки, під начальством наказного гетьмана полковника Антона Ждановича, Війська Семигородського Князя Юрія II, і угорські війська під командою Начального вождя Януша Кемєня, зійшлися під мурами міста Самбора, але до бою не прийшло, бо Управа міста (Магістрат) супроти сильних, союзних військ, рішила не боротися, а добровільно піддатися і отворити всі брами міста. Перші увійшли до міста Угри, яким відомо було, що в місті була головна, королівська комора, всякого рода вина, горілок і гарячих напיתків. Угри рішили урядити собі бенкет, позносили зі склепів і приватних домів столи і лавки, які заставили награбованими винами і гарячими напיתками, та зачали пиятику. В часі бенкету прийшло між Уграми до сварні і бійки, при якій забито брата начального вождя Угрів, Бальтазара. Коли вже Угри протверзіли, в обаві перед своїм Вождем, умоовилися казати, що самбірські міщане вчинили проти Угрів бунт, убили Бальтазара, і у відплату Угри постановили "перерізати" троха міщан, а місто підпалити. Їх пляни стали відомі Управі міста яка перелякана зіб-

ралася перед східними брамами міста, де вже надходили війська Українських Козаків, і просила полковника Антона Ждановича о поміч і оборону перед п'яними Уграми.

Полковник А. Жданович скоро збагнув всю правду, приказав Уграм залишити місто і людність у мирі, в протинному случаї силою їх прожене з міста. Угри зачали гороїжитися, та коли побачили, що їх сили заслабі, покинули місто. З Козаками тоді був їх генеральний писар і літописець Грондський, який у своїй літописі описав всі ті події.

Рішуча постава полк. А. Ждановича охоронила місто і його людність перед знищенням від п'яних Угрів.

РІК 1683.

Похід польського короля Яна Собеського і Українських Козаків на Відень.

На прохання австрійського цісаря, польський король Ян Собеський, рішив помочи цісареві і вислати йому на поміч своє військо під Відень, який вже тоді був оточений сильними турецькими і татарськими, та їх союзниками, військами.

В літі 1683 року сильна польська армія вирушила в похід під проводом їх короля Яна Собеского, на Відень, в якому між іншими військами, брала участь тяжка, панцерна гусарія, в силі 30 тисяч і 10 тисяч реєстрових Українських Козаків.

Шлях походу Українських Козаків провадив через Середні Карпати, бойківськими оселями та селами, через Ужгородське перевалля.

По дорозі Козаки задержалися на відпочинок в Самборі і розтаборилися по його передмістях, а король приказав Управі міста дати Козакам повне прохарчування. У міських хроніках і в кляшторних хроніках отців Бернадинів в Самборі, є згадки про цей похід Козаків і всі хроніки призначають, що Козаки втішалися прихильністю наших селян.

Наші Козаки були у всіх боях під Віднем, що однак затаюють польські історики, натомість європейські історики, як австрійські, німецькі і прочі широко пишуть про Козаків, які відзначилися в тих боях, про їх карність і хоробрість, що є доказом, як високо чужі цінили Українських Козаків. В Римі, у Ватиканському музеї, знаходиться картина славного польського мистця-малюра Яна Матейкі "Ян Собескі під Віднем", де артист вималював наших Козаків, в їх строях, в боях з турками, і — татарами. (Левчук — Рим, Ватиканський музей, "Америка" число 103/75.)

Однак бої Козаків під Віднем не є моєю темою, лише їх побут в Самборі, що я у наголовку цієї статті зазначив.

Література:

- 1). проф. Михайло Грушевський — Історія України — Нью Йорк 1954.
- 2). Др. Іван Крилякевич — Історія України — Відень 1919.
- 3). Др. Володимир Кубійович — Енциклопедія Українознавства — Париж-Нью Йорк 1935.
- 4). Алксандер Кучера — "Самборщина" — Самбір — 1935.
- 5). Др. Ю. Рабій — Княжий город Самбір — монографія — в друку.

Антін Кущинський

ПРО СВЯТО ПОКРОВИ В ІСТОРІЇ КОЗАЦЬКИХ НАРОДІВ

(Доповідь на святі Покрови Паланки УВК в Чікаго спільно з парафією Св. Троїцької УАПЦеркви та за участі Кубанських козаків станиці ім. о. А. Калабухи.)

В 1917 році після революції в Московській імперії український народ повернувся до свого самостійного державницького життя. Тоді ж спонтанно відродилася у нас Козацька ідея й почало творитися своє козацьке війсьсько. Подібний рух визволення зпід довголітньої московської неволі відбувався в той час і у наших найближчих сусідів — на козацьких землях Кубані, Дона й Терека. Там створилися самостійні Козацькі республіки Кубанського Козачого Війська та Всевеликого Війська Донського.

В тому відокремленню Козацьких народів Москва побачила для себе смертельну небезпеку, бо ці нові держави загородили її приступ московській політиці до народів Кавказу, до Середньої Азії й до Сибіру. Крім того Кубанська й Донська Козацькі держави своїм геополітичним положенням забезпечували праве крило Українській Державі на випадок інвазії на нас з боку Москви. Тому Гетьман України Павло Скоропадський, який ще за царських часів був обраний Почесним Отаманом Кубанського Козачого війська, запровадив близькі і дружні зносини з владами тих двох Козацьких держав Дону й Кубані. В справі добросусідських відносин та полагодження спільних інтересів політичного й економічного характеру відбувались дружні переговори і наші держави обмінювались своїми уповноваженими делегаціями, місіями й послами. Те не подобалось ні білогвардійським протикомуністичним єдинонеділимцям монархістам, ні московській советській владі. Проти України і проти Козацьких народів Дону, Кубані й Тереку став весь московський багатомільйоновий народ,

як білої так і червоної барви. Розігралась нерівна боротьба, при якій упали, в підлий спосіб знищені, чільні представники самостійницьких державницьких рухів.

Російські білогвардійці захопили в кінці січня 1919 року коло станиці Іловайської голову Української Надзвичайної місії до Кубанського правительства — Українського полковника Ф. Боржинського. Там же його судили "за зраду єдиній неділимій Росії" і там же розстріляли.

Також в 1919 році в Ростові на Дону підступним способом — стрілами в спину було вбито Голову делегації від Кубанського правительства для переговорів з Гетьманом України, Николаєм Рябоволом, що був головою Кубанської Крайової Ради, то є парламенту тієї Козацької Держави. Як було виявлено, убивцями були: якийсь московський князь з білогвардійськими офіцерами.

Того ж року в Катеринодарі військо Білої Російської єдино-неділимської армії напало на Кубанську Крайову Раду, заарештувала її членів а між ними і священника о. Олексія Калабуху. Його було обвинувачено в тому, що він був членом козацької делегації на мирову конференцію в Парижі і там домагався признання самостійности козацьких народів а при його старанню було підписано договір між представниками Дону, Кубані і Терека про їх союз для боротьби за відокремлення від Москви. Дня 7 листопада 1919 року Панотця Олексія Калабуху білогвардійці публічно повісили і його тіло викинули на те місце, куди звозилось і висипалось сміття. Так поступили з православним мучеником в сані священника, що боровся за волю свого краю. Це вчинили члени московської православної церкви які себе звуть "богоносцями", у яких, як

знаємо з історії, навіть за масове вбивство киян та за ограбування й зруйнування в Києві церков, їхнього тодішнього провідника князя Андрія Суздальського було названо "Боголюбським". У нас за такі вчинки подібних людей називано "окаянними".

— × —

Повертаємось тепер до історії свята Покрови Пресвятої Богородиці, щоб показати, що сталося з цим святом у наших сусідів козацьких народів коли вони, як і ми українці, підпали під владу Москви ще за царських часів.

Щоб козацьку традицію шанування свого старовинного празника Покрови яким вони духово й релігійно були зеднані між собою і з нашим козацьким українським народом, в одну силу, то московська влада встановила для кожного Козацького краю окреме військове свято і тими святами їх поділила.

ЧОРНОМОРСЬКИМ козакам було призначено від 1884 року святкувати день 11 травня на честь царя Миколи I за те, що він подарував тому війську новий прапор. Пізніше, коли з Чорноморського козацтва було утворено КУБАНСЬКЕ КОЗАЧЕ ВІЙСЬКО, то Москва наказала для Кубанців військовим святом вважати 30 серпня день перенесення мощів князя Олександра Невського, з яким Кубанці не мали нічого спільного, але це був день іменин царя Олександра 2-го.

Для ДОНСЬКИХ КОЗАКІВ було встановлено козацьке свято 17-го жовтня в пам'ять спасіння царської родини при катастрофі царського поїзда коло станції Борки на Україні коło Харкова в 1888 році.

ТЕРСЬКИМ КОЗАКАМ приписано мати своїм козацьким святом 25 серпня на честь остаточного покорення Кавказьких народів.

Але ж козацька ідея волі, незалежності свого внутрішнього життя і свого духовного відокремлення від мачухи Москви існувала і серед да-

леких козацьких народів на далекому Сході. Тому і їм, щоб були поділені і не об'єднувались бодай на релігійному тлі, московський уряд приділив їм військові свята.

Для ЗАБАЙКАЛЬСЬКОГО КОЗАЧОГО ВІЙСЬКА було встановлено військове свято на день 17 березня, з яким днем було офіційно признано існування того своєрідно-козачого війська.

Це свято спадково перейшло на АМУРСЬКИХ та УСУРІЙСЬКИХ КОЗАКІВ, які утворилися з урядово приписаного розділення війська Забайкальських козаків.

СИБІРСЬКЕ КОЗАЧЕ ВІЙСЬКО дістало від москалів наказ мати за своє військове свято 6-го грудня в день іменин царя Миколи 2-го.

Всі ці поділення й приписові свята було встановлено в 1892-му році, а через два роки ще доповнено слідуючими святами, що тут подамо.

Для ОРЕНБУРСЬКОГО й СЕМИРІЧЕНСЬКОГО КОЗАЧИХ ВІЙСЬК призначено за їхнє військове свято день 23 квітня на св. Юрія Переможця.

Для УРАЛЬСЬКОГО КОЗАЧОГО ВІЙСЬКА, яке раніше звалось Яїцьким Козачим військом, призначено свято 8-го листопада на Архистратига Михаїла.

А для АСТРАХАНСЬКОГО КОЗАЧОГО ВІЙСЬКА — день 19 серпня в пам'ять збудовання першої церкви в цьому війську.

Та в 1905 році московська влада видала наказ і увела його в чинність, яким змісно попередні свята для КУБАНЦІВ і ДОНЦІВ. Їм було призначено як їхній військовий празник день 5-го жовтня, що було спільним святом для московської поліції і жандармерії за заслуги цих поліційних формацій, до яких, таким чином було прирівняно і Кубанських та Донських Козаків.

На жаль не було часу замінити цей поліційний празник і він лишився в практиці у цих Козачих військах і в

роках 1917-1920, коли Кубань і Дон стали самостійними державами і творили свої державні інституції й закони

Коли "встоятись не було сили" і Козацькі землі опанували комуністичні орди, то всі свята совітська московська влада скасувала і на теренах Козацьких земель встановлено такі приписані свята: 1-го травня — "свято працюючих", 8-го березня — свято "жінок і всього світу" та 7-го листопада — свято "Великої Жовтневої революції»

По виході непокірних совітській владі козаків на еміграцію, Кубанці й Донці ще продовжували, якимось по інерції, святкувати 5-те жовтня, то є спільний празник московської поліції. Лише в 1925-26 роках, коли прокинулася козацька національна свідомість серед козацької студентської молоді, то молодь почала настирливо закликати повернутись до старовинного Всекозацького празника Святої Покрови Пресвятої Богородиці. Під тим впливом 9 жовтня 1936 року в Парижі Рада станичних і хуторських козацьких отаманів своєю постановою відновила давній козацький звичай празнувати Військове свято Покрови 14-го жовтня.

З того часу цей небесний Покров Пречистої Богородиці, знову спочинає над душами й думками всіх козацьких патріотів і так зростає наша спільна свідомість про те, що в боротьбі за волю і свою державу Україна й Козакія мають бути найщирішими союзниками.

— X —

А тепер скажемо ще коротко про те — як московська влада хотіла розправитись з культом почитання Божої Матері, що було такою глибокою традицією на широких просторах Наддніпрянської України.

Ми вже згадували як москвини під проводом свого Суздальського князя Андрія ще в 1169 році пограбували символічне джерело нашої небесної

допомоги, джерело віри й сили українського народу княжих часів, і вивезли на Московщину з Києва образ Пресвятої Богородиці, що тоді звався Вишківською, бо знаходилася у Вишгороді в Києві, та, щоб пам'ять про ту крадіж затемнити назвали той образ своєю Володимирівською Божою Матір'ю.

Пізніше були ще інші старання з боку наших ворогів зменшити або познизити значення святкування і почитання Божої Матері, як Покровительки нашого народу. Наприклад за московського панування над нашою Православною Церквою московські правителі звернули увагу на зміст стародавнього акафиста на честь святої Покрови, бо в його словах побачили характеристику самих себе. Тому на підставі «Цензурного Уставу» 1828 р. московський генерал Бутурлін наказав викреслити з акафисту такі уступи: "Радуйся невидиме приборкання правителів жорстоких та звіроподібних. Поради неправедних князів знищ а тих, що зачинають війну, погуби!..

— X —

Культ свята Покрови Пресвятої Богородиці існував не лише серед українського православного населення на Східних Землях України. Він був поширений і серед українців, що заселяють наші Західні Землі та належать переважно до католицького віровизнання. Так свято Покрови було і є одним з тих непереборних-патріотичних традицій, що об'єднують в одну цілість наш народ. Це знають вороги нашої єдності — наші сусди з Заходу. Вони подібно москвинам старались вирвати з душі тамошнього населення, що було їм підвладне як окупантам, традиційне почитання Покрови Пресвятої Богородиці.

Тут також маємо давній історичний факт ограбування нашої святині — образу Божої Матері в Белзі 1382 р., що довершили поляки, руйнуючи та грабуючи місто під проводом Володислава Опольського. Той крадений

образ поляки перевезли до Ченстохова, де він і досі знаходиться в польському полоні. Отже, повна аналогія з москвинами Андрія Боголюбського..

З найновішої історії пригадуємо закон мадярської влади з 1902 року, відомий під назвою "закону графа Апонія", якому законіві підлягало наше населення Закарпатської України, що тоді належала до Мадярищини. Той закон урядово "скасував" наше свято Покрови, бо, як сказано в тому законі, те свято має "національну закраску". Однак той закон зустрівся з негативним відношенням населення Закарпаття. Почитання свята Покрови ще більше піднеслось, не зважаючи на кари, які сипали мадярські жандарми за ті проступки проти урядового припису.

Нарешті, читаємо в найновішій розвідці Євгена Іванківа про "Конфлікт між двома концепціями Української Католицької Церкви" («Церковний Вісник» парафії УКЦ св. Володимира й Ольги в Чикаго ч. 21 з дня 23. XI. 1975). де він пише в ім'я історичної правди таке: "У нашій Церкві почали поширюватись різні "годзінки", літанії та чисто латинські свята — такі, як Божого Тіла, Пресв. Серця Христового, Христа Царя та інші, зате **усунено наші традиційні празники, як, наприклад, Покрова Пресвятої Богородиці.**" (Підкреслення моє Ант. К.)

Але, як не піддалися закарпатські українці мадярському закону про скасування свята Покрови, так і гнличани-католики не піддаються тим хитрощам римо-католицького Ватикану і свято Покрови не тільки не щезло се-

ред українців Західних Земель, але подекуди набирає ще більшої пошани, ширшого почитання та величної урочистості у його празнуванні.

Національно-патріотична рація триматися своїх традицій і всього свого рідного, свого національного "Я," завжди переважала в поступованях українських свідомих мас а не уступала перед вимогами законів чужої влади, хоч би й одновірної з нашим народом.

Джерела :

- 1) Н. П. Кондаков — «Русские иконы», т. 3 ч. 2. Прага ЧСР, 1931.
- 2) С. Рижкова-Чепунова — «Дві святині» («Общезаказий журнал» ч. 10, 1950.)
- 3) Гавриил, Архиепископ Тверский і Кашинский — «Очерк повествованія о Новороссійском крае» Тверь, 1857.
- 4) Проф. Ф. Щербина — «Кубанське Козаче Військо». Вороніж, 1888 р.
- 5) Дмитро Дорошенко — «Історія України» 1917-1923 рр. т. II. Ужгород 1930.
- 6) А. К. Ленинов «Донский Казачий Словар-лексикон» Мюнхен, 1971.
- 7) о. Монс. д-р. Августин Волошин, — Сюмин. Ужгород, 1923.
- 8) Антін Кушинський — «Козацьке свято Покрови» («Українське Козацтво» ч. 2/10—1968-1969).
- 9) Антін Кушинський — «3 історії свята Покрови» («Українське Козацтво» ч. 4/18 1971 року.)
- 10) Антін Кушинський — «3 історії свята і образів Покрови Пресвятої Богородиці» («Українське Козацтво» ч. 4/30,) 1974

Примітка.:

Коли б хто ВШановних Читачів бажав прочитати докладніше про історію і значення свята Покрови та спогадів про його вшанування в Україні за козацьких і пізніших часів, то зацікавлених запрошуємо познайомитись зі статтями автора, зазначених вище під точками 8, 9, і 10.

Павло Конопленко-Запорожець.

ПРО КОБЗУ, КОБЗАРІВ І БАНДУРИСТІВ, ПРО ДУМИ Й ПІСНІ

**Кобзар полковник П. Конопленко -
Запорожець кол. організатор УВК
на півдні Херсонщини**

Що до походження КОБЗИ, є кілька версій наукових дослідників, але найпевніша є, що КОБЗА є витвором українського народу.

Вже з XI століття вона існувала на землях України. Найбільший її розвиток припадає коло 15 століття, бо вона була поширена серед КОЗАЦТВА, як невідемний АТРИБУТ в походах та на відпочинках, до грая акомпаньяменту, співу і навіть танцю. А серед народу вона була утіхою та розрадою тодішнього бурхливого життя...

Виріб її не був масовий, а кожний робив її сам, як умів. Робилася вона з одного кусня дерева — вербового клепа але довбана. На кобзі був гриф (ручка) симетричний по середині дайки, і частино з порогами і без них. Ста-

більшість кобзи, що до струн, було від 3 струн до 12-ти, з яких було 8 струн по грифу (ручки) а 4-ри струни по дейці. Оцю кобзу і я мав, яку отримав ще хлопчиком від потомка козацького роду — власника Хутору п. Потапенка на Херсонщині, і на цей зразок, тепер маю таку кобзу.

Однак, з причин довгого грифу у кобзи, що очевидно перешкоджувало в походах (ці факти поширювалися з народніх переказів) і з уваги прибільшення струн на дейці, та зі зменшенням довжини грифу, почав змінюватися модель кобзи. Отже скорочено гриф, побільшено коряк та струн на дейці приструнків, із тієї зміни, з'явилася наша бандура...

Але я з бігом літ, свою кобзу удосконалював, змінив цілком уклад гри, побільшив порогів (ладів) до 20-ти, застосовуючи власну техніку, а виконуючи твори системою "пунтсадо", цебто арію з акомпаньяментом, що передає аудиторії повний скарб тонації кобзи... А 20 порогів (ладів) на 12 струн (в тому є 4 приструнки) дають 164 тонів...

**Козацьке весілля в поході з піснями
при супроводі кобз (з 16 століття)**

Отже, як кобза, так і бандура, були популярними музичними інструментами не тільки в народних масах і у війську, на дворах наших князів, гетьманів, а навіть і в чужих, як ось при польських королях і цісарських дворах . . .

Щодо кобзарів. Кобзарі були вояки зрячі, це співці, такі, як і в інших народів наприклад: у Франції були трубадури, у Німеччині "мінзензинґери", барди та інші.

Кобзарі це трибуни правди, які оспівували волю, а в народі пробуджували душу в боротьбі проти різних гнобителів окупантів, які навідали свої кайдани та закріплювали нарід в рабів . . .

Козак з кобзою в розвідці

Тож багато кобзарів, коли попадали в полон до турків, татар, яким випалювано очі, або калічено, тоді їх відпускали. . . , а коли з них хто не помер, той йшов в нарід, та далі своїм співом і грою пробуджував в народі духа, стати за волю і долю в боротьбі проти гнобителів окупантів . . .

Війни з феодальною Польщею, які тягнулися віками, принесли маси жертв на олтар волі, а кобзарів четвертувано і саджано на палі, або навіть спалювано на кострах . . .

Тяжка доля цих народніх співців-кобзарів з кобзами чи з бандурами, яких мистецький талант та сила пісні і музики, була така страшна тодішнім диктаторам-гнобителям . . .

Ці наші патріоти кобзарі, які пройшли через грані століть, боротьби, терору неволі, та коли нарід був в кайданах панщини, і стероризований, то тільки поодинокі сліпці-кобзарі мали змогу донести цей скарб кобзарського мистецтва — освідчення в продовженні боротьби за волю, а зокрема дали змогу його добре поширити в нашому столітті і перебрати до рук нових зрячих кобзарів . . .

В наших піснях і думах, можна пізнати зміст віків . . . та душу нашого народу. Ті думи й пісні в своїй романтики, епічного епосу та від сентиментального до веселого жанру влучно з танцями, виконувалися від давніх часів при супроводі кобзи чи бандури (помимо інших інструментів) . . .

В останніх століттях наукові дослідники, поети, композитори та інші в розвитку культури, доповнювали велику спадщину цієї народної мистецької скарбниці, а їх нащадки продовжують далі це велике діло. . .

Я видав також книжку «Про кобзу і бандуру» (Вінніпег 1964 р.) з багатьма світлинами з нарисами про: Кобзарське мистецтво, про кобзарів і лірників, про невольників, про боротьбу з наїздниками, про думи й пісні та інше, 168 сторінок друку.

Про книжку, я отримав масу прихильних рецензій і відзначення . . .

Одна з моїх кобз увійшла в колекцію Державного Музею Канади в Оттаві. Друга моя кобза придбана Вінніпезьким Клубом Професіоналістів і Бізнесменів і передав до колекції "Сентеніал" музею у Вінніпезі.

Отже кобзи в музеях, "самі за себе промовляють" . . . що вони, у своїй історії, від нікого незалежні, а такі є рідного козацького-українського народу . . .

Тепер є в току опрацювання мною: Альбум про ролю і тріумф кобзи, на протязі 60-річчя концертних піляжів з поданням укладу нот, опіній, рецензій, моделі кобз та інш. Альбом в кінці біжучого року, буде зданий до друку.

(*"Альманах" вид. "Тризуб"*)

Мгр. Володимир Савицький.

АВТЕНТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ.

Справа автентичного портрету Гетьмана Кн. Івана Мазепи в нас не нова. Що якийсь час можна запримітити намагання розв'язати цю так для нас важливу справу. Портретів Гетьмана Мазепи цілком певно було в нас обмаль, однак по Полтавській Катастрофі багато їх понижили москалі, а також під впливом жорстокого московського терору, понижили і ми. Те, що дійшло до нас, часто без метрики, часто портрети когось іншого, не раз лягнували москалі для дезорієнтації, як портрети Гетьмана Мазепи. Для устійнення автентичності портрету цього Гетьмана, покористувалися дослідники різними методами.

Найбільш популярною і найбільш як здається успішною, була метода використання переказів про зовнішній вигляд Мазепи.

І так після опінії деяких очевидців з Козацької Старшини, Гетьман був «волосом рудав, довголик і з бородою». Рівнож в Польщі у XVIII століттю була традиція про бородатість Мазепи.

Мимо цього з тим погодитися не можемо, бо 1) Серед Українців мало хто носив бороду. Цей брудний звичай був в нас непопулярний. Особливо важко собі уявити, щоб так освічена та елегантна людина, як наш Гетьман, носив бороду. 2) У зв'язку з ворожою настановою до перук і борід в Петра I, важко уявити собі, щоб так здібний політик як Гетьман Мазепа, який з огляду на свій уряд часто був змушений стрічатися з царем, відважився для сумнівної вартости бороди, наражувати на невдачу полагодження різних справ України перед царем московським.

Тому треба шукати портрету Мазепи між «безбородими портретами», які дійшли до наших часів.

Один такий портрет був надрукова-

ний в журналі друкованому для європейської аристократії під наголовком:

«Die Europäische Fama, welche den Gegenwartigen Zustand der vornehmsten Hofe entdeckt». Der XXV Theil, 1704 und 1706.

Другий такий портрет безбородий, з метрикою, відомий як портрет Гетьмана Мазепи, є в Королівській Галерії Образів на Замку в Гріпгольм у Швеції.

Представляє він лицаря з вусами, без бороди, в зброї і булавою у правій руці.

Портрет з «Europäische Fama», це гравюра, напевно зроблена на підставі якогось олійного портрету Гетьмана у старшому вже віці. Вражає тут дивна подібність лиця на обох портретах.

Був в Європі між друзями, чи залюбленими звичай, дуже давний, вимінювати портрети (великі, чи мініатюри) так, як це робимо і ми сьогодні з фотографіями.

Подам кілька прикладів зі східньої Європи, бо про Східню Європу нам ходить.

І так Петро I дарував своїй любці Анні Монс свій автопортрет виконаний в мініатюрі, а обрамований діамантами. (На те, щоб пізніше їй це відібрати.)

1698 р. підчас візиту в Англії, одержав той же Петро I від короля Англії William'a III гарний його автопортрет, виконаний рукою славного англійського портретиста Sir Godfrey Kneller'a. На додаток дарував Петрові цей найвний англійський монарх ще і чудесний англійської роботи яхт, заосмотрений в 20 гармат. Мало цього, король цей урядив в честь Петра повні маневри англійської фльоти, та ВИЗИЧИВ йому англійських технічних спеціалістів (історія ця повторюється тепер, бо англосакси дотепер

нічого на Москалях не навчилися). Англійський король дав ще до диспозиції Петра I та його «камерадів», величезну палату «*Sayes Court*» з величавим парком. Московський варвар Петро I зі своїми вічно п'яними компаньйонами дуже скоро допровадили цю палату до цілковитої руїни, побили шиби, поруйнували меблі, стіни та підлоги, щось ніби Фідель Кастро в Нью Йоркському готелю. Замковий парк знівечив Петро I при допомозі . . . тачок, які по раз перший в житті побачив в Англії. Цей середник транспорту так захопив Петра I і його друзів, що цілком роз'їздили тачками всі квіти, клумби, живоплоти, чим допровадили парк цей до руїни.

Далі ославлена Катерина дарувала своєму тимчасовому любимцеві Григорієві Орлові мініатюрний портрет прикрашений діамантами.

Значиться, у тому часі у східній Ев-

ропі був також звичай презентувати автопортрети друзям і знайомим.

Якщо так, то і портрет Гетьмана Мазени з Королівської Галерії Образів Замку в Гріпгольм у Швеції мусів бути презентом Мазени для шведського короля Карла XII з яким лучила його приязнь і спільні політичні інтереси.

Тут виринає далі друга проблема, якщо портрет з Гріпгольм будемо уважати за дарунковий портрет. Саме повстає питання, чи треба уважати його за оригінал виготовлений спеціально для шведського короля Карла XII, чи може є то копія з якогось оригіналу в посіданні Гетьмана. Особисто вважаю, що портрет Гріпгольмський це копія оригіналу, зладжена на замовлення Гетьмана. На це наводить мене один монументальний портрет якогось лицаря без метрики, здається в нас невідомий, який знаходиться між старими образами переховуваними на стріху петербурзької Академії Мистецтв..

Портрет має форму прямокутника, якого горішній бік є заокруглений. (Гл. рис. 1) Це заокруглення горіш-

ньої частини вказувало б на те, що портрет був впущений в стіну залі, якоїсь репрезентативної будівлі.

На образі є зображений середнього віку лицар, з булавою в руках, і на коні. На фоні образу зображена є я-

кась баталія. Над лицарем уноситься богиня Ніке з трубою в руках. Одним словом, усе тут намальоване у стилі тодішньої епохи.

Коли лице на цьому портреті порівняємо з портретом Мазепи з Гріпгольмського Замку, то відразу впадає нам в очі незвичайна подібність обох лиць.

Ріжниця між обома портретами є тільки така, що на гріпгольмським портреті Гетьман має голову звернену на ліво, підчас коли на портреті з Академії голова звернена на право.

В обох портретах лицар і Гетьман мають ідентичні накриття голови, таку саму зброю з такими самими прикрасами на зброї, та таке саме накриття на зброї з вибагливою фібулою.

Така схожість форм насунула мені думку, що портрет з Гріпгольмського Замку є рішуче копією оригінального портрету Гетьмана з авдієнційної залі його палати, а тепер в przechованні на стріху Академії Мистецтв.

Уважаю, що копію цю виконано способом практикованим в нас при копіюванні ікон у деяких іконописців.

В обговорюваних часах модерна калька ще не існувала. Щоденна потреба змушувала менш вправних копіїстів до розв'язання проблеми, як перенести контури оригінального образу на нове малярське підложжя. Робили вони це в той спосіб, що прикладали аркуш натовщеного тонкого паперу, чи на пів прозору бібулку на оригінальний образ і рисували на ньому контури образу, так, як ще і тепер це дехто робить. Щоб перенести ці контури на малярське підложжя, роблено малі дірки вздовж відрисованих контурів. Згодом так злагоджену матрицю*) прикладано до малярського підложжя і через згадані дірки накладано на малярське підложжя якусь краску. По здіймленню матриці з малярського підложжя можна вже було видіти контури оригіналу. Лишалось ще тільки получить зі собою барвні пункти на малярському підложжю і

контури оригіналу були вже перенесені цілістю на малярське підложжя. Тоді вже легко було малювати копію оригінального образу. Для виказання «індивідуальности», чи для замаскування факту, що ходить о копію, з оригіналу, маляр гріпгольмської копії смішно збільшив праве ухо Гетьмана, ледве видне на оригіналі з Академії Мистецтв, та обернувши матрицу, звернув лице його на ліво.

Щоб цілком бути певним, зладив я фотографічну репродукцію з гріпгольмського портрету, а копіюючи, обсернував негатив у протиліжну сторону, так, як це зробив маляр зі здіймленою з портрету матрицею. В результаті такої технічної маніпуляції лице Гетьмана на фотографічній репродукції портрету з Гріпгольм (Рис. 2) стало тепер звернене на право, так, як на оригінальному портреті Гетьмана в Академії Мистецтв.

З порівняння обох голів (Рис. 1 і 2) бачимо, що дійсно голова Гетьмана на портреті з Гріпгольм обернена була на ліво для певних згаданих вище цілей, та що обі голови є незвичайно подібні до себе в рисунку, за винятком деяких нарочно впроваджених відхилень, про які згадано вище.

Отже виглядає, що оба портрети є ідентичні і оба представляють Гетьмана Мазепу.

Повстає ще проблема, яке було завадання оригінального портрету Гетьмана переховуваного тепер на стріху Академії. З огляду на незвичайну форму образу треба припускати, що був ужитий як прикраса авдієнційної залі в палаті Гетьмана Мазепи.

Форма вказує на те, що був він впущений в стіну залі покритої позолоченими штукатуріями, так, як це було у звичаю в Західній Європі.

Петро І людина хоробливо скупа, та практична, безсумнівно знав про пишне улаштування гетьманської палати. Він напевно заздалегідь дав зарядженню своїм опричникам, щоб перед зручуванням палати усе вартісне зрабу-

вати і вивезти. Тому-то заціліла прекрасна колекція рідкісної зброї Гетьмана Мазепи, яка в кінці опинилася в музеї у Царському Селі під Москвою. При тій нагоді також маєстатичний портрет Гетьмана вирвали Москалі зі стіни палати і вивезли, а що їм показався був непотрібним, замагазинували в кінці на стриху Академії.

Обговорюваний портрет будучи прикрасою гетьманської резиденції, напевно вірно зображував особу Гетьмана, бо Гетьман як людина вибаглива і образowana несхожого на себе портрету в палаті не стерпівби.

І в цьому його вартість. Тому вартоб, щоб котрийсь з наших мистців зладив так скажу невідлучну копію цього портрету, без ніяких особистих

додатків, чи поправок, очевидно у більших розмірах, щоб по змозі нічим не ріжнився від оригіналу з Академії Мистецтв.

Портрет-гравюра з «Europäische Gasse» зладжений безсумніву на підставі якогось олійного портрету Мазепи у старшому вже віці, не має тої самої вартости, що попередно згадані, бо не був напевно зладжений на замовлення Гетьмана, а власником був може хтось з козацької старшини.

Супроти того тільки портрет з Академії уважати можна за автентичний портрет Гетьмана Кн. Івана Мазепи.

*) Такі старі матриці є ще в перехованню в деяких наших музеях.

о. Іван М. Чинченко

КОРОТЕНЬКІ ВІДОМОСТІ ПРО ІСТОРІЮ ФІНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ І ЛЕКЦІЯ ДЛЯ НАС.

Під час Першої світової війни в Німеччині, під проводом генерала (фіна) російської армії Манаргайма, було створено фінський національний батальйон. Німці забороняли називати той батальйон національною армією. Але зазначений батальйон очолювався полководцем і державним мужем. Використавши воєнну і політичну ситуацію, той батальйон став кістяком фінської національної армії. Та армія, очолювана "російським генералом" визволила Фінляндію від російської неволі. Кілька разів Ленін і Троцький намагалися збройно повернути Фінляндію до "сем'ї вільних народів" під протекцією Москви. Маленький але героїчний фінський народ, очолюваний "російським генералом" відбивав ті навали московської імперії, що змінила кольор з білого на червоний.

Під проводом того ж "російського генерала" було створено Фінську Республіку, і фіни обрали того ж "російського генерала" — Президентом Республіки.

Під проводом того ж "російського генерала", Фінляндія з дуже бідними природними ресурсами (каміня, озера й багна) створила міцну економіку Республіки з високим життєвим рівнем населення. Під проводом того "російського генерала" в Республіці зорганізовано міцні збройні сили. Всім відома твердиня «Лінія Манаргайма», під якою довго кривавилися бійці «доблесної» червоної армії. І навіть після закінчення Другої світової війни Фінляндія не стала таким сателітом як Польща, Східня Німеччина та інші . . .

В 1917 році до Києва теж прибув "російський генерал" Павло Скоропадський, який зукраїнізував не батальйон, а цілий корпус колишньої царської армії, яким врятував початки Української Революції, відпровадивши поза межі України цілі корпуси московських большевицьких військ, які намагалися дістатись до Києва і зліквідувати Українську Центральну Раду . . . (далі автор перерахує заслуги генерала Павла Скоропадського. Прим. Редакції)

Петро Самутин
Ген-штабу Генерал-хор.
Армії УНР.

**КОРОТКА ІСТОРІЯ ШТАБОВОЇ СОТНІ VI-ої СІЧОВОЇ СТІЛЕЦЬКОЇ
ДИВІЗІЇ.**
(Матеріали до історії Війська Українського)

Початком формування і організації Штабової Сотні треба вважати місто Берестя, а властиво твердження «ЦИТА-ДЕЛІЯ».

Дня 25-го Квітня 1920 року зі старшинського резерву був завізваний до Начальника Штабу дивізії Полковника Генштабу В. Змієнка — хорунжий Петро Самутин і дістав наказ приступити до формування і організації Штабової Чоти (Коменданської Чоти) і негайно перейняти охорону потягу в котрий має вантажитись Штаб дивізії. От же Штабова чота розпочала свою організацію властиво на «колесах» себто в потязі. Чота налічувала всього 17 стрільців «муштрових» — крім джур старшин штабу дивізії, що господарчо належали до штабової чоти. Всі стрільці були це «стара війна» це з часів нашої збройної боротьби 1917-1918 і 1919 років. Не один з них був уже ранений та пройшов всі тифи. Пройшли воли і добрий «стаж» табору ЛАПЦУТ. Все це були вояки з бойовим досвідом і не вимагали спеціального перевипоконання. Всі були одягнені в добрі англійські уніформи. Озброєння: лише рушниці російського зразку плюс 30 гострих набоїв на стрільця, в запасі було ще кілька

скринь амуниції та коло сотні ручних гранат. Все це було здепоноване на "кращі часи". Безпосередньо чота підлягала Коменданту Штабу дивізії сотникові ГРОМІКО.

Одночасно з організацією пішої чоти Штабу дивізії прискореним темпом проходила організація кінної чоти на чолі якої став сотник Тадей ПЕТРЕЗА з молодшим старшиною хорунжим Павлом ЖУКІВСЬКИМ. 25-го травня 1920 року розпочалась офензива поляків в Україні і дивізія дістала наказ вирушати в Україну. Не закінчивши організації і поповнення людьми — Штабова піша чота вразі Штабом дивізії вирушила в напрямку Бердичіва. (Маршрут: Берестя - Ковель - Рівне - Здолбунів - Шепетівка - Полонне - Миропіль - Бердичів.) Потяг наш посувався дуже поволі та 2-го травня 1920 прибув на станцію Бердичів. Частини дивізії вивантажились і заквартирували в касарнях на Лисій Горі. Штабова сотня залишилась в потязі і перебрала на себе охорону станції та свого потягу. Тяжке це було завдання для так чисельно малого відділу, але стрільці виконували свої обов'язки з охотою і не парікали на перевтому. Не довго затримались ми в Бердичеві. Вже 6-го травня 1920 року Штабова чота вразі Штабом дивізії вирушає потягом в напрямку Києва (Маршрут: Бердичів - Козятин - Фастів - Київ). На станції Бердичів чота поповнилась до 30 стрільців, були це старі вояки Армії УНР з різних частин.

В ніч з 8-го на 9-те травня 1920 року потяг Штабу дивізії прибув на головну станцію нашої столиці КИЇВ. Після вивантаження Штабова чота заквартирувалась на вулиці Фундуклеївській

та частиною в Михайлівському монастирі враз з малим обозом Штабу дивізії.

В командному складі зайшли такі зміни:

1. Комендант Штабу дивізії сотник Громико був призначений Комендантом міста Києва,

2. Виконуючим Обовязки Коменданта Штабу дивізії був призначений поручник Мусій Яценко — від же і командир Штабової сотні, котра має допровадити свій чисельний стан до 3-ох чот. Заступником командира сотні і командиром першої чоти — хорунжий Петро Самутин. Розпочалась організаційна праця. В недовзі сотня осягла стан 87 стрільців і підстаршин. (бойовий стан.)

Сотня поповнилась повстанцями Канівського повіту та повстанчим відділом з Чернігівщини, що його припровадив поручник Тимін Синельник. Молодшими старшинами стали: Хорунжий Михайло Турок і Хорунжий Гайдай-Сокира.

Прибули рівнож добровільці з Васильківського повіту (Київщина).

СЛУЖБА ШТАБОВОЇ СОТНІ В КИЄВІ :

- 1) Охорона Штабу дивізії.
- 2) Охорона Комендантури міста Києва.
- 3) Охорона продовольчих окладів Фундуклеївського району (района Комендантура.)
- 4) Обслуга провіантового відділу Штабу дивізії.
- 5) Обслуга обозу Штабу дивізії.

Не дивлячись на переобтяження сотні службою, не занедбувалась вишкільна справа та культурно-освітня праця серед стрільців і підстаршин сотні. Так ця служба тривала цілий місяць до дня 8-го червня 1920 року.

Вже 9-го червня 1920 року сотня одержала наказ: "Залишити одну чоту при Комендантурі міста Києва, решта о годині 4-тій по полудні має вирушити по Житомирському шосе (на захід) і в пункті -Х- обняти охо-

рону всіх обозів дивізії. В часі маршу повна бойова готовість". Було очевидним, що ми залишаємо нашу столицю.

В часі відступу на захід, Штабова сотня виконувала крім безпосередніх своїх завдань як: охорона Штабу дивізії, заквартирування Штабу, охорона обозу, транспорт полонених, та з огляду на брак транспортних засобів — мусіла вживати майже половину свого складу на шукання середників транспорту аби везти гарматні набої, що були взяті зі складів в Києві. Дивізії залежало на кожному гарматному стрільні. Гострий наказ Командира дивізії Полковника Гей-штабу Марка Безручка про пилювання транспорту набоїв — був для нас всіх святим. Дуже часто Штабова сотня діставала самостійно бойові завдання, тоді стягувались всі джурні старшин дивізії і ставали в бойові ряди сотні. Кожен стрілець сотні був на своїй місці. В часі нашого відвороту до Штабової сотні був придільний поручник Сергій Горячко і поручник Василь Белей. (Поручник С. Горячко обняв чоту, Поручник В. Белей залишився в розпорядженні Коменданта Штабу дивізії і виконував різні завдання).

23-го липня 1920 року в бою за Більську Волю — Штабова Сотня в складі 3-ох чот рятує від повного розгрому большевиками — Польський батальйон в команді капітана Маріяна Солодковського (Останній був тяжко ранилий на східній околиці Більської Волі) — ПС.)

Несподіваним проривом бойового відтинку польського батальйону, був заскочений і Штаб VI-ої Січової Стрілецької дивізії, Штабова сотня своїм протиударом — дає змогу спокійно відійти Штабу дивізії та обозу Штабу.

Це було більше бойове «хрещення» Штабової сотні і вона чудово здала іспит. Відзначився в цьому бою поручник Сергій Горячко — що одержав особисту похвалу Командира дивізії а від стрільців і старшин сотні — прізвисьце «ЛЕВА».

Від 20-го до 31-го серпня 1920 року Штабова сотня займає оборонний відтинок на західній околиці міста Замостя (район суду і парку що прилягав до будинків суду ПС.). Непоручливо втримує цей відтинок перед переважними силами кінноти Буденного і провадить бойову розвідку в часі облоги міста (29-31 серпня 1920 рік.) В часі виконувался бойових розвідок — відзначається командир чоти хорунжий Михайло Турок. В наказі по дивізії підкреслено бойові заслуги Штабової сотні в часі облоги і оборони міста Замостя.

Від 7-го вересня 1920 року VI-а Січова Стрілецька дивізія а разом з нею і Штабова сотня повертають до рідної Армії УНР. (до того часу дивізія перебувала в складі III-ої Польської Армії - ПС.) Сотня виконує покладені на неї завдання, допомагає в переведенні мобілізації в Проскурівському повіті, охороняє табір полонених в Проскуріві. На цей час сотня узяла з себе прекрасну регулярну малецьку частинку Армії УНР.

В часі нашого відвороту за Збруч — сотня охороняє обози дивізії та евакує ранених і хворих вояків Армії УНР з Проскурівського Військового Шпиталю. Не один ранений і хорий дякував за це стрільцям сотні. В часі перебування сотні в місті Проскуріві до складу сотні був придільний хорунжий Гетьманець.

1-го листопада 1920 року Командиром сотні був призначений сотник Петро Самутин і залишився ним аж до травня місяця 1921 року.

Після залишення нами рідних земель Штабова сотня wraz з дивізією перебуває в таборах інтернованих Олександрів-Куявський і Шипіорно — Польща. Після ліквідації табору Шипіорно, Штабова сотня була перенесена до станиці КАЛІШ. Частина стрільців та підстаршин в міжчасі виїхала на працю до Франції, частина "як громадяни" Польщі вернула до Галичини і Волині, більшість лиша-

ється в Українській станиці Каліш та в пізнішому шукає праці по цілій Польщі, багато виїжджає на лісові праці до Біловіжжя. Друга світова війна розпоропила ще більше нас всіх по вільному світі.

— X —

КОМАНДНИЙ СКЛАД ШТАБОВОЇ ЧОТИ І СОТНІ.

1. Командир Штабової Чоти
— Хорунжий Петро Самутин
2. Командир Штабової Сотні
— Поручник Мусій Яценко

Молодші старшини Штабової Сотні за весь час її існування:

1. Хорунжий Михайло Турок
2. Гіорунжий Гайдай-Сокира
3. Поручник Сергій Горячко
4. Поручник Василь Белей
5. Хорунжий Гетьманець

На день 21-го листопада 1920 року Командний склад Штабової сотні був такий (перехід Збруча).

1. Командир Сотні
— Сотник Петро Самутин
2. Командир Чоти
— Сотник Михайло Турок
3. Командир Чоти
— Сотник Сергій Горячко
4. Командир Чоти
— Поручник Гетьманець.

Останнім командиром Штабової Сотні перед ліквідацією табору інтернованих Шипіорно був: Поручник ЛУГОВИЙ.

ВІДОМОСТІ ПРО КОМАНДНИЙ СКЛАД ШТАБОВОЇ СОТНІ

Стан в 1967 році

(Остання ранга в Армії УНР, Ім'я й прізвище, з яких земель походить, що сталося з ним.)

1. Полковник Мусій ЯЦЕНКО, Кіпщина, помер на сухоті в м. Ковель 1936 року.
2. Сотник Михайло ТУРОК, Галичина, розстріляний більшовиками як учасник Другого Зимового Походу на Київщині 1921 року.
3. Сотник Сергій ГОРЯЧКО, Херсонщина, помер в Австралії.

4. Сотник Василь БЕЛЕЙ, Галичина, доля невідома.
5. Поручник ГЕТЬМАНЕЦЬ, Галичина, доля невідома.
6. Хорунжий ГАЙДАЙ-СОКИРА, Чернігівщина, доля невідома.
7. Ген. Штабу Генерал-Хорунжий Петро САМУТИН, Полтавщина, перебуває в ЗСА.

ЛІСТА ПІДСТАРШИН І СТРІЛЬЦІВ Штабової Сотні VI-ої Січової Стрілецької дивізії Армії УНР. Став в 1920 році

Військовий урядовець, Пилип ЗАГОРОДНИЙ з Київщини.

Підхорунжі: Микола ВЛАСЕНКО з Полтавщини, Михайло БЕРЕЖНИЦЬКИЙ з Галичини, МИРОШНИЧЕНКО з Поділля і Степан ЧАЛЕНКО з Херсонщини.

Бунчужні: Гриць ГРИЦУК з Волині, Каленик ОЛЕКСАНДРИВ з Київщини, Степан ФЛІС з Галичини, Володимир КІГТІВ з Харківщини і ПІТІЛЬМАХ з Херсонщини.

Чотові: Олексій КУШНІР з Харківщини, Сергій СЕРДЮК з Полтавщини, Григор ІУЛЕНКО з Поділля, Євген ДЕНГІШ з Полтавщини, Артамон ГРИШИН з Київщини, Зіновій ПОЩТАРЕНКО з Київщини, Антін ВОРОНА з Київщини і ЦІМЕРМАН з Київщини.

Ройові: Петро АРТЕМЕНКО з Поділля, НИРУСЬКИЙ з Одеси, Володимир ПЕТРУСЕВИЧ з Чернігівщини і Іван РІЗНИЧЕНКО з Харківщини.

Стрільці: з Київщини — Гершко ПАЄВСЬКИЙ, Степан ЗАГОРОДНИЙ Дмитро КУРШЕВСЬКИЙ, Іван ЧАПАЛЮ, Юхим ЄВТУШЕНКО, Савка МУСІЄНКО, Яків БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Василь ЦВІТКІВ, КОМАРІВСЬКИЙ, ГРИБЕЦЬ, Леонід ЗАЙНЕР, Сидір ЛУЧКО, Іван КОЗЛЕНКО, Євген ОСАДЧИЙ, Василь НАГОРНИЙ, Василь ЛЮТИК, Василь ОПАНЕВИЧ, Іван ТКАЧЕНКО, ВІНЕР, ГРИНЮК, Порфир КИСЛЕНКО, Антін АВРАМЕНКО Василь ОЛІЙНИК, Федір ШМАЛИЙ, Петро САМУСЕНКО.

Стрільці з Поділля: Павло РОГАЛЬСЬКИЙ, Борис МІСЦЕВИЙ, Іван ДЕХНИЧ, СОЛОДКОВСЬКИЙ, Іван ТУРЖАНСЬКИЙ, Гриць ГРИЧАНІВСЬКИЙ, Степан БІЛЕНЬКИЙ, Олександр КУХАРСЬКИЙ, Н. ТЯГНІЙ, Гриць МЕЛЬНИК, Н. ОЛІЙНИК, Микола ЗУБЛЕВИЧ, Іван КОЛОДІЙ, Н. ВІГУН, Василь ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ, Марко КУЦЕНКО, Іван ГАВРИЛЮК, Гриць РУДЕНКО, Гриць ГОНЦАРУК.

Стрільці з Галичини: Митрон ЯЦИЦІН, Михайло ПОПИНЮК, Н. КАЛІШНИК, Н. КОЗАК, КАЙДАН, ЙОГАН, Йосип СВИРИДА, Н. КОВАЛЬСЬКИЙ, Іван ДОБРЯНСЬКИЙ, КОРАБ, ДОРОГОЖИНСЬКИЙ.

Стрільці з Чернігівщини: Василь САПОЖНИК, Василь ОСНАЧ, Василь МІРУСЬКИЙ, Степан МОДІЛЬСЬКИЙ, ЧЕРНЯХІВСЬКИЙ, Іван "ДІД", Петро ОСТРОВСЬКИЙ, Н. КВАС, Гриць РИЖИЙ.

Стрільці з Полтавщини: Андрій ВОРОНУХА, Яків ВОЦДАРЕНКО Тимофій СЕРДЮК, Григор ПОГУЛЯЙ, Дмитро БІЛЕНЬКИЙ, Гриць ЛОБОДА.

Стрільці з Херсонщини: Леонід ЛЯНГЕ і Сруль ДОРОНКІН.

Стрільці з Волині: Гриць ГРИЧАНІЙ.

Стрільці з Таврі: Михайло ЛІЙ, КОТЕНКО.

Стрільці з Китаю: ВАНЬКА ЮЛА-ЮЛА і СУ-ФУ.

Стрілець з Курщини: Сергій ЦМОК.

Стрілець з Фінляндії: Володя НЕРУСЬКИЙ.

Стрілець з Бесарабії: Павло ГОНЧАРЕНКО.

Стрілець не знати звідки: Яків БАЦАЦА.

Стрільці і підстаршини сотні репрезентували такі землі, та в такій кількості душ: Київщину 31, Поділля 22, Галичину 13, Чернігівщину 10, Полтавщину 9, Херсонщину 5, Харківщину 3, Волинь 2, Таврію 2, Китаю 2, Курщину 1, Фінляндію 1, Бесарабію 1,

і незнаного походження 1. Разом 103 вояків.

В часі переходу річки Збруч Штабова Сотня налічувала коло 130 людей, себто решту цієї листи мусіли б заповнити мобілізовані з Проскурівського повіту на Поділлі. Всі вони лишень ряли сотні та помандрували до своїх хат, не поділивши долі сотні.

Листу стрільців і підстаршин уложили: колишній чотовий сотні Артимон Гришин (сьогодні Поручник Армії УНР і перебуває у Франції) та Петро Самутин.

За поміч в укладанні листи приношу сердешну подяку Поручникові і Побратимові Артамонові ГРИШИНУ.

ОСТАННЄ СЛОВО:

Дорогі Друзі!

Побратими Зброї!

У 50-річчя Відродження Українських Державних Збройних сил — доля судила мені звернутися до Вас зі словом, в цій короткій історії Штабової Сотні VI-ої Січової Стрілецької дивізії.

Відійшли від нас в кращий світ наші зверхники:

Командир дивізії Генштабу Ген.хорунжий Марко Безручко, Начальник Штабу Генштабу Ген.хорунжий Всеволод Змієнко, наш безпосередній командир Полковник Мусій Яценко і наші герої Сотники — Михайло Турок і Сергій Горичко, порідили лави

стрільців і підстаршин сотні. Не всі ми мали найвищу нагороду від ВСЕВИШНЬОГО ТВОРЦЯ — вмерти на полі бою за БАТЬКІВЩИНУ. Це належить тільки найкращим з найкращих. Перед тими, що спіткала їх найвища нагорода і перед тими, що відійшли на поклик ВСЕВИШНЬОГО — у глибокій покорі схилимо наші голови і віддаймо їм найбільшу пошану та подяку. Вічна їм пам'ять.

Звертаючись і до ВАС — МОЇ НАЙДОРОЖЧІ ДРУЗІ І ПОБРАТИМИ ЗБРОЇ, що розсіяні по цілому вільному світі. Звертаюсь і до тих, що туга по рідному краю потягла їх на Рідні Землі. Всі ми однаково переживали наші успіхи і неуспіхи в нашій боротьбі. Всі ми разом раділи і журлились. Всі ми зносили терпеливо і без нарікань наш тернистий шлях. Всі ми до кінця вірно служили нашому народові і Батьківщині! Всі ми залишились вірні ключеві: «УКРАЇНА ЧЕСТЬ І ЧЕСНІСТЬ.»

Схилию і перед ВАМИ МОЇ ДОРОГІ ДРУЗІ І ПОБРАТИМИ свою сиву голову та бажаю ВАМ і ВАШИМ РОДИНАМ багато сил і здоров'я, хай ВСЕВИШНІЙ ТВОРЕЦЬ допоможе ВАМ діждатись того дня — коли постане ВІЛЬНА, ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА! ЦАСТИ ВАМ БОЖЕ!

Вам перший і останній командир на рідних землях.

Петро Самутин

Іван Діденко

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО

*Присвячую мастрові Василюві Смирнові, Почесному Козакові
Українського Козацтва на чужині*

Козацтво України (цвіт народу!)
ішло до правди Божими шляхами...
Творило лицарів святих походу —
борців за щастя нації віками.

Та не була ласкава в нього доля!
Несла удари в душу, — болі, рани...
Розкидала нащадків скрізь неволя.
А бурі воєн — аж за океани!

Здавалось, зникло вже козацтво
наше
і відійшло в історію назавше...

Та ось засяяло весняне сонце!
Козацтво славне знову воскрес!
Не марево в пустелі і не сон це!
А дійсности божественна краса!

Осип Семотюк
Полковник УВК

ЗУСТРІЧ УСС З УВК (У спогадах сучасників)

Січі д-ра Кирила Трильовського, що цілою мережею, вже від 1900 років аж до Першої Світової Війни, вкривали наше Покуття, будили приптану національну свідомість. Відкривали селу нашу давнину, наше славне минуле, геройські часи нашої легендарної козацької епохи, коли-то наші очайдушні Запорожці сміло, без страху, смерті в вічі заглядали. А в обороні своїх вольностей, своєї віри, відважно кидалися на ворога, завдавали йому нищівних ударів і перемали. . .

Вже в перших роках існування Січі стають кузницею національного виховання.

Після підписання миру в Берестю, враз з відділами Австрійської Армії появляються на східних просторах України і Українські Січові Стрільці.

УСС Мирон Заклинський у своїй статті, поміщеній у історичному збірнику УСС «За Волю України» подає слова першого захоплення Стрільців красою і величчю природи безмежних степів, величавого Дніпра-Славути: «Який чудовий наш рідний край. Ми над Дніпром. Всідаємо на кораблі і плинемо на північ в напрямі Олександрівська. Тут всевладно господарив отаман Фотій Мелешко, гарячий патріот, відважний вояк а понад усе здібний організатор. З такими-то прикметами вже в короткому часі вдається отаманові Мелешкові зорганізувати досить поважну військову групу Вільного Козацтва, очолити його і бравурними випадками успішно тамувати а навіть і відкидати ворога, що дикими ордами намагався без успіху прориватися на південь... Аж тут врешті у селі Тарасівка, вже недалеко великого міста Олександрівськ, причал.

На березі, як далеко не сягнеш, кількатисячна маса народу, вже від кількох годин терпеливо і в захопленні вичікує припливу вже вкритих славою невмирущою УСС-ів. А в самій середині народу жовто-блакитний прапор високо піднесений, майоріє. Обабіч його з однієї сторони відділ Вільного Козацтва, а другої відділ УСС-ів, що як передня стежа на кілька годин передше прибув і підняв на ноги усі дооколичні села. Прибуле Козацтво вітає нас УСС-ів громовим «Слава», що довго відгомоном проноситься чудовими, мальовничими берегами потужного Славути. Спонтанному захопленні з обох сторін кінця не має... Представники двох рідних військових формацій дружно стискають свої дуже правиці. Безмежна радість сповнює серця усіх... Страх перед скаженою дикою навалюю з півночі десь щез. Ми ж вже не самі! Спільним зусиллям дамо належну відсіч захланному азійтові, станемо господарями на своїй Рідній Землі."

А сам Мелешко у своїй статті Українські Січові Стрільці у Єлисаветчині, у тім-же Збірнику пише: «Я особисто не тільки приймав активну участь в організуванні Вільного Козацтва, але й очолював одну з найсильніших козацьких формацій. Сам ходив та і інших водив у бої з ворогами Української Народньої Республіки і з вільної волі людей, був поставлений на відповідальне адміністративне становище. УСС-и, які вже гостили в терені, знали вже про існування Вільного Козацтва і що я очолюю його, тож однієї неділі відвідали мене. Це був четар Гриць Голинський і хорунжий Михайло Гальчак. Їм доручено познайомитися з бущим отаманом Вільного Козацтва. Так то почалось наше знайомство і повна співпраця УСС-ів і В. Козацтва».

КОЗАЧКА НІНА ЯНОВА
сестра жалібника Коша УВК в
Чернігові

(З нагоди посвячення прапору Куреня УВК ч. 19 ім. Гетьмана Павла Скоропадського — Першого Військового Отамана УВК зафундовано в пошану її світлої пам'яті)

Покійна Ніна народилася 6 січня 1900 р. в м. Чернігові в українській козацькій родині Петра і Пелягії (з дому Славських) Мандрикиних. Батько її був громадським і політичним діячем та нероз'яснював обов'язки голови Мійської Управи м. Чернігова.

По закінченні гімназії Ніна працює як секретарка Мійської Управи і в цьому часі закінчила 6-тимісячні курси медсестер Червоного Хреста в м. Чернігові та переходила практику в Рівненському Військовому шпиталі, де на зарядження Головного лікаря шпиталю д-ра Християнова виконувала обов'язки старшої сестри Амбулаторії спеціально призначеної для приходячих хворих Українського Вільного Козацтва. Була студенткою Українського Вільного Університету в м. Чернігові.

В дні 29 квітня 1918 р. Ніна одружилася з старшиною Українського В.

Козацтва значковим Миколою Яновим, старшим ад'ютантом Чернігівського Повітового Коменданта. Після гучного весілля наступили будні пошавленої праці на виконання якої час-то бракувало їй часу.

Дальші військові події змушують її ділити долю й недолу з мужем, але вона стійко витримувала всі негаразди й підтримувала на душі свого чоловіка.

В липні 1920 р. Ніна стає старшою сестрою 2-го Польового Військового шпиталю, головним лікарем якого був д-р Білзор (Помер в Дітроїті), а потім д-р Гольдштайн. Д-ра Білзора було відкликано на категоричну вимогу «союзника» — як галичанина.

Від вересня місяця Ніна знаходиться при мужу, який є начальником відділу Штабу Дієвої Армії.

Зла доля-мачуха змушує нашу Армію, після жорстоких боїв, перейти 21 листопада 1920 р. «границю» на нашій рідній землі в с. Ожегівці. Ніна тяжко пережила спосіб обеззброєння «союзником» наших воєнків. Старшина не здавала своїх шабель а ломала їх. Довший час Штаб Армії стояв в с. Кїйданці біля Тарнополя, а після Різдва Христового переїхав до табору інтернованих в м. Петроків - Трибунальський Заглядають злидні... Помирає донечка Лідія. В серпні місяці 1921 р. табір розформировують і Ніна з мужем переїздить до табору інтернованих в Калішу, де мужа призначено начальником відділу Персональної Управи Військового Міністерства. Ніна спочатку працює в таборівій швальні, а потім починає займатися вишивками для Англіїської ІМКА, яка платить дуже мало. Спроба закласти свою приватну — таборову м а й с т е р н ю вишивок-гафтів провалилась із за браку грошей, а Український Центральний Комітет у Варшаві зайнятий свої-

ми партійними розладами і недбає за інтернованих. В таборі вишивають-гафтують всі, навіть... генерали, щоби якось прожити.

Ніна, щоби вийти із важкої ситуації віддає під заклад всі ордени свого мужа і розпочинає на власну руку провадити вироб вишивок-гафтів, віддаючи їх комісіонерам на продаж. Муж відкрив артистичну - малярську майстерню. Все йшло гаразд аж до часу коли багато комісіонерів стало не на висоті свого завдання з розрахунками за продані роботи. Муж закриває свою робітню, а Ніна розпочинає займатися комісіонерством.

В Каліші Ніна була заступницею голови Союзу Українок в таборі, разом з ген. Фатимою О. Павленко відповідно репрезентують українське жіноцтво перед чужинцями. Ніна допомагає зі своїх засобів потребуючим таборянам. В 1935 р. Ніна з мужем переїздить до Варшави й тут продає роботи які надходять із Каліша від її відпоручниць. В Варшаві допомагає українським студентам.

В Варшаві є Ніна головою жіночої секції СГД. Всюду вона є.

Наступає вересень 1939 р. Війна. Ні-

мецька окупація. Все пропало. Муж з приятелями возять бочками воду із Висли до пекарні, за що дістають хліб.

В серпні 1944 р. в наслідок повстання в Варшаві поважно хвора Ніна з мужем опинились в Німеччині, де працюють.

З приходом Армії ЗСА Ніна з мужем знаходяться в таборах ДП в Бад Верісгофен, а потім в Діллінгені, де працює в організаціях та вчиться на курсах англійської мови.

В серпні місяці 1950 р. переїздить з мужем до ЗСА, м. Дітройт, працює у всіх організаціях та стає головою 5 Відділу — Жіночого УГО-А аж до несподіваної смерти на атак серця 25 жовтня 1964.

Помогала залишенцям в Німеччині і Австрії, особливо дітям, пакунками, за що має велику кількість листів з подяками. Вона була всіма поважана, люблена і цінена — за своє добре відзивчиве серце, що ствердила Українська Громада м. Дітройту своєю гремільною участю в її похоронах.

Вічна їй пам'ять!

Дітройт. Жовтень 3, 1975 р.

М. Я.

Мирон Лепак

Четар Карпатської Січі

УРИВКИ СПОМИНІВ

15-го березня 1939 року Сойм Карпатської України видав закон про незалежність Карпатської України. В той час сусідня Польща, що хотіла мати спільний кордон з Мадярщиною коптом знищення волі населення Карпатської України, посилав своїх диверсантів мордувати українське населення Закарпаття в пограничній полісі.

На наказ Головної Команди Карпатської Січі — Полковника Василя Філоновича і М. Гузара доручено моїй

чоті негайно вирушити в гори Бескид Великий. Наступного дня ми прибули залізницею в місто *П е р е ч и н*, звідки до Великого Березного ми рушили скорим маршем. Відпочиваємо в селі Кострина над самою річкою Уж і тут дістали вістку, що польські банди напали на село Росток. До Росток прибули ми ранком другого дня. Це недалеко від польського кордону, якихось 10 км. Тут довідуємось, що дійсно тут мали місце напади озброєних поляків, які грабу-

вали населення, замордували Степана Гойду, який чинив їм опір, та напастували одну дівчину. Селяни просять нас задержатись тут на кілька днів, бо поляки загрожували повернутись і будуть вбивати непокірних їхнім наказам. Тут же довідались ми, що в сусідньому селі поляки вбили одного чоловіка, знамого тут співака, а при тому мордували його: звязали колючим дротом йому руки і викололи очі . . . Другою жертвою був юлак, якого поляки також звязали колючим дротом, опісля прив'язали до дерева, краяли його пожею, вбивали цяхи в руки . . .

Перебувши кілька днів в Ростоках, повертаємось до Ужгороду. Недалеко Перечина при малому залізничному двірці здержуємо поїзд, яким чеське військо залишало територію Карпатської України. Чеське військо на нашу вимогу без жадного спротиву здало нам свою зброю і амуніцію. Як пригадую, дістали ми від них: 180 крісів, 5 нових кулеметів і з тузин магазинів до кулеметів у великих дерев'яних скринях та 7 металевих скринь з амуніцією для крісів та безліч ручних гранат. Попад дві години мали ми ту церемонію з чехами. А тією здобичею, виносивши у селян кілька возів, вирушаєм битим шляхом на Невизьке, Стрипа, Сорян зі стрілецькою піснею про "Червону Калину у лузі . . ."

Прибувши на місце постою, здаємо звіт і здобич своєму Сотенному Онуфрікові, за що дістаємо службову подяку. . .

По кількох днях приходить депеша, що сусіди з другого боку Мадярщина виповіла нам війну. До Карпатської Січі кожного дня прибувають маси селян з різних околиць і голосяться в ряди Січі. Прибуває їх так багато, що в Ужгороді не хватає для них місця і тому їх відсилають до Мукачева, Хусту й Берегова . . . Пригадую, як в той час прибув з Кракова з наказу ОУН поручник Кравец разом з Романом Шухевичом Лозовським і як вони ста-

ралися наскоро вишколити ті великі кадри. То були радісні дні і для мене, бо я ще з малих літ мріяв стати воюком Української Держави, бо ще в гімназії любив перерхитувати книжки з оповіданнями про часи Великої Козаччини. . . .

Не минуло і кілька днів як отримуємо наказ приготувитись до вимаршу до фронтових частин в сторону Чоп і Берегово . . . Другого дня прибуваємо на місце поблизу ріки Тиси. Щойно почали викопувати шанці, як вже чути стріли мадярських гармат з того боку ріки.

Стріляна перелітають понад наші голови. Поспішеним темпом окопуємось. Уже чути крісові постріли по тім боці і бачимо мадярську кінноту. На нашому боці дві сотні Карпатської Січі готові відбити атаку ворога. Мадярські кіннотчики прорвались через міст і вогнем з крісів б'ють по наших окопах. Ми вдарили по мадярах з кулеметів. Ворог кинувся в розтіч, одні в ріку Тису другі на нас, але доки добігли падали прошіті нашими кулями. На якийсь час трохи замовкло, але мадяри кинули на нас сотню піхоти та з допомогою гарматнього вогню по наших окопах намагались викинути нас з наших становищ. Почався рукопашний бій і ми відкинули мадярів за Тису, помимо великих втрат в наших рядах. Але і мадяри втратили не менше як пів сотні убитими. Командир мадярських сил Елмер Карбай змінив план наступу і посилив наступні атаки на інших відтинках нашого фронту біля Хусту. Січовики завзято і хоробро боронились на всіх відтинках . . .

На нашому відтинку ішли час від часу знову бої і нам щастило легко відбивати ворожі наступи. Але на іншому відтинку мадяри прорвались і заняли Виноградів. По безпастанних атаках та через запеклу гарматну стрілянину по наших становищах ми не могли утриматись, бо наші ряди малили. Найгірше було вночі при безперервних ворожих атаках. Не було від-

починку. Мадяри нападали на сплячих вже від перевтоми січовиків і їх вбивали а мертвих кидали в ріку Тису на показ та дати страху населення.

Доставка до наших окопів була добре організована на протязі цілого тижня тих боїв. Тільки на другий тиждень, коли мадяри кинули проти Карпатської Січі більші сили всіх родів зброї ми по великих втратах примушені були відступити. Щоб не здатись в полон, відступали на Ужгород і Мукачів. Ворог спочатку думав, що розжене нас мов отару овець лише самим страхом, але не легко прийшлося йому зробити свій прорив, бо втрачав найкращих своїх воєнків . . .

Ужгород тримався більше ніж два тижні і під сильним наступом ворога не мало полягло славіних січовиків. Наші сотні були розбиті, а всетаки держались і стримували ворожий наступ. Та не в силі було втриматись бо забракло набоїв . . . В той час мадяри вже захопили Мукачів. Наша сотня вже кілька разів поповнювалась новими січовиками та бракувало запасу амуніції. Наш відступ було скеровано в гори, але мадярському комендантові Батісти Кордош вдалося відрізати нам відступ і прийшлося нам здатися в полон, не мавши вже можливості оборонятись.

Мадяри, опанувавши територію Карпатської України, сировадилі з Польщі, так звану, слідчу комісію, яка мала перевіряти січовиків, хто з них походив з Галичини. Не одному з січовиків та комісія повибивала зуби. Але наші не піддавались і рятували себе, подаючи себе або за словаків або за мешканців Закарпаття. Перевозили нас часто з місця на місце як до

Крехи та деінде, а на кінець перевезли на свою Мадярщину до Лопуш, де в концетраку прийшлося нам зазнати багато знущань і нелюдського поводження. То було ціле пекло. Трудно вільній людині уявити собі, що пережили наші січовики під мадярським чоботом. Не один відійшов у вічність як не від голоду, то від знущань. А коли не знущались, то заставляли цілими годинами сидіти по турецьки, підбавши ноги, і то без жадного руху а коли хто падав, то відливали його холодною водою і далі мусів сидіти, доки не покличуть на допит з нелюдськими тортурами і биттям до безтями . . . У тому концетраку — полоні пізнав я й теперішнього Побратима Кошового Отамана УВК, колишнього сотника Карпатської Січі і багато старшин Карпатської Січі, з якими прийшлося ділити ту печолю та знущання від переможців мадярів.

Мені недовго припало терпіти ті знущання, бо Німеччина вдарила на Польщу а скоро й Чехи здалися німцям без бою. Мадярщина заключила договір з німцями і нас Галичан передали німцям, які негайно перевезли нас на свою територію і включили до своїх збройних сил до «Фляк Артилерії» в Бреслав Дрезден . . .

Шановні Читачі! Так коротенько перебіг я свої спогади, бо вже багато дечого забулося з того, що відбувалось тоді на Срібній Українській Землі за Карпатами. Там по героїськи боролись Карпатські Січовики, не щадили своєї крові й життя і многі внали на полі слави. Слава тим Героям, що своїми чинами й жертвами повищувались заповітам своїх предків в обороні Божої Правди і своєї Батьківщини!

Текля Мосора

ЗНИЩЕННЯ ПОЛЯКІВ НАД КАРПАТСЬКИМИ СІЧОВИКАМИ

Про ліквідацію Самостійности Карпатської України нашими зависними сусідами не доводилось читати в жодних наших споминах а всі ті жорстокі події відбувались на очах тих, котрі жили у Ворохті, Вороненці і сумежних околицях. Тому ми ще живучі свідки повинні передати до відома тим, котрі не мали змоги бачити тих жорстокостей над полоненими Карпатськими Січовиками, що допускалася польська військова частина т. зв. "Корпус Охрони Пограніччя" (КОП). Це була військова формація тієї держави, що залюбки чванилася своєю гуманністю і "пшемдужем культури хпестіянськей."

В місяці березні 1939 року за згодою Гітлера і Муссоліні мадяри вислали своє добре узброєне військо включно з танками та авіацією з наміром знищити молоденьку Українську Республіку, яку очолив Отець Августин Волошин.

Українські Січовики зорганізовані на скору руку були свідомі того, що боротьба з регулярною армією не буде легкою, але вони постановили собі-радіше згиннути в чесному бою, чим стати рабами тисячлітнього ворога.

По кількаденному завзятому бою з Січовиками удалось мадярам проломити український фронт коло Севлюшу і заняти ужоцький проємик і в той спосіб осягнути галицьку границю, але в долині Тиси в Ясіньському проємику мадярам не пощастило. Січовики від Рахова до Ясіння держались добре і фронт в тій частині Карпат видавався мадярам не здобутою твердиною. Та мадяри підступом при допомогі поляків наших відвічних ворогів постановили побороти Українських Січовиків.

Ми — мешканці північної сторони Карпат пильно стежили за воєнними діями наших Братів і раділи їхнім

героїзмом, але і співчували їм, коли доовідались від залізничників — українців, котрі працювали на польських залізницях, що Польща перепустила ужоцьким проємиком через Сянки три мадярські військові ешелони в напрямі на Самбір, Стрий, Станіславів, Делятин, Ворохта. І саме ті мадяри напали з тилу на рештки нашої героїської Молоді, користуючись "гостинним польським транзитом."

Опір Карпатських Січовиків тривав ще довгий час, головню на полянці «Довга» під горою Петрос та мимо їх очайдушности "встоятись не було сили".

Та не тільки транзитом Польща помагала мадярам, вона ще й посиляла їм добровольців із піхотних полків, що були стаціоновані в Станіславові і Коломні, отже регулярні польські частини і «Стіпелци» з Делятина, Микучичина і Ворохти переходили ніччю, наче злодії на територію Карпатської України і там грабили українське населення та мордували зловлених Січовиків. Ранком "згадані герої" вертались на галицьку сторону до Яблониці, чи Ворохти і холоднокрівно та з цинізмом чванились своїми подвигами на Закарпатті.

Для вірности тих слів подаю тут пару назвиськ поляків мені відомих, котрі в своїй зарозумілості чванились своїми звироднілими учинками: Ян Бурггардт, по званні дорожник, переходячим дорогою людям, показував свої чоботи обрызкані кров'ю і мозком "кабануф". Юзеф Єдноруг' приніс у Ворохту відрубану голову молодого Січовика, блондіна, прийшов до громадського уряду і на підставці ту голову положив на стіл перед війта інж. Домашського в часі його урядування. Війт зловився руками за голову і піднесеним тоном вимовив: то страшне бестіяльство і вказав йому вище-

стись! Це відбулось в присутності о. Пароха Ворохти, о. Миколи Куницького, що саме там був у канцелярії. Єдноруг' заліз ту голову до парку і там кинув. Рано діти йдучи до школи побачили ту голову при дорозі і наробили крику, але заки польська поліція з'явилася там у парку, то голова українського воюка вже була нишком похоронена.

Українському населенню по галицькому боці Карпат кралося серце на вид тих жорстокостей зі сторони окупанта та воно було так стероризоване, що не могло зхат показатись. За нами поляки кричали на вулиці прозиваючи "кабанами". Наші склепові вивіски пообливали дьогтем. Вечорами кидали до вікон камінцям, або й стріляли, тому то наші люди сиділи переважно в темноті. Українському Парохові Миколі Куницькому, що мав марку, як кожний український священик "неблагонадійності" прийшлося теж не мало зазнати. За ним по дорозі кричали: "не бендзеш мял україни і т. д." Польська стежка КОІІ-у потайки стерегла прихідство і майже кожного дня робили ревізію.

Ліквідація українських частин мадярами тривала кільканадцять днів. Стрільців Закарпатської України в полон брали мадяри а Стрільців галичан передавали Полякам. З полоненими поляки справлялись коротко і жорстоко. Без допитів, без суду, мордували свої жертви стрілом в потилицю безпосередньо на границі. Звичайно, перед пострілом в я з а л и полонених колючим дротом, що ваяляся в окопах ще з першої світової війни, показуючи свій садизм, виклюювали своїй жертві очі, вирізували язика, відтинали вуха, приговорюючи: "маш кабанає україне" деяких стріляли а інших вівпали на деревах. Під горою Кукул по галицькій стороні багато кістяків висіли на деревах аж до середліта і мешканці Ворохти, чи Вороненки йдучи на гриби й малини, як кожного року, бачили те страшне ви-

довисько. В цей звірський спосіб згинув також Ворохтяни: Михайло Дило, Василь Гундяк, Федір Дедерчук.

Гуцульське населення, яке жило близьенько границі, з нараженням власного життя стежили за тими звірськими подіями і почали потайки, як було можливо хоронили тих трупів, щоби не пожерли їх дикі твірі — вовки, чи лиси.

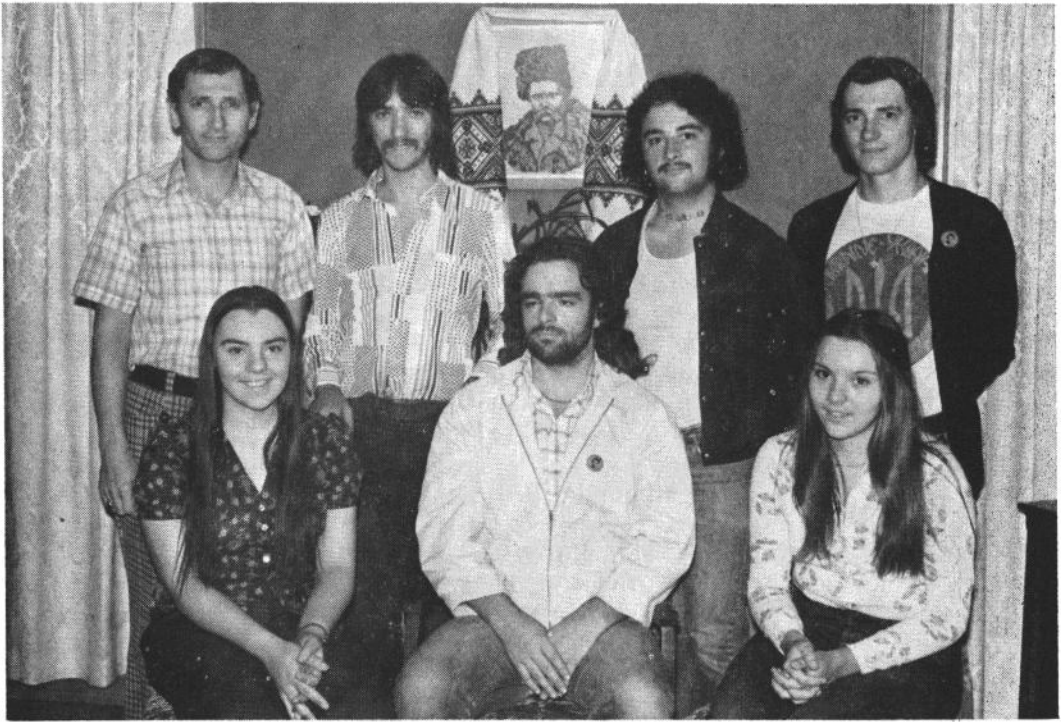
По ліквідації Карпатської України досягнули польську границю мадяри. За спеціальним дозволом населення найближчих сіл могли збирати в лісах гриби, малини, гоґозди і саме ті люди викрили помордованих Українських Січовиків. Одна жінка з Вороненки, Пастуня Молдавчук, знайшла на границі в гущавині 12 трупів пов'язаних колючим дротом, як повище написано і свої зізнання зложила під присягою у парохіальному уряді Ворохти.

Свого часу Сталін у своїй промові до радя порівняв Карпатську Україну з комарем а Росію із слоном, потішаючись що перед такою маленькою державою не має страху, але з повище даних бачимо, що Польща таки добре налякалась, коли аж в садистичний спосіб мордувала українську молодь, котра бажала святої волі своїй Батьківщині.

Поляки мали тільки один катинський ліс а українська молодь у березні 1939 року, своїм трупом встелила усі карпатські ліси — від Турки над Стриєм аж по Жабе і то не з рук НКВД а помордованих руками польського війська в наслідок ненаситного шовінізму.

Перед кількома роками ЗСА створили були судову комісію, яка розглядала злочин поповнений московським НКВД над кількома тисячами польських полонених офіцерів в Катині. Червона Москва, як відомо ніколи не дотримувала міжнародних прав, що гарантують недоторканість взятого в полон воюка. Вона ж переємник дикого Джінгіс-хана, що своєю жорстокістю і ріками крові значив підбиті ним краї і народи.

НАША ЗМІНА

Студентський Курінь УВК ч. 31 в Едмонтоні ім. Лицарів Листопаду

Козаки в протикомуністичній демонстрації в Нью Йорку 21. 9. 1975

Роман Завадович

МОЛОДА СІЧ

Неозорі степи України,
Чарівливі Дніпра береги —
Синя хвиля за хвилею рине
Крізь розлогі квітчасті луги.

Там то Січ Запорізька стояла,
Мов орлине гніздо серед скель,
Ворогам-хижакам не давала
Українських топтати осель.

Хто любив Рідний Край до загину,
Мав у серці синівську любов,
Той на Січ в злу і добру годину
Батьківщині служити ішов.

І козацька озброєна лава
Рідний Край берегла день і ніч —
І світами котилася слава
Про стару Запорізьку Січ.

Так і ми, славних предків онуки,
Як бувало на Січі отій,
Своє серце, і розум, і руки
Відамо Батьківщині святій.

І з далекого світу, з-за моря,
Полум'яну пошлем їй любов,
Щоб по муках неволі і горя
Україна всміхнулася знов.

До вірша Р. ЗАВАДОВИЧА

В грудні 1975 минуло 55 літ відданої служби Українському Майбутньому ВШановного автора вірша "МОЛОДА СІЧ" Пана Проф. Романа Завадовича. На його численних поезіях, оповіданнях, сценках та віршах мініатюрах до ілюстрацій виховувались цілі генерації українських дітей і молоді. Багато з тої молоді, виростаючи на свідомих синів України під впливом патріотичних ідей, що ними просякнені твори Завадовича, вступили в ряди активних борців а часто і зі зброєю в руках бились за нашу Правду, за нашу Волю, за ідею Української Самостійної Соборної Держави . . .

Українське Вільне Козацтво оцінило надзвичайні заслуги Романа Завадовича перед Українською нацією. На внесок Військового Отамана УВК (Кошового Отамана) Головна Нагородна Рада УВК відзначила нашого славного поста Хрестом Українського Козацтва зі срібною лавровою гілочкою на орденській стьожці. Ця нагорода згідно зі статутом Хреста є спадковою реліквією для Його славного роду.

Довідка: Грамота на Хрест Українського Козацтва ч. 247 і наказ Українському Вільному Козацтву ч. 104 з дня 1 серпня 1969 року.

ДЛЯ КОЗАЦЬКОГО ЮНАЦТВА

Надія Лан

ДО МОЛОДІ

Не плакати за нездійсненим
Прийшли ми, а гриміти:
Правдивим словом, пісню
У Світ вікно пробити.

Не згадуймо, що там було
Щасливе — нещасливе...
Шукати треба джерело:
В борні, де брати сили.

Поглянуть треба в нас самих,
Із себе пута зняти,
Вімокнутись у життя потік
І діяти — не спати!

Це найпевніше джерело!
Ніщо не впало з неба,
Ніщо само ще не прийшло —
За все боротись треба!

Борімося! Сили молоді
З любов'ю об'єднаймо й
Святий Визволення Меті
Життя своє віддаймо!

Не згадуймо, що нам було
Щасливе — нещасливе...
Сама людина — джерело
Невичерпної сили!

В ЗСА ОРГАНІЗУЄТЬСЯ КІННОТА ЗНОВУ

У етейті Тексасі створено кавалерійську кінну дивізію.

У нас серед українців не раз можна почути зневажливі зауваги в сторону козацького руху — мовляв ми ще все мріємо про відновлення Козацтва і це в "атомовій добі"! . . . В ЗСА якраз в тому самому часі на передодні 200-ліття самостійності відновлення дивізію з 19-го століття. Ось, що говорить один старшина про свою чоту: Наші вояки це в більшості добровільці, вони виростили на хуторах і господарствах і від дитинства жили з конем. Щоб бути прийнятним, охотник переходить двотижневу пробу і тільки, якщо покаже себе здібним у їзді на коні і знайомство з конем, може бути прийнятий і приділений до чоти. Повик повинен бути твердої вдачі, але друг коня і роботяга. Часом коли кіннота перебуває на виправах, їзді працюють по 15 годин денно, але ніхто не нарікає і всі з приємністю виконують й допомагають собі у виконванні призначених обов'язків. Щоб бути добрим їзцем треба не тільки уміти їздити,

але знати як підноситися до коня. Їздець повинен знати вдачу свого коня й дбати про нього, бо кінь це найбільш шляхетна тварина й друг людини. Якщо кінь навчений виконувати якесь завдання, він ніколи не зрадить і не забуде того.

Випік кіннотних чот переводиться після приписів з 1873-го року. До випіку належить рятунок обзеконеного їздця, рятування його із землі. До пораненого чи впашого воїна надбігає кіннотчик і в руху піднімає його на свого коня, тоді охоронці обстрілюють ворога . . .

Панч стрій, зброя, сідла, рушниця побічна зброя, шабля, остроги, чоботи — це реліквії з минулого століття. Якщо частина зброї не автентична то це з переробка з давньої зброї з 19-го століття. Кіннотчики першої кінної дивізії це найбільш досконалі здорові вояки, вони життєворадісно гартуються, працюють і жують табак, як колись сто літ тому назад . . . Може найгіршою частиною обов'язків вважається чищення стайні протягом десяти днів.

Частину зброї й виряду подарували нам наші предки, дехто переробив історичні старі знаряддя для сучасного уживання.

Якщо воики не заняті вишколом тоді працюють в касарнях, направляють знаряддя, сідала тощо. Тому таких вправних майстрів лігше не можна знайти.

Здоровельний догляд виконують лікарі і ветеринарі кішотчики. Всі

разом горді, що вони є воиками 19-го століття у 20-му столітті. Бо, що було святістю і правдою в 1873 році є святістю і сьогодні.

— X —

Прочитавши цю невеличку розвідку про новітніх "козаків" в ЗСА — чи не пригадує нам славу ЗАПОРІЗЬКУ СІЧ?

Іван Сарвадій

Ф. Любинецька і О. Кузьмович

ПРАВИЛА ДОБРОЇ ПОВЕДІНКИ

Продовжуємо друкувати ці «Правила», що їх ми розпочали своїм вступом в ч. 2 (32) нашого журналу за 1975 рік і досі помістили на сторінках "УК" чч: 3 (33), 4 (34) за 1975 та ч. 1 (35) за цей рік такі уступи: «Зовнішній вигляд», «Вдома і поза хатою», «При столі», «На вулиці», «В авті», «В автобусі, трамваї, залізниці» «На спортовій площі», «на прогулянці, пікніку» і далі будемо помішувати для всіх можливих обставин рухливого молодечого життя в слідуючих числах журналу в розділі «Для Козацького Юнацтва».

Віriamo, що наші любі молоді посестри й побратими багато скористають з цього матеріалу для власного ушляхотнення, для своїх чести і доброї слави.

Редакція «У. К.»

ПРИ ТЕЛЕФОНІ

1. Викликаючи когось телефоном чи відбираючи телефон, завжди подай своє ім'я. Наприклад: дзвонить телефон; підносиш слухавку й кажеш: «Тут говорить Юрко Мучій». Тепер Ти повинен почути ім'я того, хто кличе: "Тут Петро Гладій". При праці подаєш назву фірми чи її відділу.

2. Якнайменше вживай слова: "Гало!" воно нічого не каже, а забирає час.

3. Ніколи не починай розмови запитом: «Хто там говорить?», не привітавши і не назвавши свого прізвища. Не забудь попрощатися.

4. Не веди розмови надто довго; хтось інший може чекати на саме ту лінію, вживаючи наприклад лікаря до

важко хворого.

5. Коли маєш спільну лінію з іншим, не перешкоджай йому в розмові, хоч як Тобі хотілось би говорити.

6. Говорити завжди природним голосом, не заголосно, але виразно вимовляючи кожне слово.

НА ЗАБАВІ

1. Якщо вибираєшся на забаву, можеш запросити й свою товаришку — хоч тиждень наперед, якщо її батьки Тебе добре знають і погоджуються з цим.

2. Перед самою забавою зайді до її дому, привітайся з батьками, спитай, до котрої години можеш бути на забаві, поможи їй вдягнути пальто, проведи до авта і поможи сісти.

3. На забаві протанцюй з нею принаймні перший і останній танець та дбай, щоб вона приємно перевела час.

4. Дбай, щоб вона мала подостатком прохолоджуючих напоїв.

5. До танцю проси легким поклоном.

6. Після кожного танцю подякуй їй (вона, звичайно, подякує й Тобі). не залишай її серед залі, тільки проведи на те місце, де вона сиділа перед танцем.

7. Під час перерви можеш прохолоджуватися зі своєю товаришкою по залі, але ніколи не під руку.

8. У залі не жуй гуми.

9. У залі не сиди, заклавши ногу на ногу --- особливо дівчата).

10. На перерві не виходь ні на вулицю, ні до авта (особливо дівчата у вечерових сукнях!)

11. Не танцюй цілу забаву з одною дівчиною. Коли в залі є Твої добрі знайомі, обов'язково протанцюй з кожною хоч один танець.

12. Не відмовляй одному хлопцеві танцю, коли за хвилину танцюватимеш із іншим. Краще вже тоді не танцюй цього танцю взагалі. (Це — дівчата).

13. По забаві відвези свою товаришку додому і відведи її до дверей її мешкання.

14. Не забудь сказати своєму товаришеві на прощання, що приємно провела з ним час. (Дівчата).

В ТЕАТРІ, В КІНІ, НА КОНЦЕРТІ, НА ДОПОВІДІ.

1. Купуючи квиток, чекай на свою чергу.

2. Віддавши квитки білетерові, іди за ним, пропускаючи перед собою свою товаришку. Білетер вкаже Вам місце.

3. Вхолячи в ряд, пропускай перед собою товаришку чи старших. Коли

є вільні місця тільки скраю, Ти сідай від проходу.

4. Просуваючись у ряді перед людьми, Ти повинен звернутись до них обличчям.

5. Капелюх скидай при вході в залю (це --- хлопці; дівчата скидають капелюхи тільки в кіні).

6. Коли Ти в товаристві дівчат, поможи їм скинути верхній одяг, а тоді вже скидай свій. Це все роби швидко, щоб не перешкоджати іншим.

7. Не говори, не крутись, не оглядайся.

8. Коли пропускаєш людей попри своє місце, завжди підведися, щоб було вигідніше пройти.

9. Не спізнйся.

10. Не кидай сміття на землю. Не шелести паперами, коли їси цукерок. Не відчиняй у залі коробки з солодощами, бо це робить забагато галасу.

11. По закінченні імпрези поможи перше одягнутись своїй товаришці, при виході чекай на свою чергу, пропусти перед собою товаришку.

(В чергових числах «УК» буде продовження: «На бенкеті», «В ресторані», «В кафеєтерії», «На зборах», «В церкві», «В школі», «В гостині», «На мандрівці, відпочинковому таборі, або на вакаційній оселі».)

В УКРАЇНІ ВШАНОВУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ ВОЯКІВ УПАВШИХ ЗА ВОЛЮ БАТЬКІВЩИНИ

Один з читачів «Українського Козацтва» одержав із Закарпаття листа, в якому, між іншим, пишуть: ... «Першого листопада в день ВСІХ Святих у нас на цвинтарі палять свічки на могилах рідних й вшановують пам'ять полеглих українських вояків. Були ми там, де знаходиться братська могила Карпатських Січовиків. На могилі під величезним дубовим хрестом горіло сотки свічок та багато квітів прикрашувало могилу полеглих лицарів»...

Григорій Венке

ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

«Борітеся, Поборете!»

Тарасе, батьку наш,
Ти живеш між нами;
Якби він нам не відкрив,
Булоб лихо з нами.

Ще сьогодні вивчаємо —
Твої вірші пильно:
Горить любов до Вкраїни,
В наших серцях сильно.

Ти вщепив у серця наші —
Боротьбу безмежну,
Щоб здобути Україну
Вільну — незалежну.

Поклін Тобі на чужині,
Приносим тимчасом,
Як вернимо в Україну —
Вклонимось всі разом.

Тобі слава поміж нами,
України сину,
Ти боровся за Святую
За волю єдину!

О, тоді то монумент Твій,
Видвигнем під хмари,
Буде для нас «Заповітом» —
За всі Твої дари.

Так, Тарасе, Твої думи —
Чуда довершили:
Встали свідки дідівщини,
І нас воскресили!

«Борітеся, поборете»,
Це наша девіза.
Встане воля України
Мов з криці — заліза!

Будеш вічно Ти між нами,
Поки в небі сонце,
Бо від Тебе слово Волі,
Б'є в наше віконце!

Примітка

Бажаючи підкреслити виняткову згоду редакції «УК» підтримати поета, який не чваниться своїми віршами, але дуже любить свою поетичну творчість, помістили ми без жадних змін

вірш Побратима Гр. Венке, присвячений Тарасові Шевченкові, хоч робимо це з великим спізненням по домовленню з автором через довготривале перед тим з ним листування.

Редакція «УК»

Не говори неправди, щоб брехня й безчестя не повернулись на тебе самого, бо сказано, що всякий інший злий дух нападає зпереду, а брехня побиває ззаду.

Не піддавайся гніву тому, що людина як піддається злобі, забуває і губить свої добрі діла.

Не тримай завісти в серці, щоб не отруїти свого існування.

(Зі Східної мудрости)

ГОДИТЬСЯ ЗНАТИ

ВЛАДИКА КОНСТАНТИН ЄПИСКОП УПЦ В ЧІКАГО

про Запорозьких Козаків і Гетьмана Богдана Хмельницького

«Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всім розумінням твоїм». Це перша і найбільша заповідь. Друга ж подібна до неї: «Люби ближнього свого, як себе самого!». Ці дві заповіді дійсно виконували Запорозькі Січовики, які з любови до Господа Бога і до свого народу боронили свою віру християнську і свій Край Рідний від бусурманів турків і татарів та від ляхів. Також Гетьман Богдан Хмельницький, виконуючи ці заповіді служіння Богові і Україні з глибокої до Них любови, підняв повстання і славно воював зі своїм козацтвом проти Польщі».

(З проповіді на урочистій Службі Божій на храмовому святі в церкві Св. Софії в Чикаго 5 жовтня р. Б. 1975-го).

«Тільки під прапорами Козачими наш нарід здобуде Волю і створить вільне життя Держави на традиціях Запорозької Січі!».

Сотник УВК Захарій Різників, Голова філії Укр. Комбат. в Греноблі, Франція.

КОЗАЦЬКЕ «ВІРУЮ»

«Для козацького нащадка в країні нового поселення чи народження притаманною прикметою є глибока привязаність до своїх предків, до своєї прабатьківської землі — УКРАЇНИ, до своєї ЦЕРВИ, пошана до минулого, до традицій, до скарбів української духовости.

Козацький нащадок це вільна людина, що вміє панувати сам над собою й приготується до ускладнених вимог життя так, щоб бути самостійним духово і ні від кого незалежним матеріально».

(Статут УВК розділ II арт. 4)

Знаємо, що з набитою рушницею треба поводитись обережно, але не всі хочуть знати, що також обережно треба поводитись і зі словами. Слово може не тільки вбити, але зробити ще гірше зло від смерті.

(З китайської приповідки)

Гаврило Гордієнко

КУЛЬТ КАЛИНИ

(Уривки з етноботанічної студії «ЧЕРВОНА КАЛИНА», яку автор присвятив — «УКРАЇНСЬКИМ ДІВЧАТАМ». Люксове видання «Хортиці». Торонто 1973 року, сторінок 94.)

Краса калини стала символом кохання, її пишні білі квіти стали символом дівочої чистоти, її дівочої невинності. А червоні ягоди калини стали символом першого й останнього кохання дівчини, в українському побуті, чистого кохання:

Ой з-за гори вітер віє —
Калина не спіє.
Козак дівку вірно любить,
Заняти не сміє.

(Народна пісня)

Ціла рослина калини стала символом вірності дівчини своєму милому, особливо, коли він відійшов у вічність:

Не забудь же, дівчинонько,
Посадить калину
На могилі тій лицарській,
Де козак загинув...

(І. Хміль)

Ідею вшанування пам'яті молодого українця його дівчиною точно передав Тарас Шевченко:

Коли згинув чорнобривий, —
То й я погибаю,
Тоді неси мою душу
Туди, де мій милий,
Червоною калиною
Постав на могилі.
Буде легше в чужім полі
Сироті лежати.
Буде над ним його мила
Квіткою стояти.
І квіткою й калиною
Цвісти над ним буду.

(«Вітер буйний»)

Тільки дівчина, в стані подарити живому своєму милому калину й тим самим тільки вона єдина уповноважена посадити на могилі свого милого червону калину:

Посадила стара мати
Три ясені в полі,
А невістка посадила
Високу тополю.

Три явори посадила
Сестра при долині...
А дівчина заручена —
Червону калину.

(Тарас Шевченко)

Тут чітко розмежовує хто з українських жінок яку садить рослину. Червону калину садить дівчина.

Культ садження калини на могилі спочилого українця, козака, чи чумака з часом переходить в обов'язок тих, хто хоронить покійника, незалежно від того, чи покійний мав заручену дівчину, чи він був уже жонатий. Часом хоронять покійного його товариші, чумаки, чи козаки:

Ой, у городі, ой у городі
Там убили молодого козака,
Ой, поховали, да гей поховали,
Поховали при широкій долині.
Ой насипали високу могилу,
Ой, посадили, да гей посадили
Посадили червону калину...

(Народна пісня)

Могилу насипали, очевидно, товариші, тому й сподіваючись смерті чумака, чи козака:

Звелів собі насипати
Високу могилу,
Звелів собі посадити
Червону калину
Будуть пташки прилітати,
Калиноньку їсти,
Будуть мені приносити
З України вісти.

Тут цікава згадка про пташок, які будуть калину їсти. Калина настільки гірка, що її не спішать їсти ані пташки ані інші тварини, тому вона так довго й перебуває на кущах. Крім того тут важливий ще один момент, а саме що пташки будуть приносити з України вісті. Цей момент дуже важливий, бо він підкреслює такий сильний зв'язок червоної калини з природою України, що калина вже стала не аби яким Євшан-зіллям, яке нагадує українцям, які перебувають на чужині, «Рідний Край».

Калина стала обов'язковим додатком до могили, себто без калини й могила не могила:

Ой, у полі, гей, висока могила,
На могилі червона калина.

(Народна пісня)

Вибираючись в похід козаки не забували про долю, яка може кожного з них спіткати тому:

В чоботи понасипали собі на дорогу
Пригорщі землі святої з рідного облогу,
При сіделечку пахуча памолодь калини
Для високої могили, може хто загине.
(Олекса Вретенченко)

Могилу шабля вирине, за мить
У головах калина зашумить.

(Яр Славутич)

Посадили з шуму-лугу цвіт-каліну
Щоб над лицарем, над славним,
кожним літом
Розцвітала цвіт-каліна білоцвітом,
Щоб йому пісень співали солові.

(Степан Риндик)

Могила свіжа. Мокрим глеєм
Вже завалилася вона.

Шумить калина біля неї,

Схилившись в озеро сумна.

(Михайло Ситник)

Культ садження калини на могитах українців з часом поширюється і на могили українок:

Посадили над козаком

Явір та ялину,

А в головах у дівчини

Червону калину.

(Тарас Шевченко: «Причина»)

— X —

Хто заплаче надо мною,

Як рідна дитина?

Хто посадить на могилі

Червону калину?

(Тарас Шевченко)

Це слова матері Катерини й вони свідчать про поширення культу калини на могилі не лише парубків, але й жонатих українців, загинулих у боях, чи спочилих мирним способом, але й жінок, не лише дівчат, але й дорослих жінок. Себто національним пам'ятником на могилах українців має бути чи природня калина, чи в різних стилізаціях і з різного матеріалу галузки її, листя та ягоди.

Тому цілком логічно, що Об'єднання Сестрицтва Української Православної Церкви в Америці вшановуючи пам'ять жертв великого голоду в Ук-

раїні 1933 року символічною могилою біля храму Святого Андрія Первозваного в Савт Бавнд Бруку, на могилі поставили березовий хрест і над могилою посадили кущ червоної калини.

— X —

В роках 1914-1918 Українські Січові Стрільці спопуляризовали пісню, яка відома ще з часів Богдана Хмельницького:

Ой, у лузі червона калина похилилася,
Чогось наша славна Україна зажурилася
А ми тую червону калину підіймемо,
А ми нашу славну Україну гей, гей, розвиселимо.

— X —

"Процес піднімання червоної калини наявний серед нашого народу в Україні. Ми не сміємо дозволити червоній калині похилитися на еміграції. Те, що ми робимо сьогодні для нас самих і для молодшого покоління, утривавлюючи в пам'яті моменти, які час спроможний затерти — це те ж піднімання червоної калини!"

Володимир Біляїв

Леся Українка

КАЛІНА

Козак умирає, дівчинонька плаче:

«Візьми ж мене в сиру землю з собою козаче!»

«Ой коли ж ти справді вірная дівчина,

Буде з тебе на могилі хороша калина-

Як упадуть роси на рані покоси,

То не в мою домовину, а на твої коси . . .

А як стане сонце припікати, гріти —

Хай не в'ялить моїх костей, тільки твої віти».

«Ой що ж тобі, милий, з того за потіха,

Щоб я мала червоніти серед мого лиха?

Ой, що ж тобі, милий, з того за вірада,

Щоб я мала процвітати, як мені досада?

Чи то тобі стане миліш домовина,

Як я буду зеленіти, німа деревина?»

«Ой, так не затужить і рідная ненька,

Як ти моя калинонько, моя жалібненька» . . .

Ой ще ж над миленьким не зросла й травиця,

Як вже стала калиною мила жалібниця.

Дивуються люди і малі діти,

Що такої пригдоньки не видали в світі.

«Чия то могила в полі при дорозі,

Що над нею калинонька цвіте на морозі,

Що на тій калині листки кучеряві,

А між цвітом білесеньким ягідки криваві?»

ЕЛЕКТРОНІЧНА ЗБРОЯ

Про те, яке величезне значення для кожної держави мають під цю пору електронічні винаходи згадується в пресі дуже мало, хоч багато фахівців твердить, що в майбутній війні електронічна зброя буде вирішальною. Сьогодні мілітарні арсенали кожної країни заповнюються найрізноманітнішою електронічною зброєю, яка має принести швидко й вирішально закінчення мілітарного конфлікту в користь того, який має найбільшу кількість і найдосконалішу електронічну зброю. Отож під цю пору, так думають військові штаби, не кількість дивізій, кораблів, літаків, не сила мілітарної і немілітарної індустрії даної країни, але її електронічна зброя, тобто зброя керована скоплькованим "електронічним мізком", як ось, наприклад, "бистрі" ("смарг") ракети і бомби, керовані лазерними променями і малесенькими телесвізійними апаратами й компютерами.

Електронічно керована зброя стала найважливішою в арсеналах зброї надпотуг і всіх інших країн. Підводні човни, літаконосці, танки, літаки, ракети і бомби — вся ця зброя заосмотрена "електронічним мізком", "електронічними очима і вухами", "електронічними змислами", що реагують на світло, звук, запах і т. д. Тому ми так часто зустрічаємо вислів "електронічне поле бою". Електронічна техніка зокрема широко й успішно є стосована розвідочними і контррозвідоч-

ними відділами та при конструкції оборонних систем.

Перед у розбудові електронічної зброї ведуть ЗСА і СССР, але не далеко за ними у цій діяльності стоять Франція, Англія, Зах. Німеччина, Китай. Найбільші ж зусилля під цю пору є спрямовані на вдосконалювання т. зв. лазерної зброї і знайдення нових родів зброї, що її часто називають "променями смерті", або просто — лазерними.

Електронічна зброя потрібна не тільки державним народам, але й недержавним. Недержавні народи є у безперервній війні з поневолювачем, який застосовує електронічну зброю проти них, поневолених. Тому поневолені народи повинні мати не тільки якнайбільшу кількість спеціалістів в електронічній технології, знавців електронічної зброї та якнайбільшу кількість своїх підпільників у всіх мілітарних і немілітарних інсталяціях СССР, але у своїй боротьбі з поневолювачем користати з модерної електронічної технології, а не тільки обмежуватися до словних і письмових протестів та демонстрацій.

Визвольні організації Ірландців, Африканців чи Азіятів широко користуються із здобутків модерної технології, зокрема електронічної: у нас — натомість — їх майже не використовується, ми й у тому відношенні ще далеко позаду інших.

(«Америка»)

ЧИ КІНЕЦЬ ПАНЦЕРНОЇ ЗБРОЇ?

Після останньої жидівсько-арабської війни на Середньому Сході багато військових кореспондентів були під сильним враженням величезних страт в танках, спричинених новою протитанковою зброєю. Вони прийшли до висновку, що сучасний бойовий танк не витримає протинаду. Проте того роду знавці не відкрили нічого нового, бо вже в 1928 році "British War Office" твердив, що після дворічних випробувань вони переконались, що танки не представляють собою ніякої небезпеки. "Танки стануть за кілька років — мов ті дерев'яні циганські вози — нікому не страшні". Німці вправляються в той час властиво дерев'яними прототипами, але будують інші. Формують в 1935 р. свої перші панцерні дивізії і заскакують Європу своєю блискавичною війною ("бліцкріг").

Приклад з-перед 1940 року, скажіть? Добре — тоді кілька прикладів з другої світової війни і після неї. Вінстон Черчіль, один з основоположників панцерної зброї бурмотів: — "бліцкріг" вже неможливий і тому заплановано забагато танкової зброї для висадки в Нормандії — "tanks are finished". В міжчасі американський генерал Паттон при допомозі танків прориває німецький фронт і його зупиняє не ворог, але брак власного військового постачання. Ніхто навіть не мріяв про таку шкуру перемоги і тому не був підготовлений. Так само провалюється спочатку оборона південної Кореї, коли появляється декілька перестарілих советських танків.

В 60-тих роках, здавалося, що прийшов кінець гордій "кавалерії" — ракети та керовані проєктилі можуть перетворити танки на копиці старого заліза (араби вжили їх в 1967 р. з відомим результатом). Найновіші досліді доводять, що панцерний персонал, передовсім танковий, має всетаки найбільше можливостей захисту.

Говориться що танки вийшли з моди, але відомо, що, наприклад, жидівські батальйони продісталися на західний берег Суецького каналу при допомозі танків. Їхні танки, ще зі слідами попередньої війни і багато перестарілого типу, не були стримані найновішою протитанковою зброєю, але указом «Ради Безпеки», що почала діяти лише тоді, коли жиди вже добре розвивались.

Чому тоді всі ті від'ємні критичні голоси на панцерну зброю? Часто через за скорі висновки. Але не можна забути політичних та пропагандивних клічів лівого напрямку: "всі іграшки" для солдатів коштують надто великі суми (за "Леопарда" — німецького танка, котрим користується велика частина Західної Європи, платиться близько 300 тисяч американських доларів!), а за ті гроші можна будувати соціальні дома, допомагати третьому світові і т. д. "

Властиво справа не в тому, чи легка чи дешева протитанкова зброя може одним пострілом знищити важкого і дуже доброго танка, але в тому чи той постріл буде вистрілений. Танки не стали тепер нараз вразливі, такими вони були завжди. Помимо всіх технічних удосконалень, вони не є абсолютною зброєю, якої не було б можна подолати.

Не лише протитанкова зброя, але й неспригожий терен та брак обсерваційних можливостей зменшують їх боєздатність. Вони ще не вирішили ніякої битви і самі не можуть того зробити.

Чому ж тоді втримувати таку обмежену своїми можливостями зброю? Відповідь — проста: з танками може бути важко, але без них неможливо. Коли ставити левні тактичні передумови і танки добре застосувати, а саме несподівано, в достатній кількості, в доброму для них терені і у співпраці з піхотою та летунством,

то вони розвивають таку нищівну і паралізуючу силу, що досягається результати, яких інакше ніколи не можна було одержати, хіба з великою втратою часу і людського життя. Натомісць, коли бракує декілька з вище згаданих передумов, через обставини, чи некомпетентність вишого командування, то протитанкова зброя навіть і легка, бере перевагу а це вражає.

Можна прийняти, що жидівські танки не завжди боролися в реаль-

них обставинах, пустиня не всюди надається до танкових боїв. Вони часто потерпали від вправлених арабів, що мали найновішу протитанкову зброю і тому й більшу відвагу.

На папері танки вже більше як пів століття є "поза часами", але на полі битви цього ще ніхто не potwierдив. Проте за політичним столом виявляється що найлютішим ворогом танка є його ціна.

(«Авангард»)

ДЕЩО ПРО БУБЛИКИ

Слово "бублик" означає кільце із замішаного на дріжджах та олії крутого пшеничного тіста, звареного в солоній воді, посипаного маком, а потім запеченого в печі. Приготування цього наїдку запозичене від турків — відомих майстрів хлібопечення. Про таке походження бубликів свідчить і їхня назва, утворена зі скорочених деформованих турецьких слів "бугдай" — пшениця, та "булек" — дарунок. Родовід бубликів засвідчував ще один, цікавий факт: деякі старі українські бублейниці, крім меду, цукру, олії, для ароматизації додавали до тіста товчений сухий мох, зібраний на стовбурах старих дубів, а в Туреччині це роблять до тепер.

Коли саме бублики вперше з'явилися в Україні, не встановлено, але з

імовірністю можна сказати, що виробництво їх поширилося після відомих морських походів запорожців на Туреччину 1612-1640 рр. Тоді козаки визволяли з неволі багато полонених татарами українців, серед яких були й ті, що працювали в турецьких пекарнях.

Спочатку новий хлібний виріб став ніби фірмовим коло монастирів Києво-Печерської лаври і набув навіть певного культурного значення. Кожен прочанин, повертаючись додому, приносив у дарунок рідним бубликів.

Згодом виробництво перейшло до інших монастирів і церков, а після визвольної війни 1648-1654 років бублики з'явилися у продажу й на численних базарах та ярмарках.

ОПТИМІСТ ЦЕ ТОЙ, ХТО БАЧИТЬ КІЛЬЦЕ БУБЛИКА,
А ПЕСИМІСТ ЦЕ ТОЙ, ХТО БАЧИТЬ ТІЛЬКИ ДІРКУ В БУБЛИКУ.

З 59-го РОКУ ІСНУВАННЯ У. В. К.

ПОДЯКА

Достойним Представникам всіх бувших Українських Формаций, тепер комбатантських організацій, Українського Вільного Козацтва та Громадських Організацій складаю щирю вояцьку подяку за особисті, листовні чи телеграфічні привітання з нагоди мого "античного" віку.

Зокрема дуже дякую Голові Головної Управи Братства І. У. Д. враз із його співробітниками Докторові Р. Дращньовському, Начальникові Штабу 2. У. Д. Майорові Гладичові враз із його співробітниками. Дуже дякую сотникові І. Карабінові за переказані із далекої Німеччини квіти, що досі не вянуть, що моя Дружина відносить на рахунок щиро сердечности.

Ген. Штабу Генерал-Полковник
П. Шандрук

НОВИЙ, ВЖЕ 32-й, КУРІНЬ У.В.К.

Для 25 листопада 1975 року в Брізбані (Квінсленд, Австралія) з ініціативи точного передплатника нашого журналу Побратима Івана СЕМКОВА при співпраці також нашого передплатника Побратима Івана Коротенка відбулися збори прихильників УВК, на яких ухвалено заснувати свій Курінь. Учасники зборів підписували декларації про вступ до УВК і вибрали таку управу Куреня: Отаман Куреня Іван СЕМКІВ, Заступник Отамана Федір РІЗУН, Писар Надія ГРАЙЗЕР і Скарбник Гайне ГРАЙЗЕР. На патрона Куреня ухвалено взяти імя Славного Кошового Отамана Запорозької Січі ІВАНА СІРКА. Засновання Курення було затверджено наказом УВК ч. 7 з дня 8 грудня 1975 року.

Управа лового 32-го Куреня зразу ж проявила активну внутрішньо-організаційну чинність: всі члени заплатили приписані вступні оплати а писарка Куреня вже прислала передплати на "У. К."; на 1976 рік від всіх своїх козацьких родин та придбала

для них належну кількість статутів УВК.

Так, після демобілізації Української Дієвої Армії, що сталося по наказу Головної Команди Армії УНР з дня 30 червня 1924 року, хоч наші комбатантські організації під впливом природнього закону поступово маліють в числі своїх членів або й в числі станиць, а деякі вже слабнуть в своїй діяльності, то Українське Вільне Козацтво, якого наказ про демобілізацію не торкався, але, як провоянна (парамілітарна) організація, починає вже 60-й рік свого безперервного існування, при тому УВК поширює мережу своїх Куренів а також поступово збільшує і число своїх членів на рахунок приросту молоді та юнацтва. Крім того по мірі сил і здібностей управ Куренів, УВК даліше розвиває свою діяльність, хоч при тому приходиться весь час поборювати різні перешкоди з боку неприхильників та ворогів Козацького Руху.

Ант. К.

ПАМ'ЯТНЕ СВЯТО ЧІКАГСЬКОЇ ПАЛАНКИ У. В. К.

Дня 26 жовтня 1975 р. Чикагська Паланка, що складається з чотирьох Куренів: ч. 2 ім. Ген. Івана Омеляновича-Павленка, ч. 19 ім. Гетьмана Павла Скоропадського Першого Військового Отамана УВК, ч. 26 Юнацький Курінь ім. о. Агапія Гончаренка і ч. 29 ім. Лицарів Базару спільно з парафіяльною Управою Української Св. Троїцької Православної Церкви урочисто під патронатом Міжкомбатантського Комітету відзначила свято Покрови Пресвятої Богородиці сполучене з посвяченням Козацького прапора Куреня ч. 19. Це Свято лишилось в пам'яті учасників не лише завдяки своєму змістовному перебігу але ще й тому, що крім членів УВК, парафіян згаданої церкви та представників українських комбатантських організацій, в цьому святі взяла участь група кубанських козаків на чолі зі своїм Отаманом місцевої ст. ім. А. Калабухи, Побратимом Ал. Сосновим і писарем станиці Ів. Зубенком. Отже, це був вияв ширшого козацького побратимства з нашими природними й історичними союзниками в боротьбі проти Москви.

Урочисту Службу Божу з акафистом на свято Покрови відправив настоятель церкви о. Протопресвітер Микола Литваківський, він же Генеральний Капелян і Генеральний Хорунжий УВК. Богослужбу звеличував гарний спів хору під орудою члена УВК Побратима чотового Дм. Поповича в складі хористів, переважно членів УВК. В ядерно збудованій проповіді о. настоятель з'ясував історичне й національно - українське походження і значення свята Покрови. Він з глибоким переконанням подав докази, що чудесне покровительство Божої Матері діє над нами і в часи нашої боротьби за Волю й свою Державу та і в часи нашого побуту на скитальщині.

Під час Божественної Літургії о. Микола також молився за упокій По-

братимів, що склали свої голови на полі слави в боротьбі за Батьківщину або що з волі Всевишнього відійшли у Вічний Похід вже серед терпкого життя на чужині. Зокрема ж Папоць поминав у тій молитві за спокій душі св. п. Посестри козачки Ніни Янкової колишньої медсестри Чернігівського Коша УВК, на пошану її ж пам'яті її чоловік Побратим Ген. Хор. Микола Янов уфундував козацький прапор, посвячення якого мало тепер відбутися. Після Літургії було відслужено коротку панахиду по усопших козаках та молебень з многоліттям для проводу організації УВК і всіх козаків та всіх присутніх на Богослужбі.

Тоді до середини церкви було внесено козацький прапор до посвячення. Вніс його прапорonosець Хорун-

жий УВК Дмитро Гандзюк в асисті Полк. УВК Інж. Андрія Новицького як уповноваженого представника фундатора прапора та Осаула УВК Івана Сарвадія Отамана Куреня, що мав той прапор перебрати після посвячення. В той час на вшанування спільного свята Покрови з посвяченням козацького прапора, що було підготовлено Управою Куреня ч. 19 під патронатом місцевого міжкомбатантського комітету, прибули до церкви делегації комбатантських організацій зі своїми прапорами. Це були Побратими — М. Лепак, Т. Григоряк, Стадник, Сапливий і Сорочинський, інж. Степан Голяш та інші з прапорами: СУВ, Братства к. в. 1-ої Української Дивізії та Т-ва к. в. УПА. Також був прапор Куренів УВК ч. 26 та ч. 29.

З доручення фундатора прапора Посестра Адмін. Сотник Марія Новицька улекоровувала бутон'єрками присутніх пань-гостей та посестер УВК.

Чин посвячення прапора дуже святочно - урочисто виконав о. Микола Литваківський, закінчивши його передачею прапора в руки Отамана Куреня Побратима Івана Сарвадія, відбираючи при тому від Отамана Куре-

ня прекрасну своїм змістом присягу. Слова присяги читко, твердо й урочисто, повторюючи за Панотцем, виголошував Побратим Сарвадій. Коротким заключним словом Панотця та побажанням Козацтву вірно служити під своїм прапором тій ідеї, для якої існує УВК, та проголошенням і співом «Многих літ» всім учасникам свята закінчилась церковна урочистість.

Всіх присутніх було запрошено перейти до церковної залі, де Сестрицтво при парафії, члени якого в більшості є членами УВК, приготувало все потрібне для святочного прийняття. Всі прибувші позасідали за гарно прибрані столики. Голова Парафіальної Управи Побратим УВК Чотовий УВК Андрій Деменко, як господар дому, запросив до президіяльного столу отця настоятеля Протопр. М. Литваківського з Паніматкою Наталією, Кошового Отамана УВК Інж. Ант. Куциньського, Секретаря Ген. Булави Інж. Євгена Курилюка, представника фундатора прапора УВК Інж. Андрія Новицького з Посестрою Дружиною Марією, Отамана Куреня Івана Сарвадія та інших. Він же виголосив перше привітальне слово для всіх присутніх та попросив до ведення свя-

точним обідом Побр. Івана Сарвадія. Побр. Сарвадій запросив о. Генерального Капеляна Миколу Литваківського поблагословити святочний обід, після чого, представивши і привітавши всіх присутніх, запросив їх ласкаво прослухати офіційний початок обіду. До першого слова він запросив Побр. А. Новицького як представника фундатора прапору, про якого він розповів слідує, що тут коротко зreferуємо.

Фундатор посвяченого прапора Полковник Української Армії Микола Янов ще в 1917 р. вступив в Чернігові в лави УВК. Він весь час приймав участь у Визвольній Боротьбі України в складі Дієвої Армії та був ранений. Пізніше був Секретарем Головної Гонорової Ради Української Армії та Секретарем Мобілізаційного відділу Воєн. Міністерства. Тепер він є членом Ген. Булави УВК для окремих доручень. З нагоди теперішнього свята Покрови його наказом УВК підвищено в козацьке звання Генерального Хорунжого. Дня 29 квітня 1918 р. в Чернігові він одружився з козачкою Ніною мед-

сестрою польового шпиталю, де вона працювала в амбулаторії для УВК. Далі вона пройшла весь тяжкий і тернистий шлях зі своїм мужем. Померла 25 жовтня 1964 р. після операції в Дітроїті. В пам'ять незабутньої Дружини козацької Ніни Ген. Хор. М. Янів і зафундував прапор для Куреня УВК ч. 19, до реєстру якого він належить.

В імені фундатора Побр. А. Новицький привітав всіх присутніх, подякував їм за участь на урочистості та побажав щоб новопосвячений прапор був донесений до вільної столиці України в Києві...

Другим промовцем був Кошовий Отаман УВК Інж. Антін Кущинський. В знак особливої пошани до присутніх на прийнятті Кубанських Козаків та щоб познайомити всіх зібраних зі згаданими почесними гостями, він прочитав спеціальну тему новітньої історії свята Покрови на Козацьких землях. На загальне бажання, піднесене кількома промовцями після тієї доповіді, щоб її було повністю надруковано, подаємо її на ст. 17-20 цього числа нашого журналу.

Далі Пообратим Сарвадій передав команду Голові Сестрицтва пані Лідії Богдашевській і розпочався обильний і смачний обід. З закінченням обіду, вже при чайку чи при каві, як хто собі забажав, посипались святочні привітання з нагоди Козацького свята та з приводу заіснування ще одного, вже третього в Чикаго, козацького прапора.

Генеральний Капелян УВК о. М. Литваківський як отець духовний ще раз гаряче привітав всіх присутніх та висловив радість, що така величенька громада та ще й в такому щирому настрою прибула на наше подвійне свято. Цій громаді він переказав привіт від Преосвященного Владики Константина Єпископа УПЦ та його найкращі побажання для життя й чинности Козацької Організації під покровом Пресвятої Богородиці. Той привіт і всю промову Ген. Капеляна присутні нагородили рясними оплесками.

Голова Парафіяльної Управи Поб. А. Деменко в ширій і палкій промові вітав в імені Церковної громади святочно-зібраних та висловив бажання, щоб на добру пам'ятку про сьогоднішнє свято було поміщено відповідний допис в козацькому журналі і на видання того допису зложив щедрю суму.

Тоді виступив Отаман Куреня УВК ч. 29, що існує при цій парафії, Побратим Арсен Вознюк. Він з захопленням і експресією говорив про велике значення для ширшої громади знання історичних матеріалів, що в патріотичному державницькому дусі висвітлюють наше минуле в боротьбі за свою волю під покровом Богородиці. Тому він підтримує внесок Голови Парафіяльної Управи і задекларував на ту ж ціль ще більшу суму.

Тут зголосився до слова Отаман Станиці Кубанських Козаків Побратим Ал. Сосновий та член Окружної Управи Козакії Пообратим Ів. Зубенко. Обидва вони з притаманною козацькій пації щирістю і завзятістю вітали на-

шу українську громаду, як своїх братів зі святом Покрови і посвяченням козацького прапора та висловлювали радість з започаткування взаємного зближення та палко говорили про своє переконання, що тільки в дружній чинності і спільній боротьбі наших козацьких народів можна буде здобути волю і незалежність для Кубані й України... Отаман Кубанських Козаків також підтримав бажання мати заново висловлену доповідь з історії Свята Покрови і на те в імені своїх Побратимів склав добру грошеву пожертву.

За браком місця на сторінках журналу не маємо можливості подавати зміст ще багатьох привітів та промов інших присутніх, бо маємо згадати також ще про писемні привіти, які надійшли до Отамана Куреня УВК ім. Гетьмана Павла Скоропадського і про які Отаман Куреня Побр. Ів. Сарвадій подав до відома, або просив тут занотувати.

Командир Української Національної Армії і Почесний Отаман УВК Ген. Штабу Генерал Павло Шандрук зазначив, що урочистість посвячення прапора має велике значення і на майбутнє — «коли дочекаються Лицарі-Козаки повороту на Рідну Землю». «Дай Боже, щоб те очікування не було довге...».

Отець Протопресвітер Федір Білецький настоятель катедрального собору св. Володимира УПЦ в Чикаго прислав благословення: «Нехай Господь за молитви Пречистої Богородиці охороняє Вас на всіх стежках Вашого життя і дасть Вам сили і мудрість в служенні Йому та Україні...».

Почесний настоятель собору УКЦ св. св. Володимира й Ольги в Чикаго о. Крилошанин Павло Джулинський, згадавши у своєму листі заслуги Патрона Куреня УВК ч. 19 Гетьмана Павла Скоропадського та висловивши жаль з приводу зруйнування Української держави «українськими нерозумними дітьми» й «найгіршим ворогом

Москвою», кличе не падати духом бо — «з нами Бог, зрозумійте вороги і покоріться, бо з нами Бог!». А далі пише: «В день Вашого торжества я духом з Вами, до Ваших молитов долучу мої молитви і Найсвятішу Жертву Святої Літургії цього дня за душі бл. п. Гетьмана Івля і Його сина бл. п. Данила і за всіх, що упали за волю і долю України... в єдності сила народу, Боже, нам ЄДНІСТЬ ПОДАЙ!».

Голова Союзу Українських Ветеранів в США Пполк. Микола Отрешко-Арський, вітаючи з приводу свята і посвячення прапора, кінчає такими словами: «Бажаємо сердечно успіхів у житті станиці, дальшого розвою і міцного здоров'я для всіх членів її. Слава Україні! Вояцтву Слава!».

Проф. Гадзінський, засилаючи привіт та найкращі побажання всім учасникам свята, зокрема вітає фундатора прапора Полк. М. Янова свого давнього знайомого.

Полк. Константин Мандзенко, пересилаючи привіт Управі Куреня УВК ім. Гетьмана Павла Скоропадського, пише: «Нехай ця пам'ятка й урочиста подія в житті Вашого Куреня зміцнить силу постійного і неустанного стремління до здійснення передумов відродження Української Державности, а посвячений Прапор стане повсякчасним дороговказом обов'язку виховання молодих поколінь в українському дусі та свідомості їх великої історичної дієвої спадщини».

Т-во Запорожців ім. Полк. Петра Болбочана в Америці за підписами: Голови Військового Старшини П. С. Зілинського, Значкового Ол. С., від наймолодших — козака Данила Дзядіва і від Молодих Запорожців — Петра Романа Содоль-Зілинського, майора Армії ЗСА прислали особливо цінного змісту привітання, яке починається так: «Вімени Новітніх Запорожців - учасників боротьби за Вільну ДЕРЖАВНУ УКРАЇНУ пересилаємо Вам, Вільні Козаки, щирий козацький привіт і бажаємо повного успіху на

шляху Відбудови КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ! Та вітають Вас не тільки бойові Запорожці, обкурені димом пороху самопалів і гармат на широких просторах РІДНИХ СТЕПІВ, Запорожці з незагоєними ранами, похилені під тягарем років і тяжких невдач... Вітають Вас, хоч невеличким числом Громада МОЛОДИХ ЗАПОРОЖЦІВ, вишколених на чужині й готових підняти потоптаний ПРАПОР. Вітають Вас і наймолодші наші козаченята... А Господь Бог Милосердний врозумить наш Загал, котрий вірив у ЧУЖІ ІДЕЇ й нехтував СВОЇ, рідні вартости з Княжих і Гетьманських часів».

Далі в тім привітанні читаємо: «А Ваш посвячений ПРАПОР з імям Гетьмана - Відновителя Павла нехай буде вогнищем, що палає ДІЄЮ».

А, осудивши руїницьку чинність ворогів Української Держави, Новітні Запорожці кінчили свій лист такими словами: «І всі ми гордилися козацьким походженням, гордяться й Ви, Вільні Козаки, що носите це славне ім'я! Нехай Вас Бог провадить на добре діло, нехай процвітає ПРАВДА й Козацький чин і тоді, як колись в Європі знов прогремить бойова СЛАВА ДЕРЖАВНОЇ, ніякої іншої, КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ!».

Цей лист скріплено малиноюю печаткою з козацьким гербом — козак з самопалом.

В останній хвилині прийшов ще лист, від Ген. Штабу Генерала Петра Самутини в щиро сердечному дусі з привітом, зокрема для Генерального Капеляна Панотця Миколи Литваківського та для фундатора прапора Полк. Миколи Янова, в якому листі Генерал пише: «Радую мене Ваша відданість справі УВК — майбутній опорі НАШОЇ ДЕРЖАВИ».

Ще прислав свій дар з нагоди урочистого свята Рудольф Федорович, колишній розвідчик зпід Крут і славного війська Запорізького, ветеран Канадійської армії у Другій світовій і Корейській війнах і разом з дружи-

ною Ольгою прислав ще дар замість квітів на могилу світлої пам'яті Пана Гетьмана Павла і спочилих Гетьманової Олександри, Гетьманича Данила і Гетьманівни Марії, якій зокрема вдячний за її добродійність і благословення його щасливого подружжя.

Нема можливості зреферувати всі ще надійшовші писемні привітання, які Побратим Сарвадій лише зміг перелічити, і їхніх авторів тут подамо в хронологічному порядку. Це були: ВШПані Анісія Філоненко- вдова по Полк. УВК, Українська Гетьманська

Сотник Панфіл Сесь з дружиною Адм. Хор. Ганною Сесь-Дяченко, Леві Марта Шанковські, Полк. Клим Трохименко, артист-маляр, Значковий Юрій Дяченко з родиною, Д-р В. Зарицький з родиною, Марія Лепка, Леонід Перфецький артист маляр і Протоерей о. Іван Чинченко.

Під час обіду кружляла пропам'ятна книга-альбом, яку було прикрашено знімкою зі скульптури Гетьмана Павла, яку вирізбив наш Побратим П. Сесь і яку тут подамо на цій сторінці репортажу. До книги присутні та запрошені на урочистість писали свої привіти, побажання і т. п. з нагоди тих свят. Серед тих записів окремим змістом виділяється запис Генерального Контролера УВК, текст якої тут подаємо:

*«Любов к Отчизні де героїть,
Там вража сила не устоїть,
Там грудь сильніша від гармат.»*
Іван Котляревський

Дорогі Козацькі Посестри і Побратими!

Прапор — символ сили, завзяття і постійної оборони незалежності Рідної України. Це святе знамя кожного сина і дочки Козацької України. Під ним виховувались, жили, боронились і вмирали найкращі герої нашої Батьківщини. Прапор завжди є на почесному місці й про це слід пам'ятати усім Посестрам і Побратимам Козацького Товариства. Це щось найдорожче і найсвятіше, на нього в бою були звернені очі усіх. Йому не дозволено було в бою не то власти а то й похилитись. Для нього була найбільша увага й любов бо він репрезентував нашу Дорогу Україну.

Тож пам'ятайте і віддаючи йому найбільшу почесність — шануйте й любіть один одного й віддайте свою безграничну любов Рідній Україні та під посвяченим Вашим Прапором прийміть до остаточної перемоги над її ворогами й докінчіть зацате Вашими дідами і батьками святе діло: Вільна Незалежна Українська Держава!

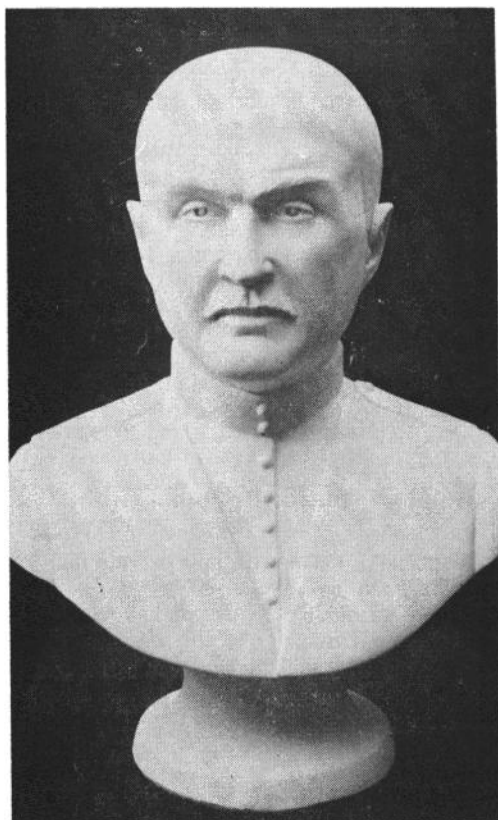
Воля Україні! — Слава Козацтву!

Глибокий поклон Фундаторові Прапора Високодостойному Генеральному Хорунжому Українського Вільного Козацтва Побратимові Миколі Янзю і Світлій Пам'яті його Дружині Козацькій Посестрі — Сестрі Жалібниці Достойній Ніні!

Чикаго, дня 26. жовтня 1975 Б. Р.

Павло Бабяк

Генеральний Хорунжий, Генеральний
Контролер УВК

Організація Америки — голова Інж. Мих. Гаврилів-Бояр і за Секретаря М. Небоженко, Дмитро і Євгенія Ільчишин, Мих. Козленко — співорганізатор першого відділу УВК на Звенигородщині 1917 року, Отаман Куреня УВК ч. 7 ім. Полк. Івана Богуна в Австралії Пполк. д-р О. Менцінський, з дружиною, Проф. Андрій Москаленко, Андрій Микитенко, Отаман Паланки УВК на Австралію Полк. Яків Різник,

Коли вже кінчився обід і промови, то учасники піднесені святочним настроєм довго ще не виявляли охоти розходитись і їхні гуртки, що позасідали по знайомству за окремими столиками, продовжували дружні гутірки. Але час летів і треба було свято кінчати. Тож Отаман Куреня, що відбував свою урочистість, звернувся до всіх присутніх зі словами щирої подяки за участь в святі Покрови й посвячення прапора. Осібно дякував Хвальному Сестрицтву за труди приготування такого знаметного обіду. Співом Українського національного гімну «Ще не вмерла Україна», що його відспівали всі присутні, та гімном «О Кубань», що його проспівали з палкою експресією Кубанські Козаки та вдячною молитвою, що її виголосив о. настоятель і Генеральний Капелян, цей пам'ятний день було закінчено.

Т. Горський

Від редакції «Українського Козацтва»

Коли вже було виготовлено повищий репортаж, то Управа Куреня УВК ч. 19 передала для редакції «Зіставлення пожертв і

видатків, зв'язаних з придбанням і посвяченням прапора». Радо це зіставлення тут містимо.

Пожертви в хронологічному порядку поступлень — суми в доларах:
Микола Янов 375.00, Михайло Козленко 2.00, Рудольф Федорович 35.00, Дмитро і Валентина Качало 5.00, Григорій Вовк 5.00, Юрій Дяченко 10.00, Андрій Микитенко 20.00, Павло Бабяк 5.00, Петро Солуха 5.00, Володимир Засадний 20.00, Лев Шанковський 5.00, Анісія Філоненко 20.00, Степан Душенко 5.00, Дмитро Гандзюк 5.00, Мирон Лепак 20.00, Дмитро Попович 10.00, Стефа Сарвадій 10.00, Андрій Нозвицький 10.00, Наталія Курилюк 5.00, Стефан Новошицький 5.00, Кирило Троцюк 5.00, Володимир Зарицький 2.00, Марійка Шавалюк 5.00, Отець М. Литваківський 10.00.
РАЗОМ ПОСТУПИЛО ДАРІВ на суму доларів 599.00.

Видатки: Виготовлення прапора 350.00, Гравіровка пропам'ятної таблички на прапорі 15.00, Стоян під прапор і накривало 23.89, фотографові за прибуття 10.00, Друк запрошень і порто 15.10, За повідомлення 18.00, за пропам'ятну книгу альбом 15.23.

РАЗОМ ВИДАТКІВ 447.22.

Залишилось 151.78 дол. З цієї готівки передано на пресовий-фонд журналу «Українського Козацтва» 50.00 доларів. Готівка в касі Куреня 101.78 дол.

За Управу Курення:

*Осаул УВК Іван Сарвадій Отаман Куреня
Володимир Засадний Значковий УВК*

На Сході ЗСА соборно відсвятковано свято Покрови

Ірвінгтон (Н. Дж.) У неділю 12-го жовтня 1975 у церкві Св. Трійці Паланка УВК ім. св. Покрови, Комбатантські Організації і Сестрицтво парафії, патронкою якого є Покрова Пресвятої Богородиці, спільно відсвяткували Празник св. Покрови.

Службу Божу відправив митр. прот. д-р Шумовський в сослуженні о. протодиякона Володимира Поліщука і з участю церковного хору під керівництвом інж. Дмитра Олійника.

Молебень за здоров'я українського Народу, Вояцтва і Сестриць спільно відправили капеляни УВК о. д-р Юрій Шумовський о. ігумен Михайло Кучм'як, ЧНІ, настоятель церкви св. Івана Хрестителя, і о. протодиякон Володимири Поліщук. Вояки Вільного Козацтва УПА, 1 Дивізії Української Армії і Армії УНР Американської Армії і Буковинського Куреня в уніформах із своїми прапорами взяли участь під час молебню.

Обід, у вщертх вивопненій залі, парафіянами та гістьми розпочав молитвою о. д-р Юрій Шумовський. Голова Сестрицтва Віра Пась-

ко запросила провадити програмою під час обіду Богдана Дацьківського.

Отаман паланки УВК Богдан Дацьківський представив багатьох почесних гостей і представників організацій, а серед них о. ігумена Михайла Кучм'яка, ЧНІ, настоятеля української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Ньюарку і капеляна УВК. Він теж відчитав лист-привіт від генерала Пазла Шандрука.

У мистецькій програмі виступила артистка сцени Валя Калин, яка рецитувала монтаж Лесі Лисяк, побудований на основі «Іржавець» Тараса Шевченка. Таня Саламаха учениця проф. Дарії Каранович виконала фортепіанове сольо «Фантазія» Ф. Шопена. Поетеса Матильда Васильов відчитала власний вірш «Новітня легенда», присвячений 500 жінкам-героїням замордованих в Кінгіру. Тріо бандуристів в складі: Петро Шкварко, Володимир Васьків і Михайло Гнатишин виконали чотири повстанські і стрілецькі пісні.

Підполковник УВК Й. Вишнівський і от. УВК Б. Дацьківський вручили грамоти і хрести

Українського Козацтва полковникові о. д-рові Юрієві Шумовському і осаулові УВК о. ігуменові Михайлові Кучм'якові за їхні заслуги у Визвольній боротьбі України. Із словом подяки за відзначення козацькими хрестами виступили о. ігумен Михарло Кучм'як ЧНІ, і митр. прот. д-р Юрій Шумовський. Були ще деякі інші промови і привіти.

Під час обіду виступив з веселим моноло-

гом побр. Ст. Магмет, а уся програма була виконана членами УВК.

Празник свята Покрови молитвою заклав о. ігумен Михайло Кучм'як.

На святі Покровительки українського Воїнства панував дух соборності і релігійної єдності, який у пам'яті присутніх залишиться на довгі роки.

Орг. Референт Комітету

Свято Покрови і 30-ліття УНА в Перті, Зах. Австралія

Дня 19. 10 75 Управа 7-го Куреня УВК і СУК при співучасті місцевого осередку СУМ влаштувала в Українському Народньому Домі традиційне Свято Покрова Пресвятої Богородиці і 30-ліття створення УНА. Перед тим відбулися Молебні в УАПЦ і УКЦерквах.

Саме Свято було цього року отримане із святкуванням 30-ліття створення УНА. Для того організовано спеціальний Комітет Свята, куди ввійшли Управа УВК і СУК та голова Осередку СУМ п. І. Легкий. Головою Комітету вибрано полк. Я. Потерайка, старшину Дивізії і УНА. Програма Свята складалася із наступних точок:

Відкриття полк. Я. Потерейко, який підкреслив вагу створення УНА під командою одного з українських генералів, ветеранів Визвольної Боротьби — Почесного Ген. Кошового УВК П. Шандрука. Промовець візвав присутніх до одностовинної моззачки длт вишування упаящих членів Дивізії і УНА та УПА і яскраво представив героїчну боротьбу тих формацій новітнього Українського Війська.

Другою точкою було відчитання привітів від і для почесного Кошового Отамана УВК Ген. П. Шандрука і Кошового Отамана Ген. Знач. УВК інж. А. Кушинського, які прочитав Отаман Паланки УВК на Австралію полк. УВК Я. Різник, який заравом поділився з присутніми своїми споминами з часів початкової організації Дивізії. З черги сот. УВК побр. М. Сірко виголосив короткий, але добрий і змістовний відповідний до хвилі до-

клад, а знач. УВК пор. В. Поповський розказав коротко свій сюжмин з того дня коли Ген. Шандрук перебирав команду УНА.

Танкова Група Осередку СУМ під проводом свого вчителя-хореографа п. В. Кані виконала три українські народні танки укладу п. Кані — «Київський Гопак» — старша група, «Катерина» — середня група і обидні групи — «Загальний Гопак». Танки дуже подобалися і присутні гаряче їх оплескували. Слідуючою точкою була декл. мація талановитого декляматора Перту п. Г. Масля, що зі зрозумінням і належною експресією виголосив уривок із поеми Лесі Українки «Роберт Шотландський». Гарний був виступ Співочого Гуртка дружинників СУМ, що при аккомпаньяменті на гітарі свого провідника п. Б. Микитюка відспівав мило три пісні а саме: «Марічка», «Гей маршують вже повстанці» і одну жартівливу про чоловіка і жінку. Після тої останньої точки Отаман 7-го Куреня УВК підполк. УВК Др. Осип Менцінський в кінцевому слові подякував всім виконавцям програми і присутнім за участь у Святі. Національним Гимном закінчено офіційну частину Свята.

Наступив тоді Товариський Вечір, на якому присутні при перекусці, яку приготували Посестри, забавлялися розмовою та слухали платівок.

Сцена була дуже гарно вдекорована Публіцистами полк. УВК К. Медведом і сот. УВК В. Феделашем з допомогою бунчужного УВК побр. Є. Томюка.

Др. О. Менцінський

Зі Свята Покрови в м. Редінгу, Англія

В неділю 19 жовтня 1975 р. українська громада в м. Редінгу відзначила Свято Покрови та 200-ту річницю зруйнування Запорозької Січі. Доповідь на ці теми виголосив Отаман Куреня УВК ч. 23 ім. Михайла Сороки Значковий УВК Левко Рись, Розпочавши її таким вступом — «Мені козацькому нащадкові представникуві УВК припала честь зреферувати історичну суть Свята Покрови та зруйнування москалями Запорозької Січі в 1775 році що цього року припадає 200-річчя цієї у-

країнської трагічної події. Може це марна трата часу? Пошто згадувати те, що було колись! Може ліпше взоруватись на ту реальність, яка існує тепер на Рідних Землях! А реальність така, що нині в Україні москалі заборонили вживати слово «гетьман» і взагалі згадувати та захоплюватись минувиною, зокрема Козацькою добою. На доказ цього у виданім альбомі Києва, гетьмана Богдана Хмельницького названо «великий полководець і державний муж». Отакими гарни-

ми словами вилучено слово «гетьман». Це свідчить що московський окупант боїться лицарського козацького духу нашої минушини. Тож Москва дбає про те, щоб український нарід не знав про героїчні чини наших попередників козаків, далєбі Москва не так давно скоштувала на власній шкірі героїчний спротив нашого народу в боях в діях УПА. До речі, наші визначні історики, соціологи, політики такі як Личинський, Донцов — заповіли нам що тільки дотримуючись духа давнини, українці будуть спроможні добути державну волю України. Цю істину розумів і наш великий святець Митрополит Василь Липківський, який під московською окупацією, явно наражаючи себе на кару, увів був, щоб під час Богослужень панотці поминали «за побожних і благочестивих наших князів і гетьманів». На жаль на еміграції, багато не всі панотці наслідують цей державно-вишховий засіб мирян. Тож нам перебуваючи у вільному світі був би сором і ганьба коли б

ми занедбали тяглість традицій наших попередників і неспішно пішли на зустріч московським прагненням».

Подала Адмін. Бончужна УВК Марія Телюк.

Від Редакції "У К"

Радю містимо цей дуже скорочений допис ВШановної Посестри М. Телюк без звичайних шаблонних в таких випадках описах перебігу всієї програми урочистості. Але підкреслюємо, що це був факт, як і не великий числом своїх членів Курінь активно виступає серед більшої української громади, вшановуючи історичні наші дні — чини й події. Сама ж авторка допису є приклад жертвенної працівниці на полі українського національно-культурного життя. Вона, крім обов'язків курінного писаря УВК є учителькою в Школі Українознавства та головою гуртка Об'єднання Українських Жінок та часто заступає УВК на різних зборах громадських організацій а в тому і в Спілці Української Молоді.

І найменший Курінь, УВК ч. 9 відзначив Св. Покрови

В навечеря Свята в Курені УВК ч. 9 ім. Генерала Мирона Тарнавського в Ютиці ст. Нью Йорк, відбулися сходина за участі гостей На сходинах Отаман Куреня Осаул УВК інж. Петро Ярмач виголосив вичерпний відчит про Покров Пресвятої Богородиці та про культ її почитання. Після того було вшановано пам'ять померлих членів Куреня і розвинулась побратимська гутірка. Побратим Ст. Гуцал подав думку що годиться відзначувати річ-

ницю оборони Батурина та вшанувати службою Божою бл. пам'ять Біласа й Данилишина. А гість п. Станек закликав частіше святкувати радісні роковини з історії України а не відзначати самі лише нещасливі події.

Сходинами провадили Отаман Куреня Побратим П. Ярмач та курінний Писар М. Войтович.

Ушанування 359 Безсмертних у Фініксі

Український Громадський Комітет у Фініксі, очолений значковим УВК М. Теслевичем, гідно тут возвеличив дві тисячі Лицарів армії УНР, героїчних учасників Другого Зимового Походу в Україну 1921 р. І, особливо, тих із них 359 Героїв-Велетнів що вони навіть і в полоні червоних, і навіть уже перед розстрілом їх усіх, 21 листопада 1921 р. під м. Базар! — вони проте приголомшили й перемогли червоних катів своїм безмежно патріотичним і героїчним чиним!

І тому українці Фініксу, де роками живуть і сотні К. Кузь, учасник того славного Другого Зимового Походу, і п. Кривокобильський що його рідний брат був розстріляний тоді під Базаром, — належно ушанували тих 359 найславніших Героїв України і панахидами в обох українських церквах 7 грудня 1975 р., і возвеличуванням того їх, ніким не перевершеного чину в присвячених їм доповіді й поємі П. Пилипенка «359 надгероїв України», та в інших віршах і піснях хору, на зборах

українців того дня у заповненій залі СУМА.

Велика більшість присутніх вперше дізналися з доповіді, як після оголошення вироку смерті усім тим, уже вкрай змученим і виснаженим 359 партизанам-напівінвалідам, перед націленими на них кулеметами! — м. козаський комисар запропонував їм вибирати: або негайну смерть або життя тим усім, хто з них покається і приєднається до червоноармійців служити комуністичній владі.

Отож, хай кожний уявить себе на місці тих 359-ти, ще молодих віком 25-30 років переважно селян що з них кожний мав в Україні батьків, братів і сестер, дружину й дітей, чи наречену і хотів їх побачити і ще пожити з ними! А уявивши себе на місці їх, перед націленими на них кулеметами! — хай кожний скаже собі: а що я зробив би на їх місці?! І тоді ми як слід оцінимо, та з глибокою пошаною і доземним поклоном возвеличимо всіх

тих 359 безсмертних Надгероїв України за такий їх чудо-дійний чин, — вірцевий для всіх патріотів українського і всіх інших народів!

Кати їх були певні, що велика більшість їх а то і всі зов, замість жахливої смерті — виберуть життя. Життя зрадників і катів свого народу! Але як же вони були вражені, коли навіть і в обіймах смерті, і навіть перед тими нацленими на них кулеметами! — проте ані один із усіх 359 героїв-велетнів України, не став зрадником свого народу, і не приєднався до його катів!!

Замість купити собі життя зрадою свого народу, і стати його найзлочиннішим Юдою, Канєм і катом! — вони натомість усі й одноставно вибрали собі смерть преславних і безсмертних українських і світових героїв-чемпіонів!! і ту смерть вони зустріли спонтанним співом гімну — «Ще не вмерла України!»! І тому й так вони обезсмертили й прославили себе і свій народ, армію УНР і лицарів Зимового Походу у віках! І тому у вільній Україні наш народ буде гордитися і прославляти тих своїх Героїв-Велетнів.

Слухачі доповіді були глибоко зворушені таким їх безмежним патріотизмом і героїзмом! І вони з доповідцем протиставили їм тих найзлочинніших комуністичних зрадників і катів українського народу, що їх потрапили національні злочини правдиво описані в історичній орошурі В. Наддніпрянця «Українські комуністи. Роля їх у визвольній боротьбі України в 1917-56 роках».

Це ж вони вирішально допомогли московсько-жидівським червоній армії перемогти армію УНР у 1917-20 роках, і знову поневолили Україну! Хоч тоді з московського ярма звільнилася Польща і навіть малі країни Фінляндія, Литва, Естонія і Латвія. І в 1921 р. українські комуністичні Юдо-каїни вирішально допомогли Москві виявляти й винищувати нещадно українських патріотів, тероризувати наш народ, грабувати всі продукти харчування в селян не зважаючи на велику посуху й недорід у 1921 р., та організувати в південній Україні і на Кубані перший сатанинський голодомор у 1921-22 рр., з його близько 8 мільйонів жертв українців!

І тому в 1921 р. по всій Україні спонтанно виникали повстання цілих сел і псівтів проти московсько-совітських народовбивників які мали в часі Другого Походу з Польщі в Україну партизанських загонів армії УНР перетворитись на масове всенародне повстання, під проводом ген. Ю. Тютюнника і Всеукр. Центр. Повст. Комітету в Києві. Але його унеможливили українські комуністи, очолені чекістом О. Шумським. Вони донесли в Мо-

скову та її чекістам в Україні про підготовку всеукраїнського повстання, і передали списки членів повстанських комітетів, що їх усіх і тисячі інших патріотів чекісти ув'язнили й розстріляли ще до початку Другого Листопадового походу!

Так і тому ті комуністичні Юдо-каїни завинили перед своїм народом морально і національно ще більше, ніж ті чужі московсько-совітські україножери! Вони їм цілком добровільно допомогли поневолити Україну! І з ними лише тими трьома організованими всеукраїнськими голодоморами в 1921/22 і в 1932/33 та в 1946/47 роках вони знищили ЩО НАЙМЕНШЕ 25 МІЛЬЙОНІВ ЖИВИХ УКРАЇНЦІВ! І тому вони з москалями навчають і українських емігрантів цілком забувати й не згадувати навіть і ті три всеукраїнські голодомори та число їх і концтаборових та інших жертв українців! Як і тих наших 359 Надгероїв України. А натомість вони навчають нас зворуватися на... тих своїх комуністичних Юдах московських яничарах як Валюх, Сташинський Дзюба й інші/подібні!

Все це вірцєво і національно-виховно тепер показав у Фініксі УГКомітет на цій академії. Оголошення в українських церквах і листовні запрошення з цікавою програмою ушанування 359-ти і з фотокартинкою їх розстрілу, привели до заповненої залі патріотичних матерів і з дітьми, як і молюдь, та хористів.

Сцену залі безплатно удекорував полковник УВК Конст. Тржепсль-Елліс своїми вдалими малюнками козацького меча і книги п. з. «Базар», та лямпадною перед числом 359, і роками 1921-1975, та китецею троянд.

Енергійний голова УГК, Значковий УВК. М. Теслович, добре потрудився в організації цієї академії, та в складенні її програми та навіть і віршів, присвячених 359-ти і в доборі безплатних виконавців програми, як і в часі перекладення започаткованого ним свята

Після зворушливої вище зреферованої патріотичної доповіді п. П. Сухомлина про «359 БЕЗСМЕРТНИХ ГЕРОІВ - ВЕЛЕТНІВ УКРАЇНИ», пані Василенкова з почуттям прочитала коротку поему п. П. Пилипенка «359 НАДГЕРОІВ УКРАЇНИ». Хор під керівництвом капеляна УВК о. А. Ільїнського добре проспівав пісні. «Січовик», «Із-за гори сніжок летить» та «Ой у городі там вбили козака». Учні школи українознавства зворушливо й мило продекламували вірші: «Засудженням» — Ліда Королишин і Наталочка Чопко, «Ми такі упиті» — Марійка Теслевич «Порохом Україна вкрилась» — Мартуся Росола і Аня Чопко, та «Україна» директор школи М. Теслевич. Біля фортеп'яна: З. Масний і М. Королишин. Усіх виконавців програми присутні нагороджували рясними оплесками.

Загальним співом «ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УК-

РАІНА», та щирою подякою Значкового УВК М. Теслевича всім присутнім і виконавцям програми, зокрема 82-річному о. А. Ільїнському та хористам, було закінчено це візрцеве

ушанування Лицарів Другого Зимового Походу і тих їх 359 безсмертних ГЕРОІВ-ВЕЛЕТНІВ України.

П. Пилипенко

Листопадові днів в Греноблі (франція)

Спільними силами Української Громади «Відродження», філії «Християнського Руху» та Українських Комбатантів успішно відбулася дня 16 листопада 1975 року урочистість на пошану Лицарів Листопадового Зриву та Героїв 359 Базару. Святочною Академією з

широкою програмою провадив Сотник УВК Захарій Різників, який своєю чинністю в національно-громадському житті може послужити прикладом невмирущої слави «старої війни».

В пошану Синьожупанникам

З ініціативи та старанням Отамана Куреня УВК ч. 24 ім. Св. Княгині Ольги в Німеччині Сотника УВК Івана Карабіна відбулося 28 вересня 1975 р. свято подяки німецьким упралінням за опіку над могилами вояків українців та пам'ятника Синьожупанникам в Раштаті. В той день на цвинтар в с. Нідербюл, 5 км. біля Раштату, прибуло коло 250 осіб українців і німців. О год. 15 по пол. тут перед пам'ятником «Синам України» о. Протопресвітер Демид Бурко з Штутгарту та о. Володимир Гаргай капелян УВК з Карлсруе відправили панахиду. о. Д. Бурко у своїй проповіді оповів про вагу давніх подій для нашої Церкви і для нашої нації на чужині. Промову в німецькій і українській мові виголосив м-гр

А. Мельник — голова ЦПУЕН. А сотник УВК Ів. Карабін подякував присутнім за участь а представникам німецьких урядових установ і громадянам Раштату за поміч і удержання пам'ятника. В своєму слові він згадав тих 168 вояків українців, що їх прізвища йому пошастило віднайти в урядових записах, які шукали свободи та боролись за волю України, хоч і були в складі російської царської армії за Першої світової війни.

В с. Нідербюл біля Раштату за війни було збудовано великий табір понад 15.000 полонених. Багато з них померло а Побратимові Іванові Карабінкові вдалося віднайти в актах згаданих 168 українських прізвищ. В 1965 р. з ініціативи ЦПУЕН під пресводом

мгра А. Мельника було відслонено пам'ятник в 50-ліття організації Дивізії Синьожупанників, яка в 1918 р. відійшла на Україну битись за волю України. З часом цвинтар було забуто аж до 1973 року, коли з ініціативи Куреня УВК ч. 24 під проводом Отамана Ів. Карабіна було його відновлено і упорядковано.

Але повертаємось до дня 28 вересня 1975 р. Після закінчення церковної урочистості на цвинтарі співом національного славя при-сутні перейшли до гостиниці «Анкер», де відбулася святочна Академія в присутності двісті душ учасників. Після вступного привітального слова Отамана Куреня і присутніх, зосібна війта міста Юнгера, радників німецької управи і командира німецької поліції, розпочалася програма академії. Композитор озліст Степан Спех при супроводі Юрія Дубицького (на бандурі) відспівав кілька українських пісень. Далі слідував виступ самого Ю. Дубицького який грав на бандурі. Аннелізе Кольнах - Гімелштайн відспівала низку німецьких пісень при супроводі Віктора Сафранова. Українські поезії (одну в німецькому перекладі) декламувала Ангеліна Король та Стефа Васильковська. З українськими народними танцями виступила танцювальна група «Київ» з Штутгарту під керівництвом В. Короля та О. Несмачного. В Академії взяв участь турецький ансамбль з турецькими піснями під керівництвом Сагім Алтінаса. Після концерту Курінний Отаман І. Карабін подякував учасникам і виконавцям академії, а м-гр А. Мельник від ЦПУЕН подякував згаданому представникові УВК за його турботи і дбання за цвинтарем українських воїнів та пам'ятника. Всіх мистців учасників програми Отаман Ів. Карабін обдарував квітами. Академію закінчено співом «Ще не вмерла Україна!»

Подала Адмін. Хорунжа УВК Вероніка Карабін.

Для повноти образу наведеної короткої вістки про свято подяки в 65 ліття цвинтаря українських воїнів в Раштаті подаємо зовсім скорочено фінансовий звіт з того урочистого відзначення на підставі даних, що редакції «УК» прислала управа Куреня ч. 24 за підписами: Отамана Куреня Сотника Ів. Карабіна, його заступника Хорунжого Ів. Бойка і Освітнього Референта Куреня о. Сотника Володимира Гаргая.

Листа жертводавців з Зах. Німеччини пока-

зує такий список з зазначенням суми в нім. марках: Заст. Отамана Куреня Ів. Бойко 240, Пполк. УНР Г. Хомичевський 50, д-р М. Демянів 50, мгр Д. Демянів 10, Осаул УВК Гр. Ткаченко 10. Значк. УВК мгр Б. Шарко 10, Полк. УНР В. Татарський 10, о. В. Гаргай зібрав на листу 25, А. Савчук 20, о. В. Гаргай 5 Т. Боледзюк 5, М. Швець 5, Є. Момот 5, Чепітов 1, Паніматка Бурко 10. РАЗОМ по цій листі поступило 456 марок.

Листа дарів з-за океану виказує такі прізвища і суми пожертв в доларах: Св. Троїцька Укр. Прав. Церква в Чикаго (Курені УВК чч. 26 і 29), збірщик о. Протопр. М. Литваківський: Г. Репа 3, А. Вознюк 5, А. Богдашенський 2, Р. Скляренко 2, А. Деменко 5, К. Черезченко 1, В. Гацук 2, Д. Попович 2, Л. Кульницький 3, М. Д. 1, о. М. Литваківський 5. РАЗОМ 31 ам. доларів, то є 75 нім. марок і 35 фен.

Філядельфія: о. Петро Липин 5 о. Роберт Макам 3, В. Лостер 10. РАЗОМ 18 дол. то є 41 марка 80 фен.

Пані вдова по генералові Синьожупанникові Катерина Вишнівська 5 дол., то є 12 марок і 50 фен.

Курінь УВК ч. 19 в Чикаго: І. Сарвадій 5, Д. Гандзюк 5, Козленко 2. Разом 12 дол. то є 30 марок.

Ген. Хор. УВК М. Янов 5 дол., то є 12 марок і 55 фен.

Паланкова Управа УВК на Канаду Схід, Торонто 25 дол., то є 57 марок 3 фен. Крім того: О. Семотюк 5, Дашкевич 5, Семотюк 1, Й. Семотюк 1, Р. Фемович 1, П. Борис 1, П. Казанівський 1, Замість квітів на могилу св. п. Полк. З. Шкуруція — Пполк. О. Семотюк 10. Разом 25 доларів, то є 57 марок і 3 фенінги.

Курінь УВК ч. 7 в Австралії: Паланка на Австралію Я. Різник 10, В. Поповський 3, др. Менцінський 12, К. Медвідь 2, П. Різник 2, В. Гоголь 2, Ант. Липко 5, М. Менцінська 2. РАЗОМ 37 австралійських доларів, то є 118 марок і 93 фен.

Отаман Куреня УВК ч. 24 в Німеччині висловлює щирю подяку всім ВШановним і Дорогим Побратимам і Посестрам за повищі дари.

ВСЬОГО поступило дарів на 1.288 марок, а видатків точний список яких прислано до редакції «УК» (але їх не друкуємо) було 1.392 марки. Ще доплачено 104 марки.

«СЛАВА НЕ ПОЛЯЖЕ, А ПРО СЕБЕ РОЗКАЖЕ»

(Козацька приповідка)

З рапорту Отамана Паланки УВК на Канаду-Схід

(Чис. 28-75 Торонто, 21 жовтня 1975 року)

«З нагоди традиційного козацького і національного Свята св. Покрови і в році Жінки, на побудову пам'ятника нашій безсмертній Лесі Українці Побратими і Посестри торонтських куренів УВК зложили свої пожертви в сумі 150 дол., в тому ВШ. Родина хор. УВК М. Котульського 50 дол.

Відкриття і посвячення пам'ятника, попереджене Святковим Вечером, в якому, як делегати нашу організацію мали честь репрезентувати адм. підхор. Меланія Гураль, сотник УВК Петро Кореневич і хор. УВК Ми-

кита Котульський з Родиною, — відбулося в Торонті у гай-Парку, дня 19 жовтня б. р., при дуже численній участі нашого організованого громадянства Торонта і околиці.

Дуже відрадним явищем є, — що лиш деякі наші Побратими і Посестри розгубились. Більшість і на далі лишається здібними маніфестувати свою безмежну пошану як і палку любов до дорогої поетеси Лесі, яка своїм громовим словом до бою з диким ворогом поривала, а тому являючись гідним відзначення і наслідування».

Пполк. УВК Осип Семотюк вл. р.

Для репрезентації УВК

Член Генеральної Булави УВК Осаул Іван Сарвадій передав 16. 11. 1973 р. в імені УВК на сплату боргу за будову Українського Вільного Університету сто (100) доларів.

Він же на бенкеті 12. 11. 1973 р. на пошану Проф. О. Кульчицького в Чикаго передав на видання творів Сковороди в імені УВК 50 доларів.

Він же з нагоди 25 ліття Федеральної Кредитової Кооперативи в Чикаго та 75 ліття Проф. Д-ра В. Кубійовича передав 28. 11. 1975 р. в імені УВК дар на видання Енциклопедії Українознавства двадцять п'ять (25) доларів.

Він же, як Отаман Паланки на Чикаго, заплатив п'ятнадцять дол. членської вкладки до УВКА.

Член Генеральної Булави УВК Генеральний Хорунжий Микола Янов

з нагоди посвячення прапора Курення УВК ч. 19 ім. Гетьмана Павла Скоропадського Першого Військового Отамана УВК вислав в імені УВК до Англії на фонд Будови пам'ятника на могилі св. п. Гетьманича Данила дар в сумі двадцять п'ять доларів.

Він же з нагоди ювілею 50-ліття Союзу Українок зложив на руки Високодостойних Пань в імені УВК в Дітройті щиросердечний привіт й найкращі побажання на успішну та корисну дальшу працю Союзу Українок.

Побратимські Срібні Ювілеї в Ньюарку

З початком листопада 1975 р. родина, шкільні товариші, товариші з Братства Дивізійників та члени Вільного Козацтва на чолі з обома Козацькими Капелянами Ньюаркського Куреня УВК ч. 6 відзначили двадцять п'ятьріччя подружжя Отамана Паланки УВК ім. Св. Покрови Побр. Б. Дацьківського з його Дружиною Посестрою Лівією також членкинею того ж Куреня УВК.

В неділю 14 грудня родина, шкільні товариші представники Братства Броди-Леви, члени Ньюаркської Станиці 1 УД та представники Паланки УВК на ЗСА-СХІД ім. Св. По-

крови та інші члени УВК відзначили також двадцять п'ятьріччя подружжя Осаула УВК Д-ра Романа і Осаула Д-р Н. Дразньовських, кол. Обласного Отамана УВК на Схід ЗСА. Зложилось так що оба Отамани одружилися в тому самому році.

Оба родинні свята відбулися в дуже теплій атмосфері в крузі найближчих членів родини і співтоваришів праці.

Обом Парам з цієї нагоди хай Всевишній благословить кріпким здоров'ям і многими літами!

Григорій Венке — Підхорунжий УВК

Про будовання Пам'ятника на могилі с. в. п. Генерального Капеляяна УВК Архієпископа Іова на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку

В доповнення статті про посвячення пам'ятника поміщеної в «УК» ч. 1(35) на стор. 50-51 подаємо тут на зацікавлення ВШ. Читачів його знимку з зображенням на ньому великого тризуба та слідуючі відомості, які надіслав для редакції «УК» Отаман Паланки УВК на ЗСА-Схід ім. Св. Покрови Сотник УВК Богдан Дацківський.

Проект пам'ятника подав сам Митрополит Мстислав а переробленням того проекту займався Комітет для будови пам'ятника, членами якого були представники СВУР-у, Братства к. в. І УД та УВК а Організаційним ре-

ферентом його був Сотник УВК Б. Дацківський. Після того проекту пам'ятник виконала фірма «Ю. Безсонів» в Бавнд Бруку. Кошти для будови пам'ятника зібрав згаданий Комітет. Про результати збірки тих пожертв редакція «УК» отримала для інформації слідуючий «Фінансовий звіт з посвячення пам'ятника на могилі бл. п. Високопреосвященнішого Архієпископа Іова дня 13 вересня 1975 р.» (Звіт датований 10 жовтня, 1975).

ПРИХІД: З продажу квитків (103 по 7.50) 772.50 Крайова Управа Братства І УД УНА в ЗДА 75 дол., Українське Вільне Козацтво 116 дол., з продажу стяжок 109.30, дар пані Матки А. С. двадцять доларів. Разом 1092.80.

РОЗХІД: Обід (120 по дол. 4) 480, свічки на стіл 6.00, адміністраційні видатки 96.57 Разом 582.57.

Прихід: 1092.80, Розхід 582.57 Лишилось — 510.23.

Фін. Референт — Теодор Сушик. За згідність: Д. Фурманець — секр., Б. Дацківський — орг. реф.

Більшу частину пожертв організації передали прямо до диспозиції Консисторії, тому Комітет не має повного фінансового звіту! Богдан Дацківський».

Додатково орг. реф. Б. Дацківський повідомив, що «Суму дол. 510.23 касієр Комітету Побр. Сушик передав фірмі на покриття коштів».

Крім того, Сот. УВК Б. Дацківський, як Отаман Паланки УВК подав також виказ пожертв на будову пам'ятника від УВК, а саме: Генеральна Булава УВК 50 дол., Курінь 6 Ньюарк (Б. Л. Дацківські) 25 дол., Курінь ч. 9 Ютика (П. О. Ярмаки) 10 дол., Курінь ч. 15 Клифтон 10 дол., Е. Ковальський 5, П. Бурбан, Т. Лотоцький Ів. Стецкович по два дол., 11.00 Паланка Св. Покрови (т. Бабюк 10.00 дол. Разом дол. 116.00

За повиші інформації Редакція «УК» широдякує Поб. Б. Дацківському за його труд при пересильці повищих даних в кількох своїх листах.

ВІДИЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

ОСТАННЯ ПУТЬ ГЕНЕРАЛ - ПОРУЧНИКА ОЛЕКСАНДРА
ВИШНІВСЬКОГО

В неділю 12 жовтня 1975 року в Дітройті, Мічиген, ЗСА відійшов у вічний похід після довготривалої тяжкої недуги лицар ордену Залізного Хреста Генерал Дієвої Української Армії Олександр Вишнівський.

Покійний народився 12 серпня 1890 р. в с. Заливна Олександрівського повіту на Запоріжжі. Був Він одним з видатніших героїв - полководців учасників Визвольної боротьби України. В 1918 році був Командиром 1-го полку Синьої дивізії а потім Командиром 7-го полку Залізної дивізії. В боях за Українську волю й державу був тричі ранений.

На еміграції перебував спершу в Польщі, потім в Німеччині а останні роки життя в ЗСА, постійно мешкаючи в Дітройті. Покійний Генерал був дуже працьовитою людиною, упорядковував матеріали для історії війська УНР, займався підготовкою до друку

книжки «Третя Залізна дивізія», що вийшла накладом «Червоної Калини» в Нью Йорку 1971 р. і видав свою працю «Повстанський рух і отоманія», яка появилася друком 1973 р. в Дітройті і набрала широкого зацікавлення та викликала глибоке освідомлююче враження серед того українського суспільства, що прагне знати правду про епізоди з недавньої минулої боротьби.

Останні роки Покійний змагався вже не за життя, а за глибоко заслужений спокій. Саме з виразом **спокою** на Його змученому хворобою обличчі застав Покійного о. О. Биковець з Дружиною Генерала, прибувши в лікарню після Божественної Літургії в неділю 12 жовтня викликані старшою медсестрою. Він знайшов свій спокій о год. 10.30 ранку, коли приблизно тоді на Св. Літургії співали — «У Царстві Твоєм пом'яни нас Господи!».

Похоронні відправи відбулися 13 і 14 жовтня. На парастасі 14 жовтня в похоронному закладі Представник Ген. Булави УВК Полк. (Ген. Хор. УВК) Микола Янов репрезентував нашу традиційно - національну Козацьку організацію.

На другій панахиді були присутні представники комбатантських організацій з прапорами — Січових Стрільців і Дивізійники та старшини і вояки Армії УНРеспубліки і УПА, представники промадських організацій і делегації молодечих організацій СУМА, Пласт і ОДУМ з прапорами. Вступне слово про Багатиря сказав о. Протопр. О. Биковець, а про Його подвиги і службу Батьківщині, про хо-

робрість і ранення тричі в боях за волю Батьківщини говорив бойовий товариш Небіжчика — Генерал Михайло Крат. Кінцеве слово сказав Пресвященний Єпископ Петро.

В дні 15 жовтня на похоронах в церкві св. Андрія УАПЦ (Соборноправної) Побратим М. Янов також репрезентував УВК і як старший в ранзі покрив мужнє лице Покійного Генерала найвищою козацькою нагородою по смерті — «Червоною Китайкою», згідно з віками освяченою традицією. Бо ту посмертну пошану заслужив Покійний новітній Козак з Запоріжжя, що за свого бойового життя і трудів «переплив не один поріг Ненаситець». А в прощальному слові Полк. М. Янов, вшановуючи та прощаючи Покійного, висловив глибоке співчуття в імені Кошового Отамана УВК та всього Українського В. Козацтва. Вдові ж Покійного Вельмишановній Пані Катерині Вишнівській він, крім співчуття, вручив в конверті більшу суму доларів замість цвітів на свіжу могилу. Крім того, він подякував вдові від УВК за опіку, якою вона обдаровувала за все життя Генерала. Також він подякував о. Протопресвітерові Олександрові Биковцю за його духовну опіку над Генералом на протязі довгих років недуги Покійного.

Після похоронних відправ — Літургії й похорону в УАПЦеркві Св. Ап. Андрія домовину перевезено літаком на цвинтар до Бавнд Бруку, а в церковній залі в Дітройті відбулися поминки, під час яких промовляли: голова Метрополітального Відділу УККА Інж. Петріна, упівець Андріян Чер-

няк, сотник Армії УНР Лисенко, а з духовництва — Єпископ Петро та Архипресвітер о. Григорій Сіваченко — учасник Визвольної Боротьби і о. Ол. Биковець. При поминках зібрано на Українських воєнних інвалідів 68 доларів.

— X —

В Бавнд Бруку процесія рушила до могили. Дорогою прочитано Св. Євангеліє коло Хреста в пам'ять всіх українських воїнів; після літії і запечатання гробу посипалися на труну грудки землі і осінні квіти — айстри, замість сальв гарматних батарей на пошану Лицареві під спів «Вічная пам'ять»...

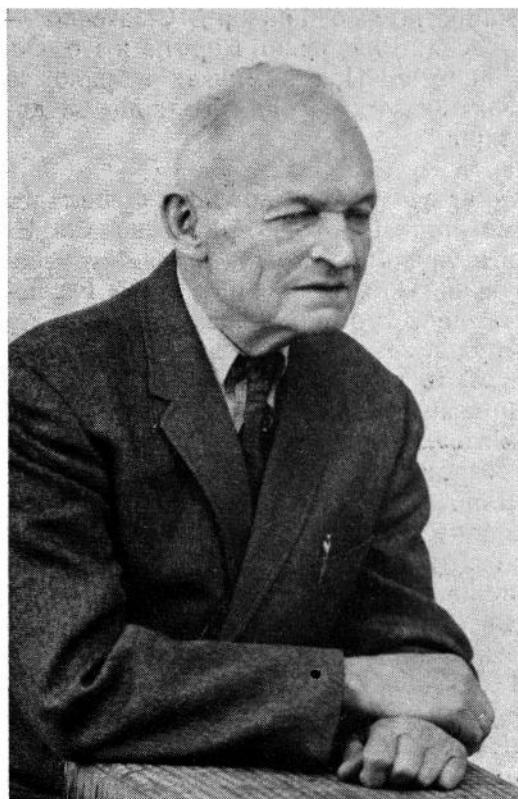
Прощальне слово Генерала Павла Шандрука в кожному слові дихало любов'ю до Побратима, теплотою довголітньої, боями скріпленої, дружби, пошаною до Його лицарськості і джентельменства щодо Дружини, якій від імені всіх побратимів і присутніх Генерал висловив щире співчуття.

Поминки приготував довголітній побратим і однодумець Покійного холднорський отаман Іван Лютий-Лютенко на своїй фермі. В промовах старшин і воєків, друзів Небіжчика і його пастиря підкреслено Його чесноти і заслуги перед Україною і УАПЦерквою. На згадку про нього зібрано 57 дол. на Бібліотеку Симона Петлюри. Пізнього вечера закінчилася поминальна трапеза, а на цвинтарі виросла ще одна могила героя, що спочив у почесному віці 85 років на вільній Американській землі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У ВІЧНИЙ ПОХІД ВІДИШОВ ПОЛК. ВУКОЛ ДІТЕЛЬ

Рік - за - роком щораз то більше відходить у Вічність визначних воєнків гетьманців, що із зброєю в руках боронили в 1917-20 рр. Україну від московської агресії. В останньому часі — 21-го січня 1976 р. — Волею Божою покликаний у Вічний Похід Полковник Вукол Дітель, що помер в нью-йорській лікарні ім. Колумба на 95-ому році життя. Поховано Покійного 24 січня на цвинтарі св. Андрія в Бавнд-Бруку Н. Джерсі.

Народився Вукол Дітель 8-го березня 1881 р. на Київщині. Середню освіту одержав в Києво-Печерській гімназії, а в 1907 р. вступив до Чугуєвської Військової Школи. Вийшовши в 1909 р. з цієї школи в ранзі підпоручника, розпочав військову службу в 75-му пішому Севастопольському полку з постоем у Гайсині, на Поділлі. В 1912 р. займав посаду полкового ад-

ютанта. В 1913 р. переведений до 168-го Миргородського полку в Києві.

З початком 1914 р. Його було призначено до служби зв'язку при Штабі Південно - Західного фронту, а в 1915 р. відряджено до Петроградської Военно - Автомобільної Школи. Після відбуття курсу моторизованих формацій вернувся назад до тогож Штабу Південно - Західного фронту. В 1916 р., вже в ранзі полковника, В. Дітеля призначено командиром 26-го Авто-Панцерного Відділу в районі Бучача, Галичина, а в наступному році — Начальником Третьої Тилової Авто - Панцерної Майстерні в місті Олександрівську (Запоріжжя). Ця майстерня мала статус окремої військової частини на правах дивізії. З початком революції 1917 р., не примирившись з воєнсько - солдатськими «комітетами», полк. Дітель від'їхав до Штабу Південно - Західного фронту, де пережив ще «весну» Керенського, а в грудні 1917 р. виїхав до Києва. Там вступив 18 грудня 1917 р. до Українського Вільного Козацтва та поставив себе до розпорядження Українського Уряду і був назначений помічником Інспектора Моторизованих Формацій Українського Війська. На інспектора цих формацій був покликаний кубанець ген. Ніколич.

За Української Гетьманської Держави в 1918 р. полк. Вукол Дітель був покликаний Міністерством Війни до організації кадрів моторизованих формацій. В кінці 1918 р. був відряджений до Кубанського Козацького Уряду з місією здобути бензину для українських військ. Місія не увінчалася успіхом тому, що Кубань в тому часі була окупована московською Добровольчою Армією, командування якої було ворожо наставлене до Гетьмана і дозволу на постачання бензину для української армії не дало.

Після повороту з Кубані на переломі 1918-19 рр. полк. В. Дітель про-

довжував службу в Воєнно - Техн. Управі при Референтурі Моторизації. В часі служби за Директорії в 1919 р. йому було доручено місію перевести заготівлю бензини в Бориславі (Галичина). Ця місія була більше успішна, чим місія на Кубань, і ціла валка цистерн з бензиною була спроваджена на тісний закуток українсько - галицької землі в районі Тернополя. В 1919 р. урядові інституції Директорії вже не мали свого сталого осідку, ситуація на фронті все гіршала, але і в той час Покійний, з доручення Військової Місії в Варшаві, намагався сформувати автомобільну і санітарну колони, хоч і як важко було вирвати від польських «союзників» потрібні машини. Все ж таки встиг сформувати в тому часі пів автоколони під командою пор. Б. і відтранспортувати до Кам'янця Подільського. У Військовій Місії Покійний перебував недовгий час, доки українські війська притиснуті більшовиками в кінці 1920 р. до Збруча, перейшли польський кордон і наступило інтернування цих військ поляками в таборах воєнно - полонених в Щипйорні, Вадовицях, Тухолі і т. д., а уряд та урядові установи переведено до Ченстохови, де вони перебували до польсько-більшовицького договору в Ризі 1921 р.

Під час еміграції в Польщі Покійний працював у Варшаві, а пізніше, до 1940 р., в електрівні гр. Потоцького під Варшавою. В 1941 р. працював книговодом в Холмській Духовній Консисторії.

В 1942 р. працював в Українському Червоному Хресті в Києві. Другу еміграцію (1944-45 рр.) перебував на Словаччині, в Братиславі. В 1945-50 рр. жив в таборах в Регенсбургу і в Новому Ульмі (Німеччина). В 1951 р. виїмігрував до ЗСА і поселився в Нью Йорку. В 1953-1965 рр. зорганізував Видавництво «Булава», а в 1956 р. був його головою. В 1968-71 рр. виконував обов'язки церковного старости при Катедрі св. Андрія на Джа-

майці, в Нью Йорку. В тому ж часі Полк. В. Дітель зробив винахід для автомашин, на який дістав патент від американських урядів. Винахід полягав у тому, що малий самохід діяв на гідравлічному принципі в той спосіб, що порушення передавав на всі чотири колеса, що м. ін. заступало і чинило зайвим півтора десятка трибів. Останні роки свого життя провів під дбайливим піклуванням своєї вірної Дружини Евфросини Дітель.

Таким був життєвий шлях полковника Вукола Дітеля. На цьому шляху було, однак, щось більше чим самі сухі дати і факти — була глибока віра в національний ідеал Самостійної Української Держави і невпинна, в найтрудніших навіть обставинах, боротьба за здійснення цього високого ідеалу. Ця віра була його життєвим компасом. Рідко трапляється поєднання таких прикмет характеру і духа, як це було у Покійного: високий ідеалізм, подивугідна працьовитість, скромність, толерантність, глибока релігійність і патріотизм, а в парі з цим визначні фахові знання, широкий світогляд, і повсякденна готовість служити словом і чином ідеї визволення України від більшовицького ярма.

В життєписі Покійного є одна подія, яка має свою спеціальну вимову і про неї слід тут згадати. Йдеться про це, що Покійний, так би мовити, «пережив» свою смерть і чудом — з ласки Божої — вернувся до життя. Було це осінню 1917 р., коли по українській землі грасували різні озвірілі більшовицькі банди. В руки одної з таких банд потрапив Покійний, коли вертався у свої рідні сторони на Київщині. Бандити, зорієнтувавшись, що стоїть перед ними старшина царської армії, рішили негайно розстріляти: поставили над Дніпровою кручею і розстріляли. Коли безвладне тіло Покійного покотилося вниз кручі, червоні бандити, не роздумуючи довго, погналися даліше шукати нових

жертв. Трапилося так, що тудож, де лежав Він непритомний, переходили люди з його околиць на Київщині. Вони пізнали його і закликали його брата - лікаря. Перевезений до лікарні, полк. В. Дітель повернув до здоров'я, щоб жити ще дальших майже шістдесят літ. Чиясь щира молитва врятувала йому життя.

Переживав Покійний ще й інші важкі хвилини в своєму житті, в які, як сам за життя говорив, «трудно повірити». Було це н. пр. тоді, коли генерал Муравйов (з яким полк. Дітель був добре знакомий, бо обидва служили в Штабі Армії Південно - Західного фронту) видав йому, як товаришеві по зброї, перепустку, завдяки якій полк. В. Дітелеві вдалося вирватися з большевицьких рук. До речі, таку саму перепустку ген. Муравйов дав і ген. Нікуличеві (кубанцеві), товаришеві по зброї полк. В. Дітеля.

Важка хвороба (параліч правої половини тіла) прикувала Покійного полк. Вукола Дітеля на цілий рік до шпитального ліжка. До здоров'я він вже більше ніколи не вернув і піти на вічний спочинок довелося йому — хоч на прихильній, але чужій землі, далеко від своєї улюбленої соняшної України та Золотоверхого Києва, свідка Княжої та Козацько - Гетьманської Слави. Проте, до останніх хвилин свого життя Покійний не переставав живо цікавитися всім, що торкається української справи, а свою головну увагу і турботу присвячував ростові і розвитку Гетьманського Руху, якого довголітнім і активним членом він був все своє життя. Був він від 1917 року членом Українського Вільного Козацтва і приписував велике значення поширенню серед українського загалу цієї шляхотної ідеї. За часів перебування в Німеччині Він організував в таборах «ДП» кілька станиць УВК.

Фізично, тілом, не стало між нами св. п. полк. Вукола Дітеля, але його сильний дух та патріотичні ідеї жи-

вуть в серцях його друзів і побратимів та будуть дороговказом в їх важкій боротьбі за майбутню могутність, славу і велич Української Держави, яка прийде, бо прийти мусить! Н. Й. 14. 11. 1976 р.

Ярослав Савка

ЛИСТ СПІВЧУТТЯ ВИСОКОПОВАЖАНІЙ ПАНІ ЄФРОЗИНІ ДІТЕЛЬ, від Т-ва Запорожців ім. Полк. Петра Болбочана в Америці

Січня 21, року Божого 1976-го Вельмишановна, Дорога Пані Полковникова!

Наше Т-во Запорожців з великим сумом прийняло вістку про смерть дорогого Побратима Полк. В. Ю. Дітеля.

Полк. В. Дітель був всесторонньо освіченим старшиною, обов'язковим і невтомним тружеником на нині Гетьмансько - Козацької Держави. Був лагідної вдачі, вдумливим, скромним та оглаженим, як правдивий старшина. Любив нашу Традицію, любив народне мистецтво, любив військо та все мріяв про ПОКОЗАЧЕННЯ УКРАЇНИ.

Сьогодні рідко знайти таку людину й треба признати, що ми понесли велику втрату. Скрізь, в усьому організаційному й товариському житті будуть виглядати Вукола Юстиновича, а Його вже нема й ніколи не прийде до нас.

Та Він не залишить нас самотними — буде жити з нами духово, а коли глянемо на книжку, видану «Булавою», чи приватно — все згадаємо вклад св. п. Полк. В. Дітеля — скрізь Покійник буде з нами, скрізь бачитимемо стежки, котрими залюбки ходив.

Правду кажуть — щаслива людина, що, відходячи, лишається між нами!

Скромно поховують Високопреподобні Отці нашого Побратима в чужій землі, далеко, далеко від Рідної України, не віддадуть Йому війських почесностей Козацькі Лави, але Побратими та їхні нащадки, в розсіянні суцї, заховують в своїм серці признання, любов і пошану для Покійного Полковника В. Ю. Дітеля.

Нехай же Покійний з Богом спочиває, нехай потойбіч світу стане по стороні праведних, нехай снить про обездолену Україну, для котрої жив і жертвенно працював аж до глибокого віку!

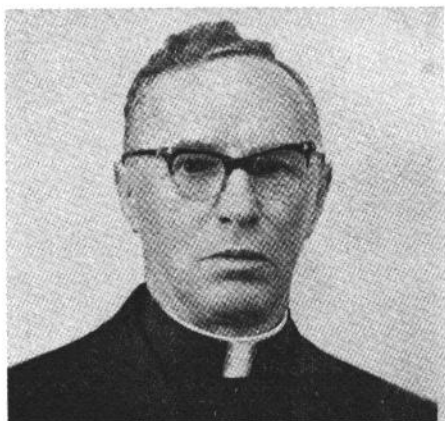
Вам же, Дорога Пані Полковникова, складаємо своє щире співчуття й

побажання здоров'я й сил, щоб пережити таке тяжке, тяжке горе. Нехай Господь Бог Милосердний хоронить Вас!

Від Т-ва Запорожців:

Майор Петро Содоль-Зілинський
Козак Данило Дзядів

ПАМ'ЯТІ КАПЕЛЯНА УВК О. ПРОТ. М. КОХАНСЬКОГО

Дня 8-го жовтня ц. р. рознеслась вістка про ненадійну смерть о. прот. Михайла Коханського. Тіло Покійного спочивало в Свято - Троїцькому Соборі УАПЦ в екзилі, в Брукліні, де в днях 9-го та 10-го відправлено панахиди за спокій душі Покійного. Правив о. настоятель Сергій Кіндзерявий - Пастухів у сослуженні, о. протопресвітера І. Ткачука.

Дня 11-го жовтня після Служби Божої, що її відправили оо. Сергій Кіндзерявий-Пастухів та о. протопресв. Іван Ткачук, тіло привезено до Церкви Пам'ятника в Бавнд-Бруці. В часі Служби Божої, в Брукліні почесну варту біля домовини тримав обласний отаман Українського Вільного Козацтва Б. Дацьківський із побратимами, а в церкві в Бавнд-Бруці долучився з своїм прапором от. Іван Стецькович з Кліфтону, бо Покійний о. прот. Коханський був секретарем УВК, станиці ч. 15 в Кліфтоні. Хоча була дощова злива, домовину Покійного супроводжали численні громадяни. Домо-

вину в церкві, при дверях зустрів митроф. прот. П. Фалько. Владика Митрополит Мстислав очікував уже в церкві на прибуття тіла Покійного та виголосив співчутливе слово. Відтак у супроводі 6-ти священників відправив панахиду по Покійному. Серед дощової зливи домовину доведено до місця спочинку. Надгробне моління відслужив о. С. Кіндзерявий, а гріб запечатав о. протопресв. І. Ткачук. Тризна по Покійному відбулася в залі Сестрицтва в Бавнд-Бруці. Промовив перший о. протопресв. Іван Ткачук, згадавши, як то він з благословення Покійного Владика Архiep. Паладія в 1966 р. спровадив з Польщі до Нью Йорку, о. прот. М. Коханського. Згадав про служіння св. п. М. Коханського в нашій церкві, тяжкий шлях, що перейшов у Польщі. О. мітрат Б. Желехівський згадав, як то він пізнав о. М. Коханського, і окрім інших гарних прикмет Покійного, згадав його велику любов до рідного слова — книжки. Обласний отаман Б. Дацьківський згадав Покійного як капеляна УВК, дуже працювиту, скромну людину. Ред. П. Ямняк прощав Покійного від громади Кліфтону, підкресливши його патріотизм, який він виявив, виконуючи функції капеляна в УВК. Від станиці ч. 15 УВК в Кліфтоні прощав Покійного, як свого секретаря о. І. Стецькович. Обласний отаман Б. Дацьківський зголосив дві учениці Покійного, Стефанію Грицьков'ян та Ольгу Бучковську, які хотіли віддати честь своєму учителеві. Дуже цікаво наświetлив життя Покійного Петро Стахів, співсельчанин Покійного.

Покійний уроджений села Бібрка, Ліського повіту. Уже в 1935 р. як український революціонер він організував українську молодь, очевидно, окупаційна людова Польща того йому не дарувала, переслідуючи і арештуючи його й засудивши на 10 літ тюрми. Просидів 6 з половиною років і в наслідок амністії вийшов на волю. Перебування у тюрмі підірвало його здоров'я, і він діставши ліки, ділився з іншими своїми співбраттями. Останнім промовцем був о. Кіндзерявий-Пастухів. Він звернув увагу, що Покійний о. Мих. Коханський був рідкістю між священниками, був повноцінною недволикою людиною. На закінчення тризни, на пропозицію обласного отамана Б. Дацьківського відспівано улюблені пісні Покійного, а саме «Видиш брате мій, товаришу мій», що її сольо, першу стрічку проспівав член УВК Яків Шелестун, а теж наступну його улюблену пісню «Боже Великий Єдиний». Всі промовці склали пані-матці та родині глибокі співчуття.

Як згадано, Покійний о. прот. М.

Коханський уродженець Лемківщини, скінчив народну школу, дяківську школу в Глухові, в 1939 р. одружився з Анною Федорко. В рр. 1940-42 учителював, 1942-44, був диригентом церкви, в 1947-53 його інтерновано. В 1962 р. він кінчає в Варшаві семінарію, в цьому ж році стає дияконом, а в священники рукоположив його Вроцлавський Владика Василій Дорошевич. Опісля його вислано на «земі одзискане», де був парохом у селі Тшебетів, повіт Щецін. У грудні 1966 р. прибув до Нью Йорку, допомагав при Свято-Троїцькій церкві, був три роки настоятелем церкви Пресвятої Тройці в Кліфтоні, по приїзді — парохом у Ютиці, а в останніх часах в Юніон-Дейлі.

Так закінчив свій тяжкий життєвий шлях. На жаль, цього священника-патріота, за життя не доцінювали й не розуміли його палкої вдачі і його патріотизму. Горів патріотизмом до українського народу, уболівав його долею і з того приводу страждав.

Петро Ямняк

СОТНИК УВК КОРНИЛО РЕДКЕВИЧ

Дня 8 липня 1970 року в Монреалі Канада, відійшов у Вічний Похід на 71-му році життя Побратим Сотник Куреня УВК ч. 11 ім. Великого Князя Ярослава Мудрого в Канаді, Корнило Редкевич. Він був учасник Визвольної Боротьби України за її Волю й Дер-

жаву, четар УСС, старшина УГА, основоположник і голова 1-шої Станиці Союзу б. Українських вояків в Канаді, голова Т-ва «Запорозька Січ» в Монреалі та книговод Української Православної Церкви Св. Софії в тім місті.

За свою службу Україні був нагороджений всіма військовими відзначеннями, а останньо - і Хрестом Українського Козацтва з мечами та золотою й срібною лавровими гілочками та золотими зірками на юрденській стріжці за поранення в боях проти ворога.

Це був взірцевий член УВК, який своїми порадами досвідченого організатора часто допомагав тодішній нашій Генеральній Управі.

В шосту річницю Його невідбавної смерті складаємо щире співчуття Вишочодостойній Вдові по нашому Поб-

ратимові Пані Катерині Редкевич та
всім Його вірним Дружам і Приятелям.

Най буде по Ньому
вічна і славна пам'ять!

ВІДІЙШЛА у ВІЧНІСТЬ.

Бл. п. паніматка Зіновія та о. митрат Теодосій Дятелович

Після довготривалої недуги, на 79-му році життя відійшла у Вічність дружина отця протоєрея-митрата Теодосія Дятеловича, паніматка Зіновія Адмін. Значкова Українського Вільного Козацтва.

Як і більшість з тих, що силою обставин змушені були залишити Рідний Край, Панна Зіновія Бойко — по батьковому прізвищу, зазнала багато тяжких переживань, що навіть торкалися межі смерті.

Зіновія Бойко, родом з Києва, з початку 1918 року працювала діловодом у Міністерстві Військових Справ при Центральній Раді. Також, продовжувала працювати на цій роботі за Гетьманщини і при Директорії.

Вже на еміграції, в Польщі, одружилися з поручником Теодосієм Дятеловичем. Під час Другої Світової Війни, Подружжя Дятеловичів виїхало до Німеччини. Там, старшина Української Армії Дятелович прийшов до переконання, що йому — си-

нові священика необхідно прийняти духовний сан, що й було в скорому часі виконано.

У 1953 році, отець Теодосій з паніматкою Зіновією виїжджають до Сполучених Штатів Америки.

У Денвері, Колорадо, працюючи на фізичній роботі, отець Теодосій не забував про свій духовний обов'язок. З невеликим числом вірних православних, у 1956 році зорганізовує парафію, якою опікується і до цього часу, будучи її настоятелем. А паніматка Зіновія, була завжди активною помічницею отцеві, об'єднавши парафіянок у сестрицтво парафії. Вона, працювала у провіді цієї Побожної організації аж до захворювання.

Паніматка Зіновія, працюючи на ливі церковного життя, ніколи не забувала про Рідну Україну і про традицію Славного Українського Козацтва. Тому, вважала необхідним бути членом УВК; належала до Курія ч. 16 Ім. Генерала Михайла Омеля-

новича-Павленка, в Денвері.

Зіновія Діятелович нагороджена хрестом ім. Симона Петлюри і хрестом Українського Козацтва.

Померла 2-го березня 1976 року. Похоронено 6-го березня на цвинтарі, в Баунд Бруку.

Паніматка Зіновія залишила в тяжкому смутку о. Митрата Теодосія і двох доньок з їхніми родинami.

Вічна Память і Царство Небесне Дорогому Членові Вільного Козацтва. Паніматці Зіновії Діятелович.

Пантелеймон Клименко.

ЗНАЧКОВИЙ УВК СПИРИДОН КРАВЧЕНКО

Далеко від рідної України, у Торонті, дня 23 грудня 1975 року, по довгій недужі, відійшов у вічність Побратим поручник УНР і значковий УВК св. п. Спиридон Кравченко. Енергійний і невтомний член також і інших громадських організацій Метрополітального Торонта.

Народився на Уманщині 1896 року. Вже в перших роках нашої національної революції і на руїнах царської Росії, бачимо нашого юного і ідейного Спиридона з крісом в руках, який враз з іншими став на захист молоді Держави перед ордами нахабної Москви.

Учасник Першого Зимового Походу. Важкі і безперестанні бої сильно підірвали здоров'я очайдушного воїна Спиридона, а коли встоятись вже не було сили, 21 листопада 1920 року враз зі своєю дивізією переходить річку Збруч і попадає до табору інтернованих Щейорно а потім вже на постійно місто Каліш. Там проживає аж до Другої Світової Війни. Німецький відворот змушує Спиридона покинути Каліш, переїхати до Німеччини і о-

сісти у Карльсруге. Тут одружується з Маргаритою Барановською, переїздить до Бельгії до своєї родини і з питомою йому енергією включається в працю СУВ та бере участь у житті церковному.

Вкінці переїздить до Канади до Торонта. Тут вже з сильно підірваним здоров'ям стає членом СБУВ, 5-ої Станиці. Крім цього стає членом УВК, Куреня УВК ч. 11 в Торонті. Так серед невтомної і корисної громадської праці, нещадна недуга на цілих три роки прикувала Спиридона до ліжка.

Св. п. Спиридон Кравченко був лицарем Орденом Залізного Хреста, Орденом Симона Петлюри та Воєнного Хреста.

Чин похорону відбувся при масовій участі торонтської громади і друзів під проводом Митрополита Михаїла і трьох священиків. Похорон відбувся 27 грудня 1975 р. в Торонті на цвинтарі «Прспект».

Надмогильне прощальне слово вголосив Побратим сотник Б. Оранський, Голова Генеральної Управи СБУВ, а від Станиці прощав Комендант 5-ої Станиці І. Радкевич. Від УВК вплинуло на руки Родини листом з висловом глибоко співчуття з приводу втрати Дорогого Мужа, Батька і Дідуся. Тлінні останки св. п. Покійного Спиридона спочивають на кладовищі Прспект в Торонті. Св. п. Покійний Спиридон з а л и ш и в дружину Маргариту, дочку Христину з дітьми і внуками та доню Олю з чоловіком Ярославом та синами Володимиром і Михайлом.

Усім, що в часі важкого, невимовного горювання поспішили з вислова-

ми співчуття, розради та дружньої вируки, опечалені Дружина і Родина св. п. Спиридона, складають цим щиро-сердечну подяку. Зокрема духовенству за торжественні похоронні відправи.

Бойові прапори Друзів Твоїх, Дорогий і незабутній Спиридоне, гордо шумітимуть на фронті продовження важкої боротьби — аж гомін волі довгожданної радісно пронесеться над

Золоверхим і нездійснена мрія життя Твого, ідеал наш найвищий — Вільна Самостійна Соборна Українська Держава, дійсністю стане!

Тож тепер спи собі, спокійно спи і про воскресну волю Дорогої Батьківщини мрії ясні сни.

Осип Семотюк,

**Пполк. УВК, Отаман Куреня УВК ч. 11
в Торонті**

ЧОТОВИЙ 5-ГО КУРІНЯ УВК ІМ. ГЕТЬМАНА ПИЛИПА ОРЛИКА, ЄВГРАФ КОБРИНОВИЧ

Чотовий УВК Е. Кобринович народився 23 грудня 1892 року в селі Волошки, Ровенського повіту, Волинська область. В 1913 був призваний на військову службу в ряди царської армії, а в 1914 році на фронті, під Львовом був ранений і контужений, через що військова комісія признала його інвалідом і був зовсім увільнений від служби. Довго після ранення та контузії хворів, коли прийшов до нормального стану, то задумав залишити рідний край і податися на еміграцію до Богом береженої Канади, куди прибув в 1926 році.

Працював на фармах в Капускавін, Онтаріо, заощадив грошенят і купив собі фарму, куди в 1928 році спровадив свою родину, яка йому помагала на фармі в Ст. Вольбург, Саскачеван.

В 1931 р. Євграф овдовів, осталися сиротами чотири сини і донька. В 1953 році він одружився вдруге і переїздить до Келовна, де і жив до пенсії. В 1957 році він переїхав до Волей на Суррей, Б. К. Тут записався в члени православної громади й як віруюча людина, часто ходив до церкви, співав у хорі, а іноді виконував функції дяка.

В 1968 році вступив в ряди Українського Вільного Козацтва 5-ї Станиці (Куреня) імени Гетьмана Пилипа Орлика, якою керував бувший отаман полковник Т. Грінченко.

За організаційну працю, як активного члена, за національні заслуги, Кобриновича було нагороджено хре-

стом УК без мечів.

При кінці свого життя, Кобриновича, як неможного, сини улаштували в Ветеранському шпиталі у Ванкувері, де він захворів і 30 травня 1975 року упокоївся.

2 червня була відслужена Панахида по покійному, яку служив капелян УВК о. прот. П. Бублик. Під час Панахиди біля домовини стояли з прапорами: адм. значковий УВК В. Ткачук, чотові УВК: Пушка і Керницький. На другий день, 3-го червня тіло небіжчика було з похоронного закладу перевезено до церкви, де була відслужена заупокійна Служба Божа, яку служили капелян УВК Канада-Захід о. прот. П. Блажук і капелян о. прот. П. Бублик.

Після Служби Божої, тіло покійного побратима Кобриновича було одвезено на кладовище Волей В'ю, де і похоронено. Надгробну змістовну промову про пройдений тернистий шлях небіжчика Кобриновича, сказав о. прот. П. Блажук, а на закінчення коротенько промовляв б. отаман 5-го Куреня полк. УВК Т. Грінченко: «хоч ти дорогий побратиме і залишив ряди 5-го Куреня УВК, і відійшов від нас на вічний відпочинок, то хай канадська земля буде тобі легенькою як пух, а душу твою хай Всевишній оселить там, де всі праведні спочивають, а ми тебе, дорогий побратиме, не забудем, а будемо споминати тебе не злим тихим козацьким словом.

Т. Грінченко

ЦІКАВІ КНИГИ

Habsburgs and Zaporozhian Cossacks. The diary of Erich Lassota von Steblau 1594.

Видання Українського Історичного Товариства 1975 р. Стор. 144. Під редакцією проф. Любомира Винара. Переклад «Щоденника Лясоти» з примітками проф. Ореста Субтельного.

У першій частині праці д-р Л. Винар на світлі постанов української козащини і аналізує ролі козаків у міжнародній політиці другої пол. 16 стол. Зокрема зупиняється на їхніх взаєминах з Рудольфом II-им, а також подає докладний опис манускрипту і різних видань «Щоденника Лясоти» і його біографію.

Друга частина перекладу «Щоденника Лясоти» з примітками д-ра О. Субтельного. Це перше англомовне видання «Щоденника Лясоти» яке є одним із найважливіших джерел до історії ранньої української козащини, а теж до участі козаків у міжнародній протитурецькій коаліції 1590-их років.

Третя частина видання складається із перекладів найважливіших джерел до історії козащини серед яких знаходимо реляцію Гамберіні про козаків із 1586 року, уступ про козаків із Хроніки М. Бельського, листи Папи Климента VII і Рудольфа II у зв'язку із австрійською і ватиканською козацькою політикою.

Словник термінів, вибрана бібліографія і показник імен закінчує це надзвичайно важливе видання. Книжка коштує 9 дол.

Ukrainian Academic Press
P.O. Box 263
Littleton, Colo., 80120

The Cossacks. Philip Longworth. Sphere Books Limited. London. Стор. 410 та 10 ілюстрацій і 6 мап. Автор подає добре опрацьований огляд загальної історії всього козацтва від Українських степів аж до Зеленого Клину, від його початків аж до заникну в новітній добі. Показує як Москва потрапила використати козацькі рухи для своєї імперіалістичної загарбницької політики.

Автор володіє московською мовою і мабуть тому подає багато українських назв в московських висловах, як наприклад: «Сеч», «Серко», «Железняк». Або — як «Головатий» і «Чепега» складали чоболитню цариці Катерині то промовляли до неї «чудною, але «приємною провінціальною висловністю»...

Змагання за самостійність та волю України Богдана Хмельницького представлено за-

довільно, окремим уступом. Критику на Гетьмана Івана Мазепу подано на московський лад та доволі коротко.

Замітки до тексту та бібліографію подано вичерпуючо. Є багато і то рідкісних ілюстрацій історичного характеру та кілька історичних мап.

ЕВК

А. Белопольський «СССР на фоне прошлого России». Вашингтон 1973.

Стор. 464. Ця праця відрізняється від дореволюційних курсів про Росію тим, що вона базується головним чином на джерелах опублікованих в англійській мові. Автор подає в скороченому змісті не лише історичні події та характеристику історичних осіб, але представляє їх в новій інтерпретації та в світлі того укладу, що постав після революції.

... Народи Росії гнобять різносерстна ріжнонаціональна орда яка складається з грабівничих елементів, підібраних зпоміж всіх народів і племен, не виключаючи і Українців.

Для боротьби з нею необхідне порозуміння і координація визвольних змагань всіх поневолених народів, інакше большевицька орда або її наступниця, яка автоматично повстане по її упадку знову поневолить народи Росії поодиночі, наклеї їхні провідні елементи не об'єднують своїх зусиль і не узгодять своєї тактики.

Книжка звернена до всіх поневолених Москвою народів і тому випущена в московській мові...

Ціна 9.50 дол. Замовляти на адресу:

Mr. A. Bielopole
P. O. Box 19263
Washington, D. C. 20036 USA

Бібліографічний покажчик української преси поза межами України

річник VII — IX за 1972-74 рр. Видання Українського Музею-Архіву в Клівеленді, Огайо ЗСА. 1975 року. Стор. 84. Містить 477 назв вашої преси в 16 країнах вільного світу з бібліографічними даними та адресами. Крім того подано 15 назв преси що почала виходити в 1975 році.

Це цінне видання вийшло дуже малим накладом. Ціна 3.00 доларя

Адреса:

UKRAINIAN MUSEUM
3425 Broadview Rd.
Cleveland, Ohio 44109 USA

Редакція «У.К.» отримала такий лист:

«Дорогий Побратиме Редакторе! Покійний Генерал О. Вишнівський був прислав мені книжку «Повстанський Рух і Отаманія» і просив написати йому якої я думки про ту книгу. На те я відповів Генералові так як подаю лижче. Але на мій лист я відповіди не отримав, бо св. п. Генерал помер. Тому прошу помістити мою відповідь у Вашому журналі. Остаюсь з привітом М. Ральченко».

Лист Побр. М. Ральченка до св. п. Генерала О. Вишнівського

«Дорогий пане Генерале! Пробачте мені, що посмію признати Вам одному, з усіх праць виданих нашими військоовиками, визвольних змагань як працю першу а може й останню, яка висвітлює об'єктивно, шляхи самопоборення та розпорощення сил. Тікаючи від спільно державницьких ідей, нашого знаменника Самостійності України, що так виразно був викресталізований в народі традиціями минулих віків нашого козацтва, з яким ми розійшлись. А нас застерігав Т. Шевченко.

«Подайте ж руку козакові

І серце чистее подай!

І знову іменем Христовим

Возобновім наш тихий рай.»

Але наші шляхи були розлучені, за Вашим висловом «отаманією». Кожний по своєму будував злочинну республіку на свій зразок, не знаючи того що республіка єсть інтернаціональний твір розпорощення та безвідповідальності перед народом. Це бачимо сьогодні на власні очі.

Бо держава це панцер охорони сімейно-скупчинного життя нації, яку республіка побо-

рює сьогодні. А нашим отаманам, ця глибока криниця холодної води, що охолоджує патріотичні полони самозахоплення, неіснувала в той час! А вона була на Україні!

Вітаю Вас за ту правду, що висвітлена, а вона може комусь не подобатись. То не звертайте уваги на прояв, бо правда завжди колюча. Але шкода що мало. Ви увіковічили Ваше тернисте життя в чужині. Ваш Ральченко».

П о в і д о м л е н н я

Цим повідомляємо що редакція «УК» отримала вже вдруге щедрий дар від ВДостойної Пані Катерини Вишнівської Вдови по Генералові двадцять примірників Його праці «Повстанський Рух і Отаманія», за що ВДостойній Пані щиро дякуємо.

Книжку можна набути в Адміністрації «УК» за передплату ТРИ дол двадцять центів з пересилкою.

Редакція і Адміністрація «УК»

Поможіть нам допомогти

До нас звернулися українці студенти Духовної Семінарії з Ісбруку з проханням подарувати для них українську літературу. Ці завітні священики в більшості походять з Югославії і не мають спроможности купувати.

Просимо Вас дорогі Побратими передплатити для наших семінаристів комплект або передплатити декілька чисел «Українського Козацтва». Підтримати їх буде нашою національною честю.

Адміністрація «УК»

УВАГА!

Для майбутніх потреб на рідних Українських Землях, коли їх буде звільнено від окупанта, наша Адміністрація зберігає комплекти "Українського Козацтва" від початку видавання журналу. Примістити цей запас в такому місці, щоб забезпечити від усяких непередбачених в цю епоху подій і випадків, нема можливости. Тому рішено розпродати ці комплекти за знижену ціну з заповітним проханням до покупців: зберігти цю цінність для майбутнього. Так весь запас буде приміщено в різних місцях Вільного світу і тоді помимо всяких непередбачених катастроф всі комплекти не зможуть пропасти.

Ціна комплекту з пересилкою 30 доларів. Крім того, передплатникам заповітних комплектів будемо висилати безкоштовно слідуочі числа "УК" аж доки журнал буде видаватись, щоб вони могли ті комплекти доповнювати.

ЗАКЛИКАЄМО: ГОЛОСІТЬСЯ НА МЕЦЕНАТИВ ЦІЄІ ВАЖЛИВОЇ ІДЕЙНОЇ СПРАВИ і присилайте передплату 30 доларів одноразово або вигідними для Вас ратами. ПОСЛУЖІТЬ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО КОЗАЦЬКІЙ ІДЕЇ !

Адміністрація "Українського Козацтва"

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ХРЕСТ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (Прилога до Статуту УВК розділ XX)

Положення (Статут) про Хрест Українського Козацтва складено з ініціативи і на наказ Командира Української Дієвої Армії Генерал-Полковника Михайла Омеляновича-Павленка і оголошено в наказі УВК ч. 5 з дня 3-го жовтня 1945 р. а поновно опрацьовано й зредаговано та затверджено наказом УВК дня 2-го лютого 1970 року

Щоб відзначити громадян і борців за волю України та зберегти в пам'яті нащадків згадку про славетну боротьбу Українського Вільного Козацтва в часі від березня місяця 1917 року, встановлюється для цього відзнаку «Хрест Українського Козацтва»

РОЗДІЛ I.

Хрест Українського Козацтва з межами надається: а) особам, що брали активну участь у Визвольних Змаганнях за волю України (1917-1921 рр); б) особам, що приймали участь в бойових акціях проти ворогів України пізнішого періоду; в) забитим в боях, або померлим від ран та хвороб, набутих під час боротьби проти ворогів України.

РОЗДІЛ II.

Хрест Українського Козацтва без мечів надається: за визначну працю на користь Української нації в галузі: а) політичній (державній), б) суспільно-організаційній (громадській), в) науковій, г) технічній, ґ) мистецькій, д) літературній.

РОЗДІЛ III.

Лаврова гілка та зірка до стьожки хреста.

а) Нагородженим особам, які брали участь в бойових акціях проти ворогів України, до Хреста додаються мечі і золота лаврова гілка на стьожці Хреста.

б) Нагородженим особам, які були поранені в боротьбі за волю України,

додається на стьожці Хреста (нижче гілки) золоту зірку за кожне поранення чи контузію.

в) Нагородженим особам, які були ув'язнені або заслані з політичних мотивів, додається срібна лаврова гілка на стьожці Хреста.

РОЗДІЛ IV.

Головна Нагородна Рада Хреста.

Головна Нагородна Рада Хреста У.К. призначається Кошовим Отаманом УВК з достойних осіб вже нагороджених Хрестом Українського Козацтва в складі: Голови, Заступника Голови, Секретаря, Скарбника та двох членів. В разі потреби функції Заступника, Секретаря або Скарбника можна поєднувати.

Головна Нагородна Рада діє на підставі цього Положення про Хрест Українського Козацтва.

В країнах більшого поселення членів УВК, можуть бути утворені Місцеві Нагородні Ради Хреста Українського Козацтва які підпорядковуються Головній Нагородній Раді.

Грамоти на Хрест Українського Козацтва видаються за підписами Голови й Секретаря Нагородної Ради.

РОЗДІЛ V.

Порядок нагородження.

Представити до нагороди може українська організація, установа, або відповідальна і заслужена особа. Представлення вноситься до Місцевої Нагородної Ради, яка свої висновки передає до Головної Нагородної Ради. Головна Нагородна Рада дає остаточний висновок про те чи дана особа достойна нагороди чи ні.

В часі найближчих Українських Національних Свят, або інших урочистих зібрань, Хрест і Грамота передаються нагородженому прилюдно і урочисто, заслуженою, старшого віку особою, чи старшим рангою побратимом-воєнком, головою місцевої української ор-

ганізації, чи інституції, або Паланковим чи Курінним Отаманом.

Хрест Українського Козацтва Є СПАДКОВОЮ ВІДЗНАКОЮ, що передається з роду в рід для збереження в пам'яті нащадків спогаду про їх предків учасників боротьби Українського Вільного Козацтва за волю України в час від березня місяця 1917 р.

По смерті нагородженої особи, першим спадкоємцем є дружина нагородженої особи (вдова чи вдівець), а далі старша дитина і так далі по прямій лінії роду, а коли той рід вимре, то по лінії найближчого споріднення.

Спадкоємець мав би право носити на своїх грудях Хрест Українського Козацтва тільки в день свят Різдва, Великодня, Богоявлення, Покрови Божої Матері та в день народження нагородженого померлого предка.

Право спадковості зазначається на звороті грамоти за підписом Голови і Секретаря Нагородної Ради і відтиском печатки, або спеціальним актом. Написи на звороті Грамоти робляться по ініціативі Нагородної Ради, або на прохання заінтересованої особи.

РОЗДІЛ VI.

Свято Хреста Українського Козацтва.

Свято Хреста Українського Козацтва встановлюється щорічно 14-го жовтня н. ст. в день Козацької Покрови Божої Матері.

РОЗДІЛ VII.

Опис Хреста Українського Козацтва. Хрест Українського Козацтва золо-

чений, чотирираменний, проміром в 36 мм. Рамена Хреста покриті емаллю блакитного кольору. В середині Хреста на червоному (малиновому) полі — державний герб України — золотий тризуб з хрестом. Зворотня сторона покрита такою ж емаллю, а по середині, в малиновоу полі — букви «У. К.». Хрест завішений на стьожці ширини Хреста, червоної барви зі смужками з обидвох боків разом 6 мм. Кожна смужка складається з двох блакитних і поміж ними одної жовтої смужечки. Ширина кожної смужечки 2 мм.

РОЗДІЛ VIII.

Правило ношення відзнаки.

Хрест Українського Козацтва носить на лівому боці грудей з нагоди всіх Українських національних свят та урочистостей.

РОЗДІЛ IX.

Позбавлення права на відзнаку «Хрест Українського Козацтва».

Уневажнюється нагородження Хрестом Українського Козацтва за:

а) співпрацю з ворожими Україні силами; б) кримінальні злочини; в) поведінку, яка є ганебною або розкладовою для Української спільноти.

Уневажнення може бути переведене Гоноровим Судом УВК. Остаточний висновок оправдуючого, чи засуджуючого характеру переводиться Гоноровою Радою УВК, яка теж розглядає постанови Гонорового Суду.

У В А Г А !

У В А Г А !

ВЕЛЬМИШАНОВІ ЧИТАЧІ «УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА»

Повідомляємо, що це число нашого журналу появляється дуже спізнено тому, що друкарня, хоч і прихильна до нашого видавництва, не мала сталого працюючого лінотипіста. Просимо вибачити!

ХТО ПОМАГАЄ ВИДАВАТИ НАШ КВАРТАЛЬНИК (Крім точних передплатників і кольпортерів)

ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД від 1 жовтня 1975 до 29 лютого 1976

КОРОЛІВСЬКІ ДАРИ збільшили: Почесний Козак **Василь Ємець**, приславши 100 доларів. (Тепер його дар є в сумі 625 дол.) та Посестра **Марія Юзефович**, склавши в першу річницю смерті свого чоловіка бл. п. **Миколи Юзефовича** 50 доларів. (Тепер її дар виносить суму 450 дол.).

НОВИЙ КОРОЛІВСЬКИЙ ДАР склав **Каленик Лисюк**, приславши 50 дол. (Тепер його дар є 405 дол.).

НОВІ КНЯЖІ ДАРИ зложили **Курінь УВК ч. 15 ім. Гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного**. (Отаман Іван Стецькович, Писар Куреня Іван Рудакевич), приславши збірку на нев'янучий вінок на свіжу могилу бл. п. о. **Капелян Михайла Коханського**. Це пожертви склали: по 10 дол. о. Митрат Т. Форостій, і Управа Куреня: по 5 дол. - А. Бабич, о. Вареник, О. Головацький, І. Рудакевич, П. Смородський, І. Стецькович. Разом 50 дол. Крім того, провід Куреня організував **коляду**, яка дала 70 доларів. Таким чином Курінь прислав 120 доларів. (Загальна сума з попередніми пожертвами цього Куреня виносить 199.15 дол.). **Курінь УВК ч. 17 ім. Генерала Тараса Чупринки** (Отаман Микола Висоцький) прислав 10 дол. (Загальна сума пожертв 104.92 дол.). **Курені УВК ч. 26 Юнацький ім. о. Агапія Гончаренка та ч. 29 ім. Лицарів Базару** спільно зложили з нагоди свята Покрови 50 дол. (Загальна сума їхніх дарів 100 дол.). Побратим **Йоахим Вишневецький** прислав 25.50 доларів. (Повна сума його дару 100 дол.). Побратим **Іван Карабін**, Отаман Куреня УВК ч. 24 ім. св. Княгині Ольги, прислав 34.25 дол. (Повна сума його дарів 100 дол.).

Свої **КНЯЖІ ДАРИ** збільшили слідувачі ВШановні Побратими, приславши додаткові суми в доларах, які тут

подамо, а в дужках зазначимо повну суму їхніх дарів: **Рудольф Федорович** 25 (381), **Мирон Лепак** 55 (353), **Марія і Константин Клепачівські** 30 (244) і **Осип Семотюк** 15 (120.95).

На «Коляду» для «УК» прислали в доларах: В. Попадюк 15, П. Бабяк 5, Нат. Курилюк 5, П. Казанівський 10, о. Г. Сівак - Сіваченко 9, Гр. Вовк 3, П. Слобідський 10, П. Петренко 4.04, Г. Андреадіс 10, д-р Р. Дразньовський 14, М. Козленко 2, Ст. Легенський 10, Г. Вакуловська 4, Г. Турко 15. Разом дол. 116.04.

З нагоди **СВЯТА ПОКРОВИ і ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ Куреня УВК ч. 19 ім. Гетьмана Павла Скоропадського**, Першого Військового Отамана УВК, пожертви склали: Отаман Станиці Кубанських Козаків (Козакії) ім. о. А. Калабухи Побратим А. Сосновий 23, Голова Парафіяльної Управи Св. Троїцької УАПЦеркви а при тому і з нагоди свого дня народження А. Деменко 20, о. М. Литваківський 5, і Курінь ч. 19 з прибутків при посвяченні прапору 50 доларів. Разом 98 доларів.

Замість квітів на свіжу могилу св. п. Полк. Вукола Дітеля прислали: Микола Осіда 5, Микола Янов 10, Ольга Туник 10, родина Р. Федоровичів 20, а також «В пам'ять свого Сусіда Дорогого і незабутнього Воїна за Україну Полковника Вукола Дітеля — Вічна Йому пам'ять, а Дружині найсердечніше співчуття заслали Анастасія і Дмитро Білаші 10». Разом 55 доларів.

На нев'янучий вінок бл. п. Корнила Редкевича прислала Його Дружина Катерина Редкевич 26 доларів.

На нев'янучий вінок на свіжу могилу бл. п. Спиридона Кравченка прислала Його Дружина Маргарита Кравченко 20 доларів.

З нагоди дня уродин Кошового О-

тамана УВК зложили на пресовий фонд: Василь Палагнюк 15 і Клим Червченко 5. Разом 20 доларів.

Вельмишановна Пані Тетяна Княгиницька-Душенко подарувала п'ять примірників збірника своєї поезії «Окрушини», які продано на суму 12 дол.

Окремі почесні дари в чужих валютах: Князь Олелько Довгорукий прислав 100 еспанських пезетів, Пані Е. Удовиченко 100 французьких франків і Полк. Ген Штабу В. Солоннар 20 фр. франків.

Разом по списках зі спеціальними означеннями поступило дол. 941.39.

Інші дари в доларах в хронологічному порядку поступлень: С. Колодій 4, д-р П. Сениця 6, д-р М. Гнатчук 5, М. Козленко 7, А. Й. Білоус 4, В. Трембіцький 10, Б. Дацківський 10, д-р М. Зарицький 8, В. Мошинський 8, К. Червченко 6, інж. В. Флюнт 1.50, о. Ів. Кротець 5, М. Величко 2, В. Шостак 20, А. Скрилов 7, Ю. Тамарський 3, П. Фещенко - Чопівський 15, В. Поливкан 3, д-р М. Головатий 3, Д. Дорош 5, К. Медвідь 2.77, В. Рудницький 15.34, А. Новицький 5, Д. Гандзюк 4, К. Мандзенко 4, І. Цвікілевич 8, Т. Цимбал 6, інж. Ів. Даниленко 2, Л. Данчук 2, П. Смородський 16, о. М.

Федорович 4, П. Клименко 20, о. Й. Скульський 10, о. Т. Діателович 4, о. Ігум. М. Кучмяк 1, К. Вишнівська 6, д-р А. Литваківський 10, О. Врублівський 4, М. Суптеля 1, І. Теплий 1.98, З. Різників 4.45, А. Вознюк 5, Ів. Горощко 4, о. А. Іллінський 2, В. Лазаркевич 4, Т. Бондар 4, Я. Войнаровський 4, З. Лазуренко 9, С. Котляревський 6.21, Ан. Ярмо 4, Д. Левчук 4, Ю. Гавалешка 4, М. Телюк 10, Д. Стопкей 6, Гр. Липко 12.58, Г. Гнилозуб 1, Я. Різник 3.09, Л. Зозуля 1.23, О. Семотюк 10, М. Боярський 4, д-р Г. Лозинський 4, П. Петренко 2.04, Г. Репа 3, Ю. Шмалій 4, В. Кузьменко 3, мгр В. Савицький 5, М. Котульський 3, Ів. Семенюк 9, С. Німець 5, інж. Р. Степаняк 10, о. Ю. Гулей 4, С. Соляник 2, Д. Качало 1, К. Трохименко 4, мгр Я. Савка 5, В. Вознюк 1, М. Скоморох 4, Іл. Процьк 4, П. Грін 19.26, Н. Ткачинський 4.

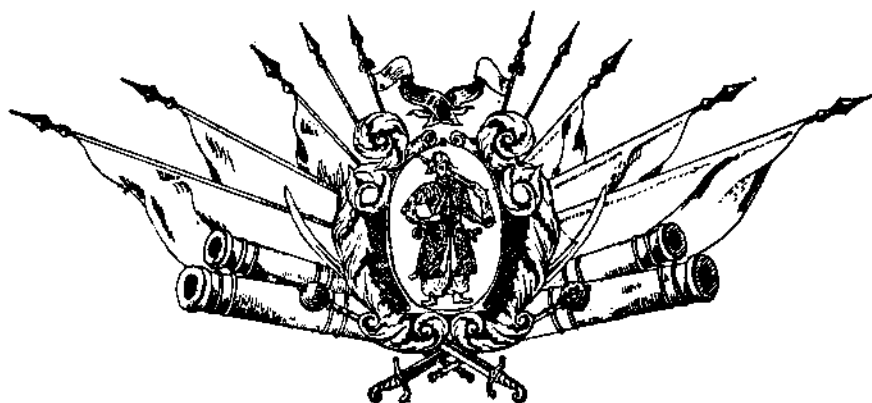
Разом по цьому списку дол. 458.45

А всіх дарів на Пресовий Фонд за відчитний період п'яти місяців поступило 1.399.84 долари.

Всім ВШановним Жертводавцям щиросердечне побратимське СПАСИБІ
Редакція і Адміністрація «УК»

Закликаємо всіх організованих і неорганізованих прихильників Козацької Ідеї за порогами Батьківщини підтримувати і далі наш журнал своїми бодай найменшими фінансовими дарами. Завдяки тому видання журналу, як і до цього часу, не буде мати дефіциту ні жодних боргів, хоч кошти друку й поштові видатки ще далі ростуть.

Адміністрація «Українського Козацтва»

Printed by:

UKRAINIAN - AMERICAN PUBLISHING and PRINTING CO., INC.
2315 West Chicago Avenue — Chicago 22, Ill., USA — Telephone: AR 6-0066